

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

David Kočí

**Svěřenské fondy
v mezinárodním právu soukromém**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Marta Zavadilová, Ph.D.

Katedra obchodního práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 28. 03. 2022

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou prací vypracoval samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 229 055 znaků včetně mezer.

David Kočí

V Praze dne 28. 03. 2022

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval JUDr. Martě Zavadilové, Ph.D. za odbornou podporu při zpracování této diplomové práce.

Rovněž bych rád poděkoval svým nejbližším za veškerou jejich pomoc a podporu v průběhu celého mého studia. Za oporu při zpracování této práce děkuji zejména své přítelkyni Valentýně Vebrové.

Obsah

Úvod	1
1. Historie svěření a obdobných institutů	3
1.1. Historie svěření v římském právu	3
1.2. Vývoj svěření na našem území	5
1.3. Historický vývoj trustů ve Spojeném království	8
2. Účinná úprava svěřenských fondů	11
2.1. Pojem a zařazení svěřenského fondu v občanském zákoníku	11
2.2. Stručné vymezení vztahu ke Québecké úpravě	12
2.3. Vytváření svěřenského fondu	15
2.3.1. Konstitutivní znaky svěřenského fondu	17
2.4. Statut svěřenského fondu	18
2.4.1. Obsahové náležitosti statutu	19
2.4.2. Změny statutu a judikatura	23
2.5. Subjekty svěřenského fondu	25
2.5.1. Zakladatel	25
2.5.2. Obmyšlený	27
2.5.3. Svěřenský správce	29
2.5.3.1. Vznik a zánik funkce správce	31
2.5.3.2. Způsob jednání, odpovědnost a odměna svěřenského správce	32
2.5.4. Dohled nad správou svěřenského fondu	34
2.6. Změny a zánik svěřenského fondu	36
2.6.1. Změny svěřenského fondu	36
2.6.2. Zánik svěřenského fondu	37
2.7. Svěřenské fondy a jejich evidence	38
2.7.1. Evidence svěřenských fondů	39
2.7.2. Evidence skutečných majitelů	41
3. Kolizní úprava trustů a svěřenských fondů	44
3.1. Haagská úmluva o právu použitelném na trusty	44
3.1.1. Původ a důvody vzniku Haagské úmluvy	44
3.1.1.1. Preambule a členění Úmluvy	46
3.1.2. Rozsah působnosti a pojem trustů a <i>trust-like</i> institutů	47

3.1.3. Kolizní úprava dle Haagské úmluvy	50
3.1.3.1. Rozhodné právo	50
3.1.3.2. Štěpení použitelného práva	52
3.1.3.3. Změna použitelného práva	53
3.1.3.4. Uznávání	54
3.1.4. Je možné uznat svěrenský fond podle Haagské úmluvy?	56
3.2. Kolizní úprava svěrenských fondů dle zákona o mezinárodním právu soukromém	58
3.2.1. Důvody přijetí úpravy a základní vymezení	58
3.2.2. Svěrenský fond nebo obdobné zařízení	59
3.2.3. Volba práva a rozhodné právo	62
3.2.4. Štěpení použitelného práva	64
3.2.5. Uznávání zahraničních svěrenských fondů a obdobných zařízení	65
3.2.6. Pravomoc	68
3.3. Trusty v právu Evropské unie	69
3.3.1. Evropské mezinárodní právo soukromé a jeho vztah k trustům	69
3.3.1.1. Trusty a Nařízení o dědictví	73
3.3.2. Trusty v primárním právu EU	75
3.3.3. Úprava trustů v právu EU <i>pro futuro</i>	78
4. Vybrané zahraniční úpravy trustů	80
4.1. Trusty na Novém Zélandu a možnosti jejich působení v České republice	80
4.1.1. Vývoj, úprava a obliba trustů na Novém Zélandu	80
4.1.2. Trustové právo na Novém Zélandu v kontrastu svěrenských fondů	83
4.1.3. Novozélandské <i>express</i> trusty a mezinárodní právo soukromé	86
4.2. Trusty v Lichtenštejnsku a možnosti jejich působení v České republice	87
4.2.1. Vývoj, úprava a ukotvení trustů v Lichtenštejnsku	87
4.2.2. Trustové právo v Lichtenštejnsku v kontrastu svěrenských fondů	89
4.2.3. Lichtenštejnské <i>express</i> trusty a mezinárodní právo soukromé	92
4.3. Zhodnocení praktických závěrů ve vztahu k zahraničním úpravám	94
Závěr	95
Seznam zkratk	97
Seznam použitých zdrojů	100
Literatura monografická a komentářová	100
Články z internetu	103

Evropské předpisy a mezinárodní smlouvy	106
České zákonné normy	107
Zahraniční právní předpisy	108
Judikatura tuzemská	109
Judikatura zahraniční	110
Média	111
Ostatní	111
Abstrakt	113
Klíčová slova	113
Abstract	114
Key words	114
Seznam příloh	115
Příloha č. 1	116
Příloha č. 2	118

Úvod

Právní úprava svěřenských fondů v právním řádu České republiky nemá příliš dlouhou historii. K jeho ukotvení v právních pramenech došlo v rámci rekodifikace soukromého práva v roce 2012, přičemž účinnosti tato úprava nabyla v roce 2014. Již od počátku své právní existence byl svěřenský fond opakovaně podroben návrhům legislativních změn ze strany odborné veřejnosti. Cílem těchto návrhů má být působení na zákonodárce ve prospěch napravení nesrovnalostí vzniklých v souvislosti s kodifikací institutu.

Práce si klade za cíl popsat a zanalyzovat úpravu svěřenského fondu v právním odvětví mezinárodního práva soukromého a pro naplnění dílčích cílů rovněž rozebrat jeho úpravu v občanském zákoníku. Úvod práce je věnován genezi tohoto institutu se stručným popisem jeho jednotlivých historických podob. Následující část spočívá v zevrubném rozboru hmotněprávní úpravy svěřenského fondu za využití odborné literatury se současným zohledněním novodobých judikatorních závěrů, jež jsou bohatým zdrojem námětů *de lege ferenda*. Kapitoly zabývající se oborem mezinárodního práva soukromého se neomezují pouze na popis zákonných ustanovení obsažených v zákoně o mezinárodním právu soukromém, avšak zahrnují i výklad zaměřený na úpravu evropského mezinárodního práva soukromého, jakož i na úpravu obsaženou v Haagské úmluvě o právu použitelném na trusty z roku 1985. Přestože Česká Republika není stranou této Úmluvy, její význam v kontextu zmíněné problematiky nelze opomenout.

Cílem stěžejní části, která náleží mezinárodnímu právu soukromému, je popis příslušné úpravy a její následná analýza v kontextu celého právního odvětví. Kromě deskriptivní a analytické metody je za tímto účelem užitá také komparativní metoda zkoumání, a to zejména v kapitole věnující se úpravě v ZMPS. Závěry získané užitím těchto metod zkoumání jsou předmětem praktické aplikace, kdy je cílem zjistit, zda lze svěřenský fond považovat za trust ve smyslu Haagské úmluvy. Kapitola rovněž zahrnuje úvahy o možných dopadech souvisejících s přistoupením k Haagské úmluvě ze strany České republiky či ze strany Evropské unie. Při psaní této práce byl vytvořen pracovní překlad textu Úmluvy, ze kterého bylo pro její účely čerpáno. Tento překlad tvoří přílohu práce.

V kapitole zaměřené na trustové právo Nového Zélandu a Lichtenštejnska jsou představeny příznivější praktické aspekty tamní hmotněprávní úpravy v kontrastu s úpravou českou, které jsou prezentovány z pohledu českého zakladatele daných trustů. Závěrem každé části je s přihlédnutím k učiněným závěrům zkoumáno, je-li možné v České republice vytvářet novozélandské a lichtenštejnské *express* trusty a přiznat jim právní účinky v naší jurisdikci.

Primárním objektem zájmu této práce je svěřenský fond, jako typický *trust-like* institut, tj. alternativa kontinentálního právního systému ke *common law* trustům. Místy je věnován prostor i anglosaským trustům a jejich zvláštním typům, příkladně *express* trustům, *constructive* trustům a *resulting* trustům. Současně je však kladen důraz na odlišnost shora uvedených systémů, která je v případě trustů a *trust-like* institutů zvláště znatelná.

K některým otázkám, kterými je nutné se pro účely této práce zabývat, doposud nebyly podány judikatorní závěry. Oporou pro jejich zodpovězení je tedy pouze dostupná odborná literatura, a to jak tuzemská, tak i zahraniční. Není vyloučeno, že v rozhodovací praxi soudů bude zaujato opačné stanovisko, přestože zmíněné závěry představují názor většinově rozšířený. Překlad zahraničních právních pramenů byl zpracován jako pracovní verze pouze pro účely této práce, v případě rozporu jazykových verzí bude dána přednost originálnímu znění.

1. Historie svěřenství a obdobných institutů

Jak již v 1. století před naším letopočtem prohlásil římský právník Marcus Tullius Cicero: „*Dějiny jsou svědky časů, světlem pravdy, živou pamětí, učitelkou života a poslem minulosti.*“ Z tohoto důvodu práci začínám kapitolou historie svěřenství a obdobných institutů, jež je základem pro pochopení fungování institutu svěřenského fondu v moderní době. V první části této kapitoly nastíním čtenáři původ institutu a jeho ukotvení v římskoprávní tradici. Ve druhé části uvedu obdobné právní nástroje užívané na našem území již od středověku a jejich rychlý skon za první republiky. Poslední část první kapitoly je věnována vývoji institutu trustu v anglosaské právní kultuře.

1.1. Historie svěřenství v římském právu

Kořeny institutu, na který svěřenský fond navázal, sahají až do období antického Říma. První zmínky datované do 3. st. př. n. l. pojednávají o institutu fideikomisu¹ (latinsky *fideicommissum*), který se pro svou užitečnost postupem času stal hojně využívaným právním nástrojem. Právě fideikomis se později stal vzorem anglosaského trustu a byl rovněž základem pro podobné instituty užívané i na našem území.

Kontinuita s římskoprávní tradicí byla východiskem i pro dnešního zákonodárce, který zařadil svěřenské fondy do OZ, jakožto dnešní obdobu římského fideikomisu. Důvodová zpráva k OZ zmiňuje: „*Vychází se mimo jiné z faktu, že základem evropské právní kultury je římské právo, jehož instituty mají zejména v oblasti majetkových práv rozhodující vliv i na moderní občanské zákoníky, stejně tak se bere v úvahu skutečnost, že se občanské právo jednotlivých evropských států od některých romanistických přístupů ve svých normativních konstrukcích odklonilo nebo je rozvinulo pod kritériem prakticity řešení.*“²

Fideikomis ve své době vznikl jako postupná reakce římských občanů na rigidní a zastaralé dědické právo sepsané v zákoně dvanácti desek z roku 450 př. n. l. Dědická způsobilost byla velmi striktní a vylučovala všechny obyvatele bez římského občanství, kterých s postupem času

¹ TERENTIUS, P., A. *Andria*. In: PRAŽÁKOVÁ, K. *Dívka z Andru*. Praha: Společnost přátel antické kultury, 1933.

² Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (konsolidovaná verze) ze dne 3. 2. 2012. 2012. [online]. [cit. 2021-11]. Strana 18. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>.

přibývalo. Způsob dědění ze zákona nepostačoval k uspokojení sociálních potřeb všech obyvatel, tudíž se snažili nalézt jiné cesty, které by uvolnily přísné dědické zásady a daly volnost svobodné úvaze při určování dědiců.³

Právní poměry zavedené fideikomisem, který nebyl součástí *ius civile*, tehdejšího psaného práva, nebyly právně vymahatelné. Těžiště jeho užití spočívalo v pouhé důvěře mezi dvěma osobami. Podstatu tohoto instrumentu vyjadřuje už původní latinský název, který se skládá ze slov *fidei* a *commissum*, tedy něco, co je něčí poctivosti či věrnosti svěřeno.⁴ Po uzákonění fideikomisu, kdy se stal právně vymahatelným, již tento název nebyl natolik přiléhavý, avšak byl nadále užíván.

Fideikomis vznikal vyřčením či sepsáním prosby zůstavitelem vůči dědici, aby splnil nějaké přání ve prospěch třetí osoby. Zůstavitel oslovoval dědice slovy: „*prosím, žádám apod.*“ Jednalo se tedy o jakousi morální obligaci dědice (*heres fiduciaris* neboli fiduciář, dnes také svěřenský správce) vůči zůstaviteli,⁵ aby splnil jeho přání ve prospěch třetí osoby (*fideicommissarius* neboli fideikomisář).⁶ Zůstavitel typicky ve své závěti vydělil část svého majetku, která byla formálně převedena na uvedeného dědice, který měl plnit funkci fiduciáře (správce). Vyčleněný majetek měl fiduciář podrobit příslušnému účelu, který požadoval zůstavitel.

S postupem času fideikomis nabyl na popularitě, začal být bohatě využíván a své místo našel i v psaných pramenech tehdejšího dědického práva. Proces jeho uzákonění byl završen Justiniánskými kodifikacemi z 6. st. př. n. l., které zavádějí užití žalob *actiones in personam* fideikomisářem vůči fiduciáři při neplnění zůstavitelových přání.⁷ Tím zůstavitelé nabyli jistotu, že jejich přání vtělená do tohoto právního nástroje budou vyslyšena. Ve značné míře fideikomis dokonce zůstal zachován i po rozpadu římské říše.

³ BEDNAŘÍKOVÁ, B. *Svěřenské fondy. Institut pro uchování a převody rodinného majetku*. 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Strana 2.

⁴ Tamtéž, strana 4.

⁵ SKŘEJPEK, M. *Římské soukromé právo. Systém a instituce*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016. Strana 250.

⁶ KINCL, J., URFUS, V., SKŘEJPEK, M. *Římské právo*. Praha: C. H. Beck, 1995. Strana 313.

⁷ BEDNAŘÍKOVÁ, B. *Svěřenské fondy. Institut pro uchování a převody rodinného majetku*. 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Strana 14.

1.2. Vývoj svěřenství na našem území

Ve středověku se na území českých zemí začala formovat šlechta (v některých pramenech označována také jako panstvo), která nabývala a držela rozsáhlé majetky, zejména půdu. Problémem udržitelnosti šlechtických rodů byla jejich časová nestabilita po více generací, a to zejména z důvodu rozdrobování majetku po smrti panovníka rodu. Standardní dědická posloupnost v těchto kruzích již nebyla využívána, protože ji nahradil institut *nedílu*, který pozůstalost přiřkl všem mužským potomkům zůstavitele bez rozdílu a určoval nového panovníka rodu (správce společného majetku). S postupem doby však nedíl vykazoval známky nestability a stále častěji docházelo k tzv. oddělování se z nedílu.⁸ Zjednodušeně řečeno, potomci se nebyli schopni dohodnout na jednotném účelu majetku a požadovali tak vyplacení z jeho souboru. Nejvýznamnější šlechtické rody tak dál hledaly řešení, které by v rámci českého zemského práva co nejvíce omezilo drobení majetku a zaručilo jeho nedělitelnost po více generací.⁹

Takovým řešením se stal institut svěřenství, nástroj podobný římskému fideikomisu. Rozdílem oproti nedílu je, že majetková podstata ve svěřenství není součástí majetkové podstaty jednotlivých členů rodu.¹⁰ Historie svěřenství, jako předstupně svěřenského fondu na našem území, sahá do 15. století, kdy panovnický rod Rožmberků jako první sepsal tzv. *rodový statut*, který měl za cíl vymanit dědění majetku ze středověkého institutu *nedílu*.¹¹ Rodový statut byl potvrzen králem Vladislavem II. a byl vložen do zemských desk 28. 02. 1493. Majetek Rožmberků se tak nedělil a v jeho čele mohl stát jediný „vladař“, jehož osoba byla určována podle zásady primogenitury.¹²

O dva roky později si šlechta vymohla na panovníkovi uzákonění výše uvedeného postupu, který byl zapsán do zemských desk: „*Když který rod učiní jaké zřízení mezi sebou a král to stvrdí, že jich dědicové to jsou povinni držeti a nemohou se žádným zcizením proti tomuto*

⁸ MALÝ, K. a kol. Dějiny českého a československého práva do roku 1945. 4. vydání. Praha: Leges, 2010. Strana 127.

⁹ BEDNAŘÍKOVÁ, B. *Svěřenské fondy. Institut pro uchování a převody rodinného majetku*. 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Strana 27.

¹⁰ V nedílu každý potomek vlastnil ideální část souboru majetku, která byla součástí jeho výlučného vlastnictví

¹¹ BEDNAŘÍKOVÁ, B. *Svěřenské fondy. Institut pro uchování a převody rodinného majetku*. 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Strana 27.

¹² URFUS, V. *Rodinný fideikomis v Čechách*. In: *Sborník historický*. Praha: ČSAV, 1962, č. edice 9. Strana 204.

brániti.“¹³ Podmínkou vzniku takového uspořádání tedy byl souhlas panovníka, který mohl regulovat počet nových svěřenství a s tím také počet stálých rodů na svém území.

V době pobělohorské, kdy došlo ke značným reformám v rozvržení majetku české šlechty, byl Habsburky uzákoněn institut rodinného fideikomisu (latinsky *fideicommissum familiae perpetuum*), který nahradil původní pojem svěřenství. Na rozdíl od fideikomisů, které dle Koldínovy kodifikace městského práva mohli měšťané zřizovat nejvýše na dobu čtyř generací,¹⁴ šlechta měla uděleno privilegium zřizovat fideikomisy na neomezenou dobu (jak již napovídá výraz *perpetuum* - nekonečný v názvu institutu), což souviselo s nástupnictvím potomků do čela rodu. Nástupnictví bylo považováno za předmět veřejného práva, proto byly zřízení a změny rodinného fideikomisu podřízeny panovníkovu souhlasu dle zásady: „*Ex regia facultate primogenium institur*“ (což lze přeložit jako „primogenitura je zřízena z vůle krále“).¹⁵

Právě souhlas panovníka hrál ve vývoji rodinných fideikomisů na našem území zásadní roli. Záhy po zavedení tohoto institutu panovníkům začalo docházet, že vložením majetku do rodinného fideikomisu dochází k vyloučení tohoto majetku z běžného obchodního či fiskálního vztahu, což mohlo za určitých okolností krátit příjmy královské pokladny a omezovat hospodářský rozvoj.¹⁶ Panovník s udělováním tohoto privilegia začal šetřit a často se stávalo, že se šlechtic udělení tohoto privilegia ani nedožil. Tak se téměř stalo v případě známého rodu Kinských, jejichž rodinný fideikomis přežil od založení v roce 1717 až do zrušení fideikomisů na českém území v roce 1924. Zakladatel tohoto rodinného fideikomisu, hrabě Václav Norbert Kinský ze Vchynic a Tetova, musel čekat na souhlas panovníka celých 11 let.¹⁷

Rizikovým obdobím pro existenci rodinných fideikomisů bylo období panovnice Marie Terezie a následně jejího syna Josefa II., kteří se ve svých reformách snažili prosadit jejich úplné

¹³ BEDNAŘÍKOVÁ, B. *Svěřenské fondy. Institut pro uchování a převody rodinného majetku*. 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Strana 27.

¹⁴ Fideikomis dle městského práva v Koldínově zákoníku se nejvíce ze všech popisovaných instrumentů podobal římskému fideikomisu. Byl však téměř neužívaným institutem, proto není třeba jej popisovat detailněji.

¹⁵ BEDNAŘÍKOVÁ, B. *Svěřenské fondy. Institut pro uchování a převody rodinného majetku*. 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Strana 36.

¹⁶ Tamtéž, strana 37.

¹⁷ Tamtéž, strana 50.

zrušení.¹⁸ Hlavním argumentem bylo výše zmíněné vyloučení majetku z běžného obchodního styku, což brzdilo a omezovalo rozvoj státu. Situace vyvrcholila v roce 1785, kdy kompilační komise pro sestavení občanského zákoníku zřízená Josefem II. navrhla úplné zrušení institutu rodinného fideikomisu. Na tento návrh odmítavě reagoval tehdejší Nejvyšší soud, který důrazně prosazoval ochranu nabytých práv a požadoval plné zachování vlastnictví včetně rodinných fideikomisů.¹⁹ Vize Marie Terezie a Josefa II. nebyly naplněny a došlo tak pouze k mírným změnám technického rázu, které úlohu rodinných fideikomisů nevyprázdnily (např. možnost zatížení souboru majetku až do výše jedné třetiny jeho hodnoty).²⁰

Dne 1. ledna 1812 vešel v účinnost občanský zákoník známý pod zkratkou ABGB,²¹ který kodifikoval tehdejší občanské právo. ABGB obsahoval i úpravu rodinných fideikomisů a taktéž fideikomisární substituce (dnes svěřenské nástupnictví),²² a to v hlavě desáté, paragrafech 604 až 646. Zásadní podmínkou pro vznik fideikomisu dle ABGB byl stanoven souhlas moci zákonodárné, tedy fakticky panovníka. Lze postavit na jisto, že zakládání fideikomisů podle ABGB dále pokračovalo v tradici jakéhosi privilegovaného práva.

ABGB o rodinných fideikomisech pojednával jako o vyčlenění určitého majetku jako nezcizitelného, a to pro budoucí členy rodiny. Zákon mimo jiné upravoval tři druhy nástupnictví (primogenitura, majorát a seniorát), zadlužování do výše jedné třetiny podstaty, odměnu náležející správci a také možnost založit fideikomis nejen *in mortis causa* (typicky testamentem po smrti zůstavitele), ale i *inter vivos* (smlouvou mezi živými), což byla novinka typická pro anglosaské trusty. V průběhu let 1812 až 1918 prošla úprava rodinných fideikomisů vícero novelizacemi, nedošlo však k jejich zrušení či vyprázdňení jejich účelu.

K faktickému zrušení rodinných fideikomisů došlo 14. listopadu 1924, kdy nabyt účinnosti zákon č. 179/1924 Sb. z. a n., o zrušení svěřenství. Cílem této novely bylo především srovnání práv všech občanů s původní šlechtou. Přestože byly šlechtické tituly zrušeny již v roce 1918,

¹⁸ MALÝ, K. a kol. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. 4. vydání. Praha: Leges, 2010. Strana 196.

¹⁹ URFUS, V. *Rodinný fideikomis v Čechách*. In: *Sborník historický*. Praha: ČSAV, 1962, č. edice 9. Strana 221.

²⁰ BEDNAŘÍKOVÁ, B. *Svěřenské fondy. Institut pro uchování a převody rodinného majetku*. 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Strana 54.

²¹ Všeobecný zákoník občanský pro německé dědičné země Rakouské monarchie, německy: *Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch für die gesamten Deutschen Erbländer der Österreichischen Monarchie*.

²² Svěřenské nástupnictví viz § 1512 a násl. OZ.

a to zákonem č. 61/1918 Sb. z. a n., o zrušení šlechtictví, zákonodárci měli za to, že je třeba šlechtickou soudržnost rozdělit i tímto krokem a současně tak dostat jejich majetky „na světlo“.²³

Závěrem je třeba uvést podstatnou myšlenku, a to že svěření, ať už jej nazveme jakkoli, není žádnou anomálií, která nepatří do kontinentálního právního systému či přímo našeho právního řádu, nýbrž je v našich podmínkách institutem dobře známým a jeho znovuuvedení je tak jasným stvrzením návratu k původní tradici s přihlédnutím k římskoprávním kořenům. Z historie jasně plyne, že hlavním účelem tohoto soukromoprávního institutu není nic jiného, než ochrana majetku, což je nutno brát jako legitimní očekávání každého vlastníka, držitele, či správce majetku. Rodová a rodinná soudržnost pak budí jeho velkou přidanou hodnotou.

1.3. Historický vývoj trustů ve Spojeném království

Trust je typický anglosaský právní institut, který se rozvíjel po celá staletí pod taktovkou soudních precedentů na území Spojeného království. Jedná se o jednoznačně nejbližší instrument dnešnímu svěrenskému fondu a jeho předchůdcům na našem území.

Kořeny trustu sahají až do 14. století, kdy lze nalézt prvotní zmínky o jeho předchůdci s názvem *use*.²⁴ Šlechta v této době vyjížděla za hranice království na křižácké výpravy a šlechtické velkostatky tak zůstávaly opuštěny. Šlechtic potřeboval zajistit správu svých nemovitostí, avšak aplikace rigidního dědického práva neumožňovala vhodné řešení. Právě to bylo důvodem pozvolného rozvoje *use*, který byl ve své době ideálním nástrojem správy šlechtického majetku.

²³ Mezi tehdejšími zákonodárci zaznívalo vícero argumentů, zde uvádím ten nejvíce diskutovaný ze zprávy Senátu Národního shromáždění: „*Demokratické zřízení státní nemůže ponechat v platnosti takové zákony, které mají vznik a podklad v moci a výsadách bývalé šlechty a které jsou v rozporu s novým právním stavem a i s národohospodářskými cíli. Svěření ztěžovalo a s části znemožňovalo řádné a rychlé provádění pozemkové reformy...*“ In: *Zpráva Senátu Národního shromáždění R. čs o usnesení Poslanecké sněmovny k vládnímu návrhu zákona o zrušení svěření*. [online]. [cit. 2021-09]. Tisk 1946. Praha, 1924. Dostupné z: https://www.senat.cz/informace/z_historie/tisky/1vo/tisky/T1946_00.htm

²⁴ SEIPP, D. J. *Trust and Fiduciary Duty in the Early Common Law*. [online]. [cit. 2021-09]. Boston: Boston University Law Review, 2011, svazek 91. Strana 1015. Dostupné z: <http://www.bu.edu/law/journals-archive/bulr/documents/seipp.pdf>

Podobně jako římský fideikomis, *use* byl původně institutem právně nevymahatelným. Zakladatel (*feoffor*) právně převedl vlastnictví svých statků na správce (*feoffee*), který podrobil majetek účelu, který ve svém přání vyslovil zakladatel. Účelem bylo typicky spravovat majetek pro obmyšleného (*cestuy que use*),²⁵ který však neměl žádnou legální obranu proti správcově případné vůli. V *common law*, tehdejším obecném právu, neexistovala žádná legální cesta pro vynucení správceva postupu, který by sledoval vůli zakladatele.

Legální cestu pro vymáhání práv obmyšlených tak stanovil lord kancléř,²⁶ který vytvářel druhý pramen práva, tzv. *equity* (právo spravedlnosti, ekvita), prostřednictvím kterých vyvažoval tvrdosti *common law*. Ekvita obmyšlenému přiznala tzv. *equitable title* (titul/spravedlivé právo), na základě kterého mohl na správci vymáhat jednání, které bylo v souladu s určením zakladatele.²⁷

Podobně jako fideikomisy se i institut *use* potýkal se snahami o jeho zrušení. Argumenty pro tento krok byly víceméně jako ty u nás, snížení daňových příjmů královské pokladny a menší míra přehledu o reálných vlastnicích daných věcí ze souboru majetku.²⁸ Panovník, který se odvážil do praxe *uses* zasáhnout, byl Jindřich VIII., který roku 1535 prosadil zákon *Statute of uses*, který je zakázal. Bez ohledu na psané právo se institut *use* přece jen vrátil, a to s dnes užívaným názvem *trust*.

Od doby, kdy vešel v užívání institut *trustu*, došlo k doplněním právní úpravy velkým množstvím soudních precedentů, na jejichž základě stojí anglosaský model právní kultury.²⁹ Došlo k rozšíření základního účelu *trustu* s ohledem na posun doby a stal se jedním ze základních pilířů soukromého práva *common law*. K dnešnímu praktickému užívání *trustů* píše Bednaříková následující: „V praktickém životě byl a nadále je *trust* používán jako mechanismus pro zvýšení efektivity správy majetku. (...) Zachování soukromí určité rodiny. (...) Převodů majetku mezi generacemi. (...) Náhradu závěti. (...) Či například rezervní

²⁵ Jedná se o zkratku z právnické francouzštiny, kterou můžeme doslova přeložit jako „pro něhož byl *feoffment* zřízen“.

²⁶ Anglicky „*Lord High Chancellor*“.

²⁷ BURROWS, A. a kol.: *English Private Law*. 3. vydání. Oxford: Oxford University Press, 2013. [online]. [cit. 2021-11]. Strana 826. Dostupné z: <https://www.pdfdrive.com/english-private-law-d196260618.html>

²⁸ Tuto funkci dnes v České republice zajišťuje Evidence skutečných majitelů dle ZESM.

²⁹ Např.: *Fyler v Fyler (1841) 3 Beav 550*: solidární odpovědnost; *Saunders v Vautier (1841) EWHC Ch J82*: převzetí celého majetku obmyšleným; *Barnes v Addy (1874) LR 9 Ch App 244*: solidární odpovědnost při zkracujících jednáních vůči věřitelům; *Cochrane v Moore (1890) 25 QBD 57*; *Midland Bank v Wyatt (1997) 1 B.C.L.C. 242*: předstíraný/podvodný *trust*.

*fond.*³⁰ William Swadling jej uvádí jako jeden z pěti způsobů držby práva v systému *common law*.³¹

³⁰ BEDNAŘÍKOVÁ, B. *Svěřenské fondy. Institut pro uchování a převody rodinného majetku*. 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Strana 116.

³¹ SWADLING, W. *Trusty a vlastnictví z pohledu právního systému common law* in TICHÝ L. (ed.): *Svěřenský fond a trust – jejich fungování v mezinárodním srovnání*. 2. vydání. Praha: Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 2017. Strana 42.

2. Účinná úprava svěřenských fondů

Cílem této kapitoly je rozebrat úpravu českých svěřenských fondů a upozornit na její nedostatky za současného doplnění úvah *de lege ferenda*. Zjištěné nedostatky budou rovněž využity v obsahu kapitoly čtvrté formou komparace s cizími úpravami. Pro účely této práce je ve vztahu k pojmu „svěřenský fond“ užíváno i zkráceného pojmu „fond“, místy je o něm referováno i jako o *trust-like* institutu.³²

2.1. Pojem a zařazení svěřenského fondu v občanském zákoníku

Úprava svěřenského fondu je v českém právním řádu obsažena v ustanoveních § 1448 až 1474 OZ. Institut je začleněn do Části třetí – Absolutní majetková práva, Hlavy II – Věcná práva, Dílu 6 – Správa cizího majetku, Oddíl 4 – Svěřenský fond. Zařazení svěřenského fondu do stejné hlavy OZ společně s vlastnictvím a zástavním právem implikuje chápání svěřenského fondu jako zvláštního druhu vlastnictví nebo spíše držby.³³ Jedná se o zvláštní případ správy cizího majetku, proto také jeho úpravě předchází obecná úprava Správy cizího majetku v ustanoveních § 1400 až 1447 OZ, které určují základní parametry potřebné pro aplikaci úpravy svěřenských fondů (např. pojem plná správa majetku). Následující Hlava III, která začíná § 1475 OZ, upravuje dědické právo. Z tohoto jednoznačného oddělení svěřenských fondů od dědického práva lze jednoduše seznat snahu o zdůraznění odlišností těchto oblastí. Na současném začlenění institutu nepanuje úplná shoda napříč odbornou veřejností, neboť se jedná o právní konstrukt, který nenaplnuje znaky právnické osoby, závazkového vztahu, ale ani vlastnictví,³⁴ mimo jiné koliduje právě s některými instituty dědického práva.

Za základní vymezení svěřenského fondu lze považovat ustanovení § 1448 OZ, jeho rozšířené znění pak obsahuje Důvodová zpráva k OZ: „*Podstata svěřenského fondu je v tom, že jeho zakladatel vyčlení ze svého majetku určitou část a svěří ji nějakému účelu. Tím vzniká oddělené vlastnictví, k němuž původní vlastník žádná vlastnická práva již nemá. Tato práva vykonává svěřenský správce, ale ani ten není vlastníkem svěřenského fondu, protože není nadán*

³² K pojmu *trust-like* institutu a odlišnosti od pojmu *trust* podrobněji v kapitole 3.1.2.

³³ POPOVICI, A. *Trust quebeckého a českého práva: autonomní vlastnictví?* In: TICHÝ, L. (ed.) *Svěřenský fond a trust – jejich fungování v mezinárodním srovnání*. 2. vydání. Praha: Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 2016. Strana 27.

³⁴ JOSKOVÁ, L., PĚSNA, L. *Správa cizího majetku*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Strana 109.

*vlastnickou svobodou (ve smyslu § 1012) - naopak, je povinen šetřit a rozmnožovat podstatu svěřenského fondu, dbát o naplňování jeho účelu a respektovat práva obmyšlených.*³⁵

Z odborné literatury např. Josková zdůrazňuje, že vyčleněný majetek nikomu nepatří, jedná se o oddělené a nezávislé vlastnictví, přičemž zakladatel disponuje širokou autonomií vůle při vytváření fondu.³⁶ Vlastnická práva k majetku ve fondu vykonává vlastním jménem na účet fondu svěřenský správce dle ustanovení § 1448 odst. 3 OZ, věta za středníkem doplňuje již zmíněné, že majetek ve fondu není v ničím vlastnictví.³⁷ Ze zahraničních pramenů lze přihlédnout k definici trustů, resp. *trust-like* institutů obsažené v Článku 2 Haagské úmluvy, která vykazuje určitou podobnost s § 1448 OZ. Pojem trustů v Úmluvě je dále rozveden v kapitole 3.1., kde je rovněž konfrontován s výše zmíněným pojetím fondů v České republice.

Vymezení pojmu svěřenského fondu lze doplnit o dostupnou judikaturu, která přináší jeho negativní vymezení. Soud rozhodl ve věci společného návrhu zakladatele a svěřenských správců, aby byl do statutu včleněn předmět podnikání svěřenského fondu. Soud návrh zamítl s odvoláním na **účel, který pro svěřenské fondy stanoví zákon, ve smyslu toho, že se nejedná o entity s právní subjektivitou ani osobu ve smyslu § 18 OZ.** Rovněž zdůraznil, že smyslem institutu je extenze individuální sféry vlastnické svobody a zatraktivnění investičního prostředí, nikoli rozšíření výčtu právnických osob.³⁸

2.2. Stručné vymezení vztahu ke Québecké úpravě

Inspiračním zdrojem pro recepci svěřenského fondu byla českému zákonodárci úprava trustů v kanadské provincii Québec. Úpravu trustů v tamním právním řádu obsahuje Québecký občanský zákoník - *La Commission de la construction du Québec* z roku 1994 (dále jen „CCQ“). V důvodové zprávě k OZ se uvádí, že právě Québecká úprava se zákonodárci jevila jako nejvhodnější z možných kontinentálních úprav (jako např. Skotská, Louisianská, či Jihoafrická). A to z více důvodů, jednak proto, že si právo Québecu zachovalo

³⁵ Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (konsolidovaná verze) ze dne 3. 2. 2012. 2012. [online]. [cit. 2021-11]. Strana 352. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>

³⁶ JOSKOVÁ, L., PĚSNA, L. *Správa cizího majetku*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Strana 110.

³⁷ Tamtéž.

³⁸ Usnesení Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 11. 09. 2019, č. j. 31 C 512/2019-29. [online]. [cit. 2022-02]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/obcanske-pravo/sverenske-fondy-u-soudu-co-nam-za-posledni-rok-judikatura-rika>

svůj výrazný charakter kontinentálního práva, jemuž tento institut *common law* funkčně přizpůsobilo, tak i z toho důvodu, že tamní občanský zákoník zavedl dosti podrobná pravidla o správě cizího majetku, jejichž recepce se jeví jako funkční právě proto, že se institut svěřenského fondu zamýšlí zavést do tuzemského práva jako nový.³⁹

Karel Eliáš uvádí, že uzákonění generální úpravy správy cizího majetku je hospodářsky, sociálně i právně velmi potřebné, přičemž její nedostatek v našem soukromém právu je citelný.⁴⁰ Lze tedy tvrdit, že důvodem pro zařazení právní úpravy zahrnuté v § 1400 až 1474 do OZ byla taktéž snaha o rozšíření alternativ vlastnické struktury tak, aby adresáti právních norem mohli volně užívat zásady autonomie vůle při nakládání s majetkem a v souvislosti s tím účinněji rozvíjeli obchodní vztahy a chránili svůj majetek.

Přestože se česká úprava svěřenského fondu v mnohém držela svého québeckého vzoru, lze nalézt i různé níže uvedené odchylky. Detailní komparace obou úprav by sama o sobě vydala na jednu odbornou práci, z tohoto důvodu zde uvádím pouze tři vhodné příklady odlišení. Je-li to vhodné, v dalších pasážích je na další příklady rozdílnosti úprav poukázáno *ad hoc*.

Co se týče práv k majetku, CCQ nabízí zakladateli možnost některá práva do fondu nevložit a ponechat si je. Zakladatel dle CCQ může do fondu vložit pouze dílčí právo nebo práva k věci, oprávněný potom s věcí vloženou například nakládá nebo požívá její užitky z titulu věcného práva k věci cizí, avšak vlastníkem věci zůstává zakladatel a vlastnictví věci případně přechází na jeho dědice.⁴¹ Tento režim vyplývající z čl. 1281 CCQ není v OZ výslovně upraven, ačkoliv lze stejného cíle dosáhnout pomocí jiného právního institutu, kterým může být právě zřízení věcného práva k věci před jejím vložením do svěřenského fondu.

Dalším zajímavým rozdílem je zákonem upravená možnost rozdělovat obmyšlené do více okruhů, tzv. *ranks of beneficiaries* v čl. 1271 CCQ. V tomto ustanovení je stanoveno omezení, že okruhy mohou být maximálně dva. V OZ tato možnost, zařazovat obmyšlené do hierarchicky uspořádaných linií, není výslovně stanovena, zákonodárce tuto otázku ponechal na plné

³⁹ Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (konsolidovaná verze) ze dne 3. 2. 2012. 2012. [online]. [cit. 2021-11]. Strana 352. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>

⁴⁰ ELIÁŠ, K. a kol. *Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou a rejstříkem*. Praha: Sagit, 2012. Strana 580.

⁴¹ Srovnej s ustanovením čl. 1281 CCQ.

autonomii vůle zakladatele. Původní návrh OZ tuto úpravu nicméně obsahoval, avšak bez výše zmíněného maximálního počtu stupňů.⁴²

Ustanovení čl. 1271 věta první CCQ: „*A personal trust constituted for the benefit of several persons successively may not include more than two ranks of beneficiaries of the fruits and revenues, in addition to that of the beneficiary of the capital; it is without effect with respect to any subsequent ranks it might contemplate.*“⁴³

Což Fojtů překládá takto: „*Osobní trust zřízený ve prospěch několika osob po sobě nesmí zahrnovat více než dva okruhy (pořadí) obmyšlených ve vztahu k plodům a užitkům vedle obmyšleného ke kapitálu; ustanovení určující další okruhy obmyšlených je bez účinku.*“⁴⁴

Poslední, nejspíše nejzásadnější rozdíl, je ve způsobech zakládání svěřenských fondů. V české právní úpravě máme zakotvené pouze dvě možnosti jeho vytvoření, kterými jsou smlouva a pořízení pro případ smrti. V úpravě québecké je možné, aby fond vznikl i na základě zákona či rozhodnutím soudu.⁴⁵

Závěrem je třeba poznamenat, že předloha v rámci CCQ z roku 1994 dává aplikační praxi velikou míru nezávazných pramenů práva v podobě již dříve uskutečněného výkladu v Québecu, tedy pomocnou ruku při aplikaci práva, rozhodování soudů a úvahách zákonodárce *de lege ferenda*.⁴⁶ S ohledem na fakt, že se nejedná o zásadní odlišení, lze předpokládat, že vývoj institutu svěřenského fondu bude mít v české právní kultuře podobné rysy, jako tomu je u québeckého trustu.

⁴² BEDNAŘÍKOVÁ, B. *Svěřenské fondy. Institut pro uchování a převody rodinného majetku*. 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Strana 141.

⁴³ Citace ustanovení čl. 1271 věta první CCQ.

⁴⁴ FOJTŮ, D. *Trust*. Praha, 2015, 163 stran. Rigorózní práce. Právnická fakulta Univerzity Karlovy. Vedoucí práce Doc. JUDr. David ELISCHER, PhD. Strana 156.

⁴⁵ PIHERA, V. *Vymezení svěřenského fondu*. In: SPÁČIL, J., KRÁLÍK, M. a kol.: *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976 – 1474)*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021. Strana 1551.

⁴⁶ POPOVICI, A. *Trust québeckého a českého práva: autonomní vlastnictví?* In TICHÝ L. (ed.): *Svěřenský fond a trust – jejich fungování v mezinárodním srovnání*. 2. vydání. Praha: Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 2017. Strana 27.

2.3. Vytváření svěřenského fondu

Vytváření fondu je jedním ze tří pojmů, jež OZ váže k procesu jeho založení. Dalšími dvěma pojmy obsaženými v OZ jsou zřízení a vznik. Zřízení fondu je pojmem zaměnitelným s pojmem vytváření. Oproti tomu ke vzniku dochází v jiném okamžiku zrodu fondu, a to zápisem do Evidence. **Vytváření** svěřenského fondu je definováno v úvodním ustanovení § 1448 odst. 1 OZ, přičemž je vázáno na vyčlenění majetku z vlastnictví zakladatele, který pověří správce buď smlouvou (*inter vivos*) nebo pořízením pro případ smrti (*in mortis causa*),⁴⁷ aby majetek spravoval a držel v souladu se zakladatelem určeným účelem.

Z úvodního ustanovení § 1448 OZ plyne, že dochází jak k právnímu jednání zakladatele, tak k právnímu jednání svěřenského správce. Zakladatel svým právním jednáním vyčleňuje část majetku za určitým účelem a předává jej správci. Správce tento majetek přijímá do své správy, aby jej držel a spravoval v souladu s určeným účelem a statutem svěřenského fondu. Co se týká těchto právních jednání týče, odborná literatura nezastává jednotný názor, což má za následek, že není možné tuto otázku postavit na jisto. Svejkský ve svém komentáři k OZ uvádí, že se jedná o dvě jednostranná právní jednání,⁴⁸ oproti tomu Becker pro tento případ uvádí, že se jedná o právní jednání *sui generis*, jehož ústředním prvkem je vyčlenění majetku.⁴⁹ Dle Joskové se na rozdíl od obou předešlých jedná spíše o jedno dvoustranné právní jednání.⁵⁰ Nesporné však je, že právní jednání obou osob musí respektovat všechny kogentní ustanovení OZ o právním jednání. Právní jednání tedy nesmí být neplatné, zdánlivé, případně relativně neúčinné.⁵¹

Ve vztahu k právnímu jednání zakladatele již dnes disponujeme českou judikaturou, kdy **Nejvyšší soud Usnesením** odmítí⁵² pro nepřipustnost žalobu navrhovatele na určení

⁴⁷ Srovnej s § 1491 OZ.

⁴⁸ SVEJKOVSKÝ, J., MAREK, R. *Správa cizího majetku v novém občanském zákoníku. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. Strana 425.

⁴⁹ BECKER, R. *Die fiducie von Québec und der trust: ein Vergleich mit verschiedenen Modellen fiduziarischer Rechtsfiguren im civil law*. Tübingen: Mohr Siebeck, 2007. Strana 188.

⁵⁰ JOSKOVÁ, L., PĚSNA, L. *Správa cizího majetku*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Strana 118.

⁵¹ SVEJKOVSKÝ, J., KOVÁŘ, I. a kol. *Svěřenské fondy. Příležitosti a rizika*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018. Strana 9.

⁵² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 08. 2021, č. j. 27 Cdo 1667/2021-158. [online]. [cit. 2022-02]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/judikat/nscr/27-cdo-1667-2021>

neplatnosti právního jednání,⁵³ kterým byl založen svěřenský fond AB private trust I.⁵⁴ V prvním stupni Okresní soud ve Vsetíně – pobočka ve Valašském Meziříčí návrhu žalobce na určení neplatnosti zakladatelova právního jednání nevyhověl, stejně pak rozhodl odvolací soud – Krajský soud v Ostravě. Těžištěm tvrzení žalobce bylo, že právní jednání zakladatele bylo jednáním zastřeným, tzv. jednáním na oko. Soudy však v tomto případě neshledaly vytýkané nedostatky a naopak potvrdily, že založení svěřenského fondu AB private trust I. bylo provedeno v souladu se zákonem a právní jednání zakladatele nebylo právním jednáním zastřeným.

V původní úpravě svěřenského fondu byl **vznik** fondu *inter vivos* vázán pouze na sepsání statutu (včetně zákonných náležitostí a formy),⁵⁵ byl tedy postaven na roveň dvěma dalším pojmům (vytváření a zřízení). Na základě novely OZ č. 460/2016 Sb. však došlo k uzákonění dvoufázovosti vzniku svěřenského fondu zřízeného smlouvou, čímž se zákonná úprava přiblížila obchodním korporacím v českém právním řádu dle ZOK, pro které je dvoufázovost vzniku typická. Pro svěřenský fond zřízený *in mortis causa* je pojem vzniku spojen se smrtí zůstavitele.⁵⁶

2 fáze geneze svěřenského fondu zřízeného smlouvou dle OZ

a) Zřízení

Dle ustanovení § 1451 odst. 1 OZ **zřízení** nastává okamžikem, kdy je sepsán statut v náležité formě a správce přijme pověření ke správě fondu.

b) Vznik

Za moment vzniku lze dle § 1451 odst. 2 OZ považovat zápis fondu do Evidence, přičemž v tento moment již musí fond splňovat všechny atributy, které jsou podmínkou pro jeho zřízení.

Novela OZ č. 460/2016 Sb., která mimo jiné doplnila § 1451 OZ o jeho druhý odstavec, viz výše, do ZVR včlenila Evidenci svěřenských fondů.⁵⁷

⁵³ Žaloba na správce AB private trust I. [online]. [cit. 2021-12-04]. Dostupné z webu žalobce: <https://lukaswagenknecht.cz/wp-content/uploads/2019/10/Neplatnost-AB-TRUST-FINAL.pdf>

⁵⁴ Jedná se o svěřenský fond, jehož zakladatelem je bývalý premiér ČR Andrej Babiš. Jedná se o doposud jediné soudní rozhodnutí ve věci svěřenských fondů, které si získalo i pozornost médií.

⁵⁵ Dále v kapitole 2.4.

⁵⁶ Srovnej s § 1453 odst. 3 OZ.

⁵⁷ O Evidenci podrobněji v kapitole 2.7.1.

2.3.1. Konstitutivní znaky svěřenského fondu

Při vytváření svěřenského fondu je dle Piherova výkladu nejpodstatnější stanovení tzv. **konstitutivních znaků svěřenského fondu**, mezi které řadí:

- a) spravovaný majetek,
- b) účel svěřenského fondu,
- c) svěřenského správce.⁵⁸

ada) Ke spravovanému majetku je třeba uvést jeho samotnou definici, kterou obsahuje ustanovení § 495 OZ, dle níž je majetkem souhrn všeho, co osobě patří. V tomto kontextu je třeba se zamyslet, zdali je možné do fondu vložit i dluhy. Dle Pihery je to z povahy věci vyloučeno, nelze však zamezit tomu, že vyčleněním např. obchodního závodu,⁵⁹ jež je součástí vlastnictví zakladatele, na svěřenský fond nepřejdou dluhy za tímto závodem (obchodní závod je soubor jmění, jehož součástí jsou právě i dluhy).⁶⁰

Zajímavá je též otázka minimální výše majetku, kterou je do fondu možné vyčlenit. Aplikací zásady legální licence lze vytyčit, že je pro vytvoření fondu dostačující vyčlenění i zanedbatelného majetku, např. 1,- Kč.

adb) Alfou a omegou je vymezení účelu fondu. Již v základním ustanovení § 1448 odst. 1 OZ je zmíněn tzv. určitý účel, pro nějž je majetek vyčleněn. Musí se tedy jednat o takové vymezení, které je určité a stanoví vyčleněnému majetku základní mantinely jeho správy, jež jsou dále specifikovány ve statutu. Neurčitost účelu svěřenského fondu způsobí jeho absolutní neplatnost dle § 588 OZ.⁶¹

adc) Svěřenský správce je esenciálním subjektem svěřenského fondu, neboť na přijetí této funkce je vázáno samotné zřízení svěřenského fondu dle § 1451 odst. 1 OZ, potažmo následný vznik fondu. Svěřenský správce je osobou, která jedná za svěřenský fond

⁵⁸ PIHERA, V. *Vymezení svěřenského fondu*. In: SPÁČIL, J., KRÁLÍK, M. a kol.: *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976 – 1474)*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021. Strana 1541.

⁵⁹ Tamtéž.

⁶⁰ Srovnej s ustanovením § 502 OZ.

⁶¹ PIHERA, V. *Vymezení svěřenského fondu*. In: SPÁČIL, J., KRÁLÍK, M. a kol.: *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976 – 1474)*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021. Strana 1541.

svým jménem na jeho účet a vykonává vlastnická práva k majetku fondu v mezích zákona a statutu. Pihera dále dodává: „Osoba vykonávající funkci svěřenského správce vstupuje tím, že se této funkce ujme, do struktury na ní nezávislých (zákonných) organizačních norem upravujících přičitatelnost majetkoprávních důsledků projevu vůle určité osoby svěřenskému fondu. Tak přestane-li správce vykonávat svoji funkci, svěřenský fond nezaniká, ale funkce se při zachování právní kontinuity svěřenského fondu ujímá jiná osoba. Někdy se v této souvislosti mluví o „soukromoprávním úřadu“. V tom spočívá zásadní rozdíl mezi svěřenským fondem a smlouvou.“⁶²

2.4. Statut svěřenského fondu

Statut fondu je jeho zakládací listinou, do které zakladatel vtěluje svou vůli a stanovuje pravidla fungování svěřenského fondu, přičemž tento dokument je současně se zákonem základním právním rámcem fungování celého fondu.⁶³ Statut je listinou, která mimo jiné odráží individuální požadavky zakladatele (rodinné, ekonomické, zdravotní, či společenské). Každý statut je originálem, který se z podstaty věci nikdy nebude shodovat se statuty ostatních fondů. Zákon pro statut stanoví pouze zákonné minimum (jak pro formu, tak pro obsah), které musí být pro platnost tohoto dokumentu naplněno. Vzhledem k tomu, že svěřenský fond je institutem soukromoprávním, vztahuje se na něj zásada legální licence, která je obsažena v § 1 odst. 2 OZ, na jejímž základě může zakladatel upravit vše, co nezakazuje zákon, neporušuje dobré mravy a veřejný pořádek. Obecně lze obsah zásady legální licence shrnout: co není zákonem zakázáno, je dovoleno.

Dle ustanovení § 1452 odst. 1 OZ musí mít statut, který vydává zakladatel, každý svěřenský fond. Statut svěřenského fondu vyžaduje formu veřejné listiny,⁶⁴ musí být tedy sepsána notářským zápisem.⁶⁵ Forma veřejné listiny byla zvolena z pragmatických důvodů, jelikož právní skutečnost osvědčená veřejnou listinou má nesporně vyšší důkazní sílu, oproti skutečnosti osvědčené listinou soukromou. Zuklínová k osvědčení právní skutečnosti veřejnou listinou uvádí, že skutečnost ověřená ve veřejné listině zakládá vůči každému

⁶² PIHERA, V. *Vymezení svěřenského fondu*. In: SPÁČIL, J., KRÁLÍK, M. a kol.: *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976 – 1474)*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021. Strana 1543.

⁶³ JOSKOVÁ, L., PĚSNA, L. *Správa cizího majetku*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Strana 133. Definuje statut taktéž jako: „vnitřní předpis vydaný jednostranným právním jednáním zakladatele“.

⁶⁴ Srovnej s § 1452 odst. 3 OZ.

⁶⁵ Srovnej s § 3026 odst. 2 OZ.

tzv. plný důkaz o jejím původu, době pořízení a obsahu právního jednání včetně jeho náležitostí. Tento plný důkaz má platnost do té doby, než bude prokázán opak.⁶⁶ Svejkovský konkrétně ve vztahu ke statutu fondu zmiňuje tytéž přednosti, a tedy že pro nezpochybnitelné doložení co je svěrenským fondem a kdy fond vznikl, je forma veřejné listiny více než vhodná.⁶⁷

V situaci, kdy bude statut postrádat tuto formální podmínku, bude stižen absolutní neplatností.⁶⁸ Ta nastává bez dalšího v případech výslovně stanovených občanským zákoníkem. Soud k ní přihlédne bez návrhu a prohlásí právní jednání za neplatné. Neplatné právní jednání pak nemá žádné právní následky.⁶⁹ Absolutní neplatnost soud prohlásí i v případě, že statut bude postrádat některou z obsahových náležitostí dle § 1452 odst. 2 písm. b) a c) OZ, v ostatních nedostatcích by závěr, přes vyjádřenou vůli zakladatele a faktickou životaschopnost fondu, o tom že fond nevznikl, vysloven být nemohl.⁷⁰

2.4.1. Obsahové náležitosti statutu

Obsahové náležitosti statutu vymezuje ustanovení § 1452 odst. 2 písm. a) až g) OZ.

ada) Označení fondu. Označení fondu je náležitostí zejména formální. Zakladatel je dle zákona povinen při sepsání statutu určit jeho název, který ve spojení s § 1450 OZ musí vyjadřovat jeho účel a obsahovat sousloví „svěrenský fond“. Typickým názvem užívaným v Evidenci je např.: „Soukromý svěrenský fond Čáp“.⁷¹ Označení svěrenského fondu je náležitostí statutu již od počáteční úpravy účinné od roku 2014, nejedná se o souvislost se zřízením Evidence.

⁶⁶ ZUKLÍNOVÁ, M. *Soukromá listina a veřejná listina*. In: Právní prostor. [online]. [cit. 2022-02]. Praha: ATLAS consulting spol. s r.o., 2015. ISSN 2336-4114. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/rekodifikace/komentar-k-noz-soukroma-listina-a-verejna-listina>

⁶⁷ SVEJKOVSKÝ, J., MAREK, R. a kol. *Správa cizího majetku v novém občanském zákoníku. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. Strana 431.

⁶⁸ Srovnej s § 588 OZ.

⁶⁹ DVOŘÁK, J., ŠVESTKA, J., ZUKLÍNOVÁ, M. a kol. *Občanské právo hmotné. Svazek 1. Díl první: Obecná část*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Strana 190.

⁷⁰ PIHERA, V. *Označení svěrenského fondu*. In: SPÁČIL, J., KRÁLÍK, M. a kol.: *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976 – 1474)*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021. Strana 1555.

⁷¹ Evidence je dostupná na webu Ministerstva spravedlnosti ČR: www.isesf.justice.cz

Názory odborné literatury se různí, Zvánovec uvádí, že se může jednat o nadměrný formalismus a přílišné přiblížení fondů právníkům osobám.⁷² Oproti tomu Pihera uvádí, že se jedná o praktický požadavek, který od sebe jednoznačně odliší všechny existující svěřenské fondy, mimo jiné také fondy, které spravuje totožný správce, aby bylo možné určit na účet, jakého z těchto fondů správce jedná.⁷³

adb) Další obligatorní náležitostí statutu je **vyčlenění majetku**. Jak již bylo uvedeno v části 2.3.1, jedná se o konstitutivní znak fondu.

adc) **Stanovení účelu** svěřenského fondu. Shodně jako pro vyčlenění majetku platí, že se jedná o konstitutivní znak. Nad samotnou specifikaci účelu ve statutu, zákon rozděluje v ustanovení § 1449 OZ účely na dva základní typy, a to na veřejně prospěšný a soukromý.

Primárním účelem veřejně prospěšného fondu vždy musí být přispívání k obecnému blahu (v kultuře, výchově apod.), přičemž jeho hlavním účelem nemůže být podnikatelská činnost. Nicméně samotný fakt, že se jedná o veřejně prospěšný fond, nevylučuje možnost určité podnikatelské aktivity provozovat ve smyslu vedlejší činnosti, která nebude jeho hlavním účelem. Převážně pak podnikatelské aktivity, které budou s daným veřejně prospěšným účelem korespondovat a budou mu ku prospěchu.⁷⁴

V České republice doposud veřejně prospěšné svěřenské fondy nezaznamenaly velký úspěch. Prvním z možných důvodů jejich neúspěchu je užívání různých forem fundací, které se od fondu zásadně neliší, přičemž je jejich využití široce rozšířeno a doporučováno. Dalším důvodem může být nedostatečná osvěta, která by mohla pozvednout přednosti této právní formy pro účely filantropie či správy historického a kulturního majetku.

Oproti tomu soukromý svěřenský fond je zřizován s cílem naplnit prospěch určité osoby (již existující, počaté i dosud nepočaté dítě nebo zesnulý).⁷⁵ Pro soukromý svěřenský fond

⁷² ZVÁNOVEC, V. § 1450 až 1452. In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek III (absolutní majetková práva)*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Strana 1211.

⁷³ PIHERA, V. *Označení svěřenského fondu*. In: SPÁČIL, J., KRÁLÍK, M. a kol. *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976 – 1474)*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021. Strana 1550.

⁷⁴ PIHERA, V. *Vymezení svěřenského fondu*. In: SPÁČIL, J., KRÁLÍK, M. a kol.: *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976 – 1474)*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021. Strana 1549.

⁷⁵ JOSKOVÁ, L., PĚSNA, L. *Správa cizího majetku*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Strana 132.

založený na památku určité osoby pak existence obmyšleného neplatí a účelem je zde abstraktní pojem, tj. památka zesnulého.

Svěřenský fond zřízený za soukromým účelem v sobě skrývá **dva shora zmíněné podtypy**. Jedním z nich je nejčastěji užívaný **svěřenský fond ve prospěch určité osoby/osob**, který se využívá jako nástroj pro mezigenerační transfer majetku, ochranu, rozmnožování majetku, oddělení majetku ze společného jmění manželů apod. Motivem jeho založení je uchování či zvyšování hodnoty vloženého majetku. Oproti tomu zákon uvádí **svěřenský fond na památku určité osoby**, který je v praxi užíván např. pro ochranu rodinné hrobky, památníku apod. V tomto případě se jedná primárně o spotřebu vložených prostředků do fondu za účelem obstarávání dané věci. Na základě odlišné povahy těchto dvou podtypů se také liší maximální délka jejich trvání, kterou stanoví/resp. nestanoví zákon. K délce trvání viz bod ade).

add) Zakladatel je povinen určit, **za jakých podmínek bude ze svěřenského fondu plněno**. Prakticky se jedná zejména o stanovení **způsobu plnění**. Např.: *„obmyšlenému bude vydán veškerý majetek, jakmile dosáhne 21 let věku,“* *„podmínky plnění bude určovat dohlížitel,“* či výslovným přisvojením si určování podmínek *„podmínky plnění určí zakladatel dodatečně“*.

V případě, že má zakladatel konkrétní představu o podmínkách plnění již před zřízením fondu, může je ve statutu sepsat podrobněji, například takto: *„Obmyšlený, můj syn Matěj, bude mít dovršením 30 let věku nárok na měsíční plnění ve výši 20.000,- Kč, ve 40 letech věku mu bude veškerý majetek vydán do jeho výlučného vlastnictví. K vydání však může dojít pouze za podmínky, že získá magisterský titul na Právnické fakultě Univerzity Karlovy. Nezáká-li do své smrti tento vysokoškolský titul, majetek bude poměrně vydán jeho zákonným dědicům.“*

Kvalitně stanovené podmínky plnění ze svěřenského fondu mohou předejít budoucím nesnázím. V praxi může být častým problémem buď velká míra abstraktnosti těchto podmínek, nebo naopak přílišná míra konkrétnosti podmínek plnění. Abstraktní určení podmínek dává správci široké diskreční pravomoci, avšak současně jej vydává v nebezpečí případných soudních sporů. Oproti tomu nadměrná určitost může způsobit potíže ve chvíli, kdy nedojde k naplnění jednoho z dílčích atributů takových podmínek, čímž vznikne potřeba zásahu v podobě soudní intervence.

ade) Stanovení doby trvání fondu. Jedná se o fakultativní náležitost, v případě její absence platí, že fond je zřízen na dobu neurčitou. Údaj může být určen konkrétním datem, nebo právní událostí, která teprve nastane. Ustanovení § 1460 odst. 2 OZ k tomuto uvádí limit sta let od vzniku fondu pro fondy založené ve prospěch obmyšleného. Po uplynutí sta let tedy zaniká právo obmyšleného na plody a užitky.⁷⁶

Naopak je tomu u fondu zřízeného za veřejně prospěšným účelem, práva obmyšleného dle zákona nezanikají a s tím také nezaniká svěřenský fond, který tak může existovat po neomezeně dlouhou dobu. Stejně tak tomu je u svěřenského fondu zřízeného za soukromým účelem na památku určité osoby. Ustanovení § 1460 odst. 2 OZ výslovně stanoví, že se tato doba vztahuje na právo obmyšleného. Vzhledem k tomu, že svěřenský fond na památku určité osoby ze své podstaty žádného obmyšleného nemá, doba jeho trvání taktéž není omezena.

adf) Určení obmyšleného, či způsobu jeho určení. Obmyšlený může být ve statutu zakladatelem explicitně určen, druhou možností je uvedení způsobu určení obmyšleného (např.: „*obmyšleného určí dohlížitel či zakladatel dodatečně*“). Stejně jako u podmínek plnění z fondu, zakladatel se ve statutu může omezit a předat právo jmenovat obmyšlené jiné osobě, nebo si jej může ponechat a obmyšleného určit po vzniku fondu.⁷⁷

adg) Poslední obligatorní náležitostí statutu je uvedení počtu svěřenských správců a způsobu, jakým budou jednat. Zákon neurčuje minimální/maximální počet ani neřeší případnou proměnlivost počtu svěřenských správců. Toto ustanovení je tedy relativně neurčité a je třeba vymezit následující.

Bez svěřenského správce nemá za svěřenský fond kdo činit právní jednání a zároveň bez něj není možné ani zřízení fondu. Svěřenský správce naprosto logicky musí být minimálně jeden.⁷⁸ Co se týče horní hranice počtu správců, zákon k tomuto rovněž mlčí. Optikou soukromého práva lze konstatovat, že jich může být nekonečný počet. Problém ovšem může nastat, když zakladatel při sepisování statutu není schopen dokonale odhadnout vývoj

⁷⁶ SVEJKOVSKÝ, J., Kovář, I. a kol. *Svěřenské fondy. Příležitosti a rizika*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018. Strana 18.

⁷⁷ Srovnej s ustanovením § 1457 odst. 1 OZ.

⁷⁸ Pozn.: Situace, za které by mohl být fond bez správce, nastane v případě smrti jediného správce. Pak je třeba neprodleně reagovat a jmenovat správce nového dle § 1455 OZ.

svěřenského fondu v budoucnu a je tak pro něj stanovení přesného počtu limitující, např. při budoucím vložení majetku osobou odlišnou od zakladatele, jejíž vklad bude představovat významnou hodnotu, jež vyžaduje rozsáhlejší péči a s tím tak rozšíření počtu svěřenských správců, kteří se budou podílet na rozhodování a nést za své rozhodování odpovědnost. Rovněž je třeba vzít v potaz dikci zákona uvedenou v § 1454 OZ, dle něž v případě výkonu funkce správce osobou, které je z fondu plněno, musí mít fond minimálně jednoho dalšího správce. Za existence fondu může nastat situace, kdy oprávněná osoba určí obmyšleným svěřenského správce, který však již nebude moci vykonávat funkci samostatně. Zde vzniká úvaha, zda je nutné tuto situaci ponechat soudní intervenci, nebo je vhodnější situaci predikovat a stanovit počet svěřenských správců relativně určitým způsobem.

Svejkovský k této otázce zastává názor, že ve statutu může být počet správců vymezen relativně, a to například: svěřenští správci jsou maximálně tři, eventuálně nejméně dva,⁷⁹ což lze považovat za prozíravé řešení, avšak nelze s jistotou říci, zda bude v souladu se zákonem, jelikož konečné slovo mohou mít pouze soudy. Dle mého názoru má Svejkovského návrh praktický smysl, který neodporuje zákonu a měl by tak být přijat i stran soudů. *De lege ferenda* by bylo vhodné ustanovení více konkretizovat, aby byla tato věc postavena na jisto.

2.4.2. Změny statutu a judikatura

Mnozí zakladatelé nedokáží precizně vystihnout podobu fondu na samém počátku, tj. při sepisu statutu a snaží se je tak *ex post* různými způsoby měnit a zasahovat do jejich znění. Ve vztahu ke změnám statutu disponujeme již více rozhodnutími soudů, které reagují na tyto snahy, přičemž vymezují „přípustné změny statutu“.

Změna statutu tzv. technického rázu

Městský soud v Brně Usnesením rozhodl o návrhu na změnu statutu svěřenského fondu, konkrétně o návrhu na změnu jeho názvu.⁸⁰ Soud návrhu vyhověl především z těchto důvodů:

⁷⁹ SVEJKOVSKÝ, J., Kovář, I. a kol. *Svěřenské fondy. Příležitosti a rizika*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018. Strana 19.

⁸⁰ Usnesení Městského soudu v Brně ze dne 11. 04. 2018, č. j. 55 C 285/2017-39. [online]. [cit. 2022-02]. Dostupné z: https://www.infoprovsechny.cz/request/usneseni_c_j_55_c_2852017_39

všechny „subjekty“ svěřenského fondu nad tímto návrhem učinily dohodu a jednalo se o změnu kosmetickou, kterou nejsou dotčena práva a povinnosti žádného z aktérů fondu. Změnu především seznal jako účelnou, což je zásadní parametr pro aplikaci soudní intervence ve smyslu ustanovení § 1469 odst. 2 OZ.⁸¹

Změna statutu soudem

Obvodní soud pro Prahu 1 rozhodoval v situaci, kdy zakladatel opomněl do okruhu způsobilých osob pro výběr obmyšlených zahrnout i své děti.⁸² Navrhovatelka, svěřenská správkyň, argumentovala zejména tím, že zakladatelovým úmyslem bylo využít fond jako alternativu závěti, ovšem při sepisu statutu opomněl do okruhu zahrnout právě i své potomky, což mohlo narušit generační kontinuitu rodiny. Soud ve své argumentaci zdůraznil podstatné, a to že vyčleněním majetku do svěřenského fondu vzniká oddělené a nezávislé vlastnictví, přičemž logickým výkladem dovedl, že pozdější zásahy zakladatele by porušovaly právě tyto základní prvky existence fondu. Současně se opřel o zákon, konkrétně o ustanovení § 1469 OZ, které dává možnost změny statutu právě soudům, skrze tzv. soudní intervenci. Vzhledem k tomu, že sám zákon v § 1469 odst. 3 OZ v této věci uvádí, že soud vyžádá stanovisko jak zakladatele, tak správce, obmyšleného i dohlázeitele, soud nakonec rozhodl o změně statutu ve prospěch potomků zakladatele, čímž naplnil zákonnou úlohu a dosáhl tak účelu, k němuž byl fond zřízen.

Snahy o svévolné měnění statutu

Okresní soud Praha-východ Usnesením rozhodoval o doplnění statutu o dvě ustanovení.⁸³ První ustanovení se týkalo doplnění do statutu ustanovení § 1401 odst. 1 OZ, což soud prohlásil za tzv. technickou změnu, kterou připustil. Druhé ustanovení se týkalo klauzule, na jejímž základě by bylo možné statut měnit *pro futuro* kdykoli pouhým rozhodnutím zakladatele či obmyšleného. V tomto případě soud návrh zamítl a odůvodnil jej zařazením institutu svěřenského fondu mezi věcná práva, přičemž dle ustanovení § 978 OZ

⁸¹ Blíže k soudní intervenci viz kapitola 2.6.1.

⁸² Usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 16. 11. 2020, spis. zn. 33 Nc 1601/2020. [online]. [cit. 2022-02]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/obcanske-pravo/sverenske-fondy-u-soudu-co-nam-za-posledni-rok-judikatura-rika>

⁸³ Usnesení Okresního soudu Praha-východ ze dne 10. 02. 2021, č. j. 12 Nc 1401/2020-31. [online]. [cit. 2022-02]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/obcanske-pravo/sverenske-fondy-u-soudu-co-nam-za-posledni-rok-judikatura-rika>

se od těchto ustanovení nelze odchýlit *erga omnes*. Nadto zdůraznil kogentnost ustanovení § 1469 OZ, dle kterého přísluší změny statutu pouze soudu.

2.5. Subjekty svěřenského fondu

2.5.1. Zakladatel

Zakladatel svěřenského fondu má v českých podmínkách výsadní postavení, zákonná úprava mu přiznává široká oprávnění, která může uplatňovat i po samotném vzniku fondu.⁸⁴ Zásadní role zakladatele je nesporně důležitá jak na samotném počátku (při sepisu statutu), tak i za existence fondu. Záleží vždy na uvážení zakladatele, do jaké míry bude svá práva uplatňovat a do jaké míry sám sebe ve statutu omezí. Zakladatelem může být jak fyzická, tak právnická osoba, taktéž jím může být více osob současně. Zákon pro zakladatele nestanoví žádné omezení, jedinou podmínkou pro učinění právního jednání je plná svéprávnost ve smyslu § 15 odst. 2 OZ.

Zakladatel dle § 1448 odst. 1 OZ vyčleňuje majetek za určitým účelem a předává jej správci ke správě, čímž se vytváří **soubor majetku bez právní subjektivity a vlastníka – svěřenský fond**. Zakladatel v rámci svého právního jednání také bezvýhradně určuje **všechny konstitutivní znaky svěřenského fondu**. Specifickým elementem je zde jmenování svěřenského správce. K samotnému aktu jmenování svěřenského správce může dojít již ve statutu. Druhou možností, tou praktičtější, je jmenování správce zvláštním právním jednáním. Zakladatel jmenuje správce podle § 1455 odst. 1 OZ a budoucí správce toto jmenování přijímá. Tímto fakticky dochází ke jmenování správce, převzetí správy a současnému **zřízení** fondu dle § 1451 odst. 1 OZ.

Jak již bylo zmíněno, zakladatel má určité možnosti ovlivnit fond i po jeho vzniku. Nejvýznamnější zákonná pravomoc zakladatele je možnost změny svěřenského správce, a to jeho okamžitým odvoláním.⁸⁵ Toto právní jednání je jednostranné a nabývá účinnosti

⁸⁴ RADA, K. *Limitace oprávnění správce při správě svěřenského fondu*. In: EPRAVO.CZ [online]. [cit. 2022-02]. Praha: EPRAVO.CZ, 2019. ISSN 1213-189X. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/limitace-opravneni-spravce-pri-sprave-sverenskeho-fondu-109760.html>

⁸⁵ Srovnej s § 1455 OZ.

jeho doručení správci, neurčí-li zakladatel jinak. Žádná ochranná doba, po kterou by správce setrval ve funkci, v zákoně uvedena není. Z výše uvedeného plyne, že nezřekne-li se této pravomoci zakladatel ve statutu, může po vzniku fondu správce kdykoli změnit.

Další pravomocí zakladatele po vzniku fondu je oprávnění jmenovat obmyšlené a určit jim příslušné plnění. Ve statutu je zakladatel povinen uvést alespoň způsob určení obmyšlených.⁸⁶ Vzhledem ke skutečnosti, že tato zákonná povinnost není dále rozvedena, zakladatel může ve statutu uvést jakýkoli smysluplný způsob určení obmyšlených (např.: „*Obmyšlené určí zakladatel po vzniku svěřenského fondu*“), popřípadě může zakladatel ve statutu oprávnit k určování obmyšlených jiné osoby dle § 1457 odst. 1 OZ.

V souvislosti se jmenováním obmyšlených vyvstává otázka, zdali může zakladatel obmyšleným určit sám sebe. V québecké úpravě je tato možnost výslovně připuštěna zákonem,⁸⁷ v české úpravě takové ustanovení nenalezneme, není zde však ani žádné ustanovení zakazující.⁸⁸ Na základě absence zakazujícího ustanovení lze předpokládat, že zakladatel sám sebe jako obmyšleného jmenovat může, a to dokonce i jako jediného obmyšleného z fondu.⁸⁹ Ve vztahu k tomuto mírnému nedostatku OZ lze doplnit, že by měl zákonodárce *de lege ferenda* zvážit po vzoru CCQ vtělení daného ustanovení do OZ.

Logicky je třeba odpovědět i na otázku, zda se může zakladatel jmenovat správcem. Na tuto situaci pamatoval zákonodárce v ustanovení § 1454 OZ, v němž stanovil podmínku jmenování dalšího správce, třetí osoby, se kterým zakladatel v roli svěřenského správce musí jednat **společně**. Společné jednání správců je upraveno v ustanovení § 1428 a násl. OZ, které stanoví pro mnohost správců rozhodováním většinou hlasů, což zdůrazňuje úmysl zákonodárce.⁹⁰

Závěrem této kapitoly je třeba zmínit situaci, kdy bude zakladatel souběžně obmyšleným i svěřenským správcem, čili bude zastávat jakousi trojjedinou roli. Claxton má v tomto případě za to, že pro jednání *praeter legem* postačí splnění podmínky úplného vyčlenění majetku

⁸⁶ Srovnej s § 1452 odst. 2 písm. f) OZ.

⁸⁷ Srovnej s čl. 1281 CCQ.

⁸⁸ Zakazující ustanovení § 1458 odst. 2 OZ (nikdo nemůže jmenovat obmyšleného pro vlastní zisk) nedopadá na zakladatele, ale pouze na svěřenského správce, který by mohl těžit ze své diskreční pravomoci na úkor fondu.

⁸⁹ PIHERA, V. *Vymezení svěřenského fondu*. In: SPÁČIL, J., KRÁLÍK, M. a kol. *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976 – 1474)*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021. Strana 1564.

⁹⁰ JOSKOVÁ, L., PĚSNA, L. *Správa cizího majetku*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Strana 122.

ze zakladatelova jmění.⁹¹ Musí tedy dojít k vyčlenění majetku z vlastnictví zakladatele a správce musí převzít plnou správu tohoto majetku, bez ohledu na to že se jedná o stejnou osobu. Jediná osoba v tomto případě bezvadnou správu vykonávat tak jako tak nemůže, jelikož zde musí figurovat i výše zmíněný „nezávislý správce“ ve smyslu ustanovení § 1454 OZ, se kterým je povinen jednat společně.

Na toto téma, tzv. trojjediné role zakladatele, disponujeme i českou judikaturou, **kdy Krajský soud v Plzni Usnesením** rozhodl ve věci zápisu svěřenského fondu do Evidence.⁹² Navrhovatel, který v ten moment vykonával trojjedinou roli – zakladatele, správce i obmyšleného, nenaplnil požadavek zákona na jmenování dalšího „nezúčastněného správce“ ve smyslu ustanovení § 1454 OZ a Krajský soud tak usnesením zamítl jeho zápis. Tímto Usnesením tak Krajský soud zdůraznil roli tohoto ustanovení v OZ, které by nemělo být opomíjeno, jelikož bez jeho reflexe dochází k absenci kontrolních mechanismů předpokládaných zákonem.

2.5.2. Obmyšlený

Obmyšleným se ve smyslu OZ rozumí osoba, které je z fondu plněno, čímž dochází k uplatňování zakladatelem stanoveného účelu. Určení konkrétního obmyšleného však není obligatorní náležitostí statutu a zároveň také k jeho určení nemusí dojít ani za existence fondu. Úprava postavení obmyšleného se nachází v ustanoveních § 1457 až 1462 OZ.

Co se právní subjektivity týče, obmyšleným může být pouze určitá osoba, ať už fyzická, nebo právnická, jelikož práva a povinnosti ve smyslu § 17 OZ může vykonávat jen osoba. Zde je vhodné zmínit, že obmyšleným nemůže být další svěřenský fond, protože není osobou, nemá právní subjektivitu.⁹³

Obmyšlený může být konkrétně určen již ve statutu,⁹⁴ může být jmenován následně zakladatelem či jinou osobou, kterou zakladatel pověří. Po vzniku fondu zákon umožňuje

⁹¹ CLAXTON, J. B.: *Studies on the Quebec Law of Trusts*. Toronto: Thomson, 2005. Strana 122.

⁹² Usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 09. 07. 2018, č. j. SFJ 482/2018/KSPL. [online]. [cit. 2022-02]. Dostupné z: <https://www.infoprovsechny.cz/request/8365/response/14391/attach/html/4/zamitnuti.pdf.html>

⁹³ SVEJKOVSKÝ, J., KOVÁŘ, I. a kol. *Svěřenské fondy. Příležitosti a rizika*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018. Strana 33.

⁹⁴ Srovnej s § 1452 odst. 2 písm. f) OZ.

jmenování obmyšleného svěřenským správcem, a to výběrem učiněným **z okruhu osob stanoveným ve statutu.**⁹⁵ Právní jednání, kterým dochází ke jmenování obmyšleného, nabývá účinnosti zapsáním do Evidence, podle nového znění § 1457 odst. 3 OZ. Nutno zmínit, že dle ZVR se obmyšlený nezapisuje do veřejné části Evidence, ledaže by k tomu poskytl souhlas.⁹⁶

K tomu, aby se osoba stala obmyšleným, není třeba získání jejího souhlasu, jako je tomu u jmenování svěřenského správce,⁹⁷ může však plnění z fondu odmítnout, a to prohlášením ve formě veřejné listiny.⁹⁸ Vzdají-li se práva na plnění všichni obmyšlení, může dojít až k zániku samotného fondu.⁹⁹ Obmyšlenou osobou se může stát i sám zakladatel či svěřenský správce. Na situaci, kdy obmyšlený, který současně zastává funkci svěřenského správce, dopadá shora zmíněné ustanovení § 1454 OZ, které upravuje totožně situaci v případě osoby, která je současně zakladatelem i správcem. Mechanismus vyrovnání nezávislosti opět spočívá v povinnosti jmenování třetí osoby – nezávislého správce.

Další možné omezení vychází z ustanovení § 1458 odst. 2 OZ, které je ustanovením zakazujícím a stanoví, že nikdo není oprávněn jmenovat obmyšleného pro vlastní zisk. Vzhledem k tomu, že § 1458 odst. 1 OZ stanoví, že osoba oprávněná jmenovat obmyšleného musí postupovat podle statutu a podle svého uvážení, lze soudit, že shora uvedené ustanovení lze považovat za ustanovení dispozitivní a zakladatel jej tedy může modifikovat ve statutu.¹⁰⁰ Situace, kdy by oprávněná osoba určila obmyšleným sama sebe a jednala by v souladu se statutem, by byla po právu. Horn uvádí na příkladu, že správce, který se nachází v okruhu osob určených ve statutu, může v rámci diskrece jmenovat obmyšleným sám sebe,¹⁰¹ což opět míří na dispozitivní charakter ustanovení.

S ohledem na fakt, že v praxi dochází a bude docházet k výše pospané situaci, bylo by vhodné stran zákonodárce *de lege ferenda* zvážit vtělení sousloví: „*ledaže statut svěřenského fondu určí*

⁹⁵ Srovnej s § 1457 odst. 2 věta druhá OZ.

⁹⁶ Srovnej s § 65e odst. 1 ZVR.

⁹⁷ Svěřenským správcem se osoba stane, až přijme pověření. Srovnej s § 1448 odst. 1 OZ a § 1451 odst. 1 OZ.

⁹⁸ Srovnej s § 1461 odst. 2 OZ.

⁹⁹ Srovnej s § 1471 OZ.

¹⁰⁰ JOSKOVÁ, L., PĚSNA., L. *Správa cizího majetku*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Strana 127.

¹⁰¹ HORN, K. *Podrobněji k svěřenskému fondu*. In: Ad Notam. [online]. [cit. 2021-12]. Praha: Notářská komora ČR, 2014. Dostupné z: https://www.nkcr.cz/casopis-ad-notam/detail/39_181-podrobneji-k-sverenskemu-fondu

něco jiného“ na závěr ustanovení § 1458 odst. 2 OZ. Jak uvádí Josková, doplnění tohoto ustanovení by mohlo předejít zbytečným sporům *pro futuro*.¹⁰²

Jak již bylo uvedeno, nevyžije-li zakladatel svého práva jmenovat obmyšleného, může obmyšleného určit svěřenský správce, avšak při výběru musí vycházet z okruhu osob tak, jak jej uvádí statut. Svejkovský vytyčuje podmínky pro platné stanovení okruhu osob tak, že okruh musí být stanoven dostatečně určitě a srozumitelně, a to buď výčtem konkrétních osob, nebo znaky, které budou dostatečně konkrétní.¹⁰³ Ve formulaci okruhu obmyšlených by měl být kladen důraz na větší míru konkrétnosti, formulace jako „*známí zakladatele, přátelé apod.*“ by pravděpodobně neuspěly, což potvrzuje i výklad Pihery.¹⁰⁴ Jinak by tomu bylo v případě užití zákonného pojmu *osob blízkých*, který je stanoven v § 22 OZ a nepostrádá tak určitou míru konkrétnosti.

Vzhledem k tomu, že okruh osob je a bude v aplikační praxi svěřenských fondů velmi užívaným prostředkem stanovení obmyšlených, bylo by stran zákonodárce rozumné, aby *de lege ferenda* tomuto pojmu stanovil zákonné meze, či jej případně doplnil o množinu definičních prvků. Tímto opatřením by zajisté přispěl k nižšímu počtu sporů *pro futuro*.

Zákon také stanoví výčet práv, které lze obmyšleným přiznat.¹⁰⁵ Mezi tyto práva patří právo na plody, užitky a majetek ve fondu (případně jeho podíl), přičemž dle ustanovení § 1459 OZ právo na plnění vzniká za podmínek určených statutem. Ustanovení § 1461 odst. 1 OZ dále upravuje, že takto určené plnění má obmyšlený za trvání fondu **právo požadovat**. Druhý odstavec doplňuje, že se obmyšlený jemu určených práv může vzdát, a to ve formě veřejné listiny.

2.5.3. Správce svěřenského fondu

Funkce svěřenského správce je zřízena současně se zřízením fondu, ke kterému by bez správce nemohlo dojít. Správce představuje svěřenský fond navenek, jedná vlastním jménem

¹⁰² JOSKOVÁ, L., PĚSNA, L. *Správa cizího majetku*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Strana 127.

¹⁰³ SVEJKOVSKÝ, J., MAREK, R. a kol. *Správa cizího majetku v novém občanském zákoníku. Komentář. § 1400-1474*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. Strana 457.

¹⁰⁴ PIHERA, V. *Vymezení svěřenského fondu*. In: SPÁČIL, J., KRÁLÍK, M. a kol. *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976 – 1474)*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021. Strana 1562.

¹⁰⁵ Srovnej s § 1457 odst. 4 OZ.

na jeho účet, vykonává plnou správu majetku ve smyslu ustanovení § 1409 a § 1410 OZ¹⁰⁶ a nese odpovědnost za veškerá jednání učiněná na účet fondu (zejména překročí-li svou působnost).¹⁰⁷ Správce především plní účel fondu, který zakladatel vtělil do statutu, ale vykonává i specifické pokyny zakladatele či jiných osob, které k tomu byly pověřeny (např. určení obmyšlených a jím příslušného plnění).

Způsobilost být svěřenským správcem určuje § 1453 OZ:

„(1) Svěřenským správcem může být každý svéprávný člověk.

(2) Právnícká osoba může být svěřenským správcem, **stanoví-li to zákon.**“¹⁰⁸

Z výše uvedeného plyne, že správcem může být jak fyzická, tak právnická osoba. Podmínky vzniku funkce a způsobilost správce, **jakožto fyzické osoby**, jsou následující:

- a) Správce musí mít plnou svéprávnost dle ustanovení § 1438 a § 1453 OZ ve spojení s § 30 OZ,
- b) nesmí být v úpadku,¹⁰⁹ což vychází z ustanovení upravujícího obecnou správu cizího majetku, § 1438 OZ,
- c) musí udělit souhlas se svým jmenováním dle § 1448 odst. 1 OZ ve spojení s § 1451 odst. 1 OZ.

Podmínky vzniku funkce a způsobilost správce, **jakožto právnické osoby**, jsou následující: Podmínky způsobilosti pro právnickou osobu platí obdobně jako pro osobu fyzickou. Nadto OZ pro výkon funkce správce právnickou osobou v ustanovení § 1453 odst. 2 stanoví výše zmíněnou delegaci na další zákony. V českém právním řádu je § 1453 odst. 2 OZ reflektován pouze jediným předpisem, a to zákonem č. 240/2013 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech (dále jen „ZISIF“), který stanoví přísná kritéria. Podmínky uvedené v ZISIF dopadají jak na „běžné“ fondy, tak na fondy s investičním účelem, přičemž pro „běžné“ fondy je daná regulace velmi striktní, tj. svěřenským správcem se zde může stát pouze osoba licencovaná Českou národní bankou, která musí splňovat přísná

¹⁰⁶ Při plné správě majetku je správce povinen dbát o rozmnožení majetku a jeho uplatnění v zájmu obmyšlených. Nad to má širokou míru diskrece, jelikož může činit vše, co je nutné a užitečné (nevyloučí-li to statut).

¹⁰⁷ Srovnej s § 1420 OZ.

¹⁰⁸ Citace ustanovení § 1453 OZ.

¹⁰⁹ Úpadek je definován v ustanovení § 3 IZ.

kritéria stran kapitalizace a která po celou dobu existence podléhá doзору ČNB.¹¹⁰ Z veřejně dostupných zdrojů vyplývá, že se doposud žádná právnická osoba svěřenským správcem nestala, přičemž se dá předpokládat, že hlavním důvodem bude především přílišná administrativní náročnost a nedostatečné benefity z toho plynoucí.

Dle mého názoru je současná úprava svěřenských správců – právnických osob **ve stavu stálého přehlížení stran zákonodárce**, a to i přes to, že se jedná o velmi zásadní praktický aspekt z pohledu zájemců o zakládání svěřenských fondů, který by do oboru vnesl více profesionality. Ve vztahu k tomuto problému se jeví býti dobrým námětem pro zákonodárce *de lege ferenda*, aby v zákoně zmíněný rozdíl vymezil, přičemž tato změna může potenciálně ztraktivnit a rozšířit možnosti profesionální správy rodinných majetků, mimo jiné za pomoci služeb zastřešených pojmem *family office*.

2.5.3.1. Vznik a zánik funkce správce

Funkce správce vzniká přijetím pověření ke správě fondu. První správce fondu současně s tímto pověřením přijímá majetek, který byl vyčleněn zakladatelem dle statutu. Každý další správce, který nahrazuje původního, či doplňuje požadovaný počet správců (ať už ze zákona, nebo na základě statutu), přijímá správu **veškerého majetku do té doby do fondu vloženého**.¹¹¹

Zánik funkce nastává buď **na základě právní události**: smrtí správce;¹¹² uplynutím doby; splněním účelu fondu, či rozhodnutím soudu a následným zánikem;¹¹³ ztrátou plné svéprávnosti správce;¹¹⁴ osvědčením o úpadku správce,¹¹⁵ **nebo právním jednáním**: odvolání správce zakladatelem, oprávněnou osobou či soudem;¹¹⁶ odstoupením správce.¹¹⁷

¹¹⁰ JOSKOVÁ, L., PĚSNA, L. *Správa cizího majetku*. První vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Strana 117.

¹¹¹ PIHERA, V. *Vymezení svěřenského fondu*. In: SPÁČIL, J., KRÁLÍK, M. a kol. *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976 – 1474)*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021. Strana 1541.

¹¹² Srovnej s § 1444 OZ.

¹¹³ Srovnej s § 1471 a § 1474: Funkce správce skončí až po formálním zániku svěřenského fondu (tedy výmazu z Evidence).

¹¹⁴ Srovnej s § 1453 OZ.

¹¹⁵ Srovnej s § 1438 OZ.

¹¹⁶ Srovnej s § 1455 OZ.

¹¹⁷ Srovnej s § 1438 OZ.

Bez svěřenského správce není osoby, která by na účet fondu činila právní jednání, fond na sebe nemůže přijímat nové závazky ani z něj nemůže být plněno obmyšleným. S odvoláním správce by tedy měl být neprodleně jmenován správce nový, aby došlo k převzetí majetku a správy bez zbytečného prodlení. A to buď zakladatelem, oprávněnou osobou nebo soudem.¹¹⁸ Důležité je taktéž vymežit, že správcovou zákonnou povinností je při jeho skončení ve funkci mj. **předání veškerého majetku ve fondu a vyúčtování dalšímu správci**,¹¹⁹ z čehož lze vyvodit, že je správce povinen držet majetek až do jmenování nového správce.¹²⁰

V případě **odstoupení** správce z funkce je třeba vycházet z ustanovení § 1440 OZ, zejména z odst. 2. V případě, že by správce odstoupil v nevhodnou dobu a způsobil tím škodu, je povinen ji nahradit, což uvádí ustanovení § 1420 odst. 2 OZ. Svejkovský k tomuto dodává, že se jedná o určitou analogii k odstoupení statutárního orgánu obchodní korporace.¹²¹

2.5.3.2. Způsob jednání, odpovědnost a odměna svěřenského správce

Správce je jedinou osobou, která je oprávněna jednat za svěřenský fond *erga omnes*, do veřejného seznamu se zapisuje jako vlastník s poznámkou „svěřenský správce“.¹²² Vlastníkem majetku ve fondu však není, tento majetek je majetkem bez vlastníka. Správce je taktéž jedinou osobou, která je v rámci Evidence obligatorně zveřejňována, tedy osobou, na kterou se může kdokoli ve vztahu ke konkrétnímu fondu obrátit.

Na jednání správce za svěřenský fond se taktéž váže jeho právní odpovědnost a případné sankce za nedodržení či porušení jeho povinností. V případě, že správce překročí svou působnost danou zákonem nebo statutem, je za tato jednání osobně zavázán na základě ustanovení § 1420 OZ. Dle ustanovení § 1467 OZ svěřenskému správci může společně s obmyšleným či zakladatelem vzniknout solidární odpovědnost vůči věřitelům zakladatele, účastní-li se úmyslného jednání, které je poškozují. Stejně tak je odpovědný za toto úmyslné jednání vůči svěřenskému fondu. Ustanovení § 1467 OZ je ustanovením ochranným proti různým

¹¹⁸ Srovnej s § 1455 odst. 2 OZ.

¹¹⁹ PIHERA, V. *Vymezení svěřenského fondu*. In: SPÁČIL, J., KRÁLÍK, M. a kol. *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976 – 1474)*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021. Strana 1540.

¹²⁰ Srovnej s § 1445 a § 1446 OZ.

¹²¹ SVEJKOVSKÝ, J., MAREK, R. *Správa cizího majetku v novém občanském zákoníku. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. Strana 209.

¹²² Srovnej s § 1456 OZ.

malverzacím s majetkem. Výčet těchto solidárně odpovědných osob je stanoven taxativně.¹²³ K malverzacím s majetkem se obecně vážou ustanovení § 589 a násl. OZ, které upravují tzv. relativní neúčinnost právního jednání a její následky.

Na téma relativní neúčinnosti v tomto kontextu disponujeme českou judikaturou, kdy **Krajský soud v Českých Budějovicích** rozhodoval incidenční spor, ve kterém se svěřenský správce domáhal vyloučení nemovité věci z majetkové podstaty dlužnice dle IZ.¹²⁴ Dlužnice před vznikem úpadku vyčlenila majetek do svěřenského fondu a snažila se tak „ukrýt“ svůj majetek. Vzhledem k tomu, že na ni v době vyčlenění byly pravomocně vedeny tři exekuce a nacházela se tak v tzv. generálním inhibitoriu, soud prohlásil vyčlenění tohoto majetku za neplatné. Rozhodnutí tedy potvrdilo, že majetek ve svěřenském fondu **nelze ukrývat** za účelem poškozování práv věřitelů, neboť zákon obsahuje standardní a funkční mechanismy na ochranu práv věřitelů.

Nad rámec shora uvedeného Josková uvádí povinnost správce plnit svá práva a povinnosti s péčí řádného hospodáře (povinnost plnit funkci s nezbytnou loajalitou, znalostmi a pečlivostí). Uvádí, že je zde nasnadě aplikace ustanovení § 159 OZ, která je primárně mířena na členy statutárních orgánů právnických osob.¹²⁵

Správce má na základě ustanovení § 1402 odst. 1 OZ právo na obvyklou odměnu, která je odvislá od povahy jeho služeb. V tomto případě není podstatné, zdali se jedná o správce profesionála či neprofesionála, toto právo lze považovat za tzv. *základní právo správce*.¹²⁶ Výši odměny je možné modifikovat na základě statutu, a to jak na odměnu vyšší než obvyklou, tak na odměnu nulovou, čímž nastane situace, za které bude správce vykonávat svou funkci bezúplatně.

¹²³ SVEJKOVSKÝ, J., MAREK, R. *Správa cizího majetku v novém občanském zákoníku. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. Strana 500.

¹²⁴ Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 30. 05. 2017, spis. zn. 42 ICm 2544/2016. [online]. [cit. 2022-02]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/42ICm2544/2016>

¹²⁵ JOSKOVÁ, L. *Postavení správce. Způsobilost, úprava ustavení správce, způsobilost k funkci správce, ustavení správce a správčova povinnost péče*. In: TICHÝ, L. (ed.) *Svěřenský fond a trust – jejich fungování v mezinárodním srovnání*. Praha: Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 2016. Strana 150.

¹²⁶ JOSKOVÁ, L., PĚSNA, L. *Správa cizího majetku*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Strana 123.

Vykonává-li správce svou funkci bezúplatně, může na účet fondu¹²⁷ pojistit svou majetkovou odpovědnost ze správy dle § 1427 odst. 2 OZ. Jedná se především o majetkové ztráty vzniklé nedbalostí správce, v budoucnu však může docházet k rozporu výkonu správy a původně zamýšleného účelu, a to především po smrti zakladatele, o čemž na návrh beneficianta rozhodne soud¹²⁸ (po smrti zakladatele může míra právní jistoty správce klesnout a pojištění odpovědnosti má pro správce mnohem větší smysl). Majetek ve fondu může správce dle § 1427 odst. 1 OZ pojistit proti běžným rizikům bez dalšího.

2.5.4. Dohled nad správou svěřenského fondu

Dohled nad správou fondu je upraven v ustanoveních § 1463 až 1467 OZ. Ustanovení § 1463 odst. 1 OZ stanoví, že dohled nad správou vykonává zakladatel, obmyšlený, případně další osoba určená statutem (dále jen „**dohlížitel**“). Odst. 2 tohoto ustanovení stanoví, že v případech stanovených zákonem může dohled vykonávat i jiná osoba či orgán veřejné moci.

Stanovení dohlázele není zpravidla obligatorní náležitostí každého fondu. O existenci této osoby může rozhodnout zakladatel ve statutu a stanovit jí příslušná oprávnění. Za dohlázele může být určen kdokoliv, zákon nestanovuje žádné podmínky. Ač je tento orgán upozadovaný a je v literatuře zmiňován spíše okrajově, může ve svěřenském fondu sehrát zásadní roli.

Existuje situace, pro kterou zákon **obligatorní zřízení orgánu dohledu** předpokládá, a to dle § 1464 OZ. Jedná se o případ, kdy vznikne svěřenský fond ve prospěch obmyšleného, který ještě není (např. nasciturus) nebo obmyšleného, kterého ještě nelze určit (typicky ještě nepočatý vnuk). Vzhledem k tomu, že svěřenské fondy s doposud nenarozenými či neexistujícími obmyšlenými jsou a budou zřizovány, v průběhu času v této věci patrně dojde k soudním sporům. Z ustanovení vyplývá, že odpovědnost za neurčení dohlázele nese zakladatel, nýbrž ji nese správce, který má při nečinnosti zakladatele povinnost konat a navrhnout soudu konkrétní osobu, která bude dohled pro obmyšleného vykonávat. Ustanovení tímto zajišťuje ochranu jak pro budoucího obmyšleného před nezákonným výkonem správy,

¹²⁷ PIHERA, V. *Vymezení svěřenského fondu*. In: SPÁČIL, J., KRÁLÍK, M. a kol.: *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976 – 1474)*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021. Strana 1529.

¹²⁸ Srovnej s § 1466 odst. 1 OZ.

tak pro svěřenského správce, který bude mít s kým konzultovat své kroky i po smrti zakladatele. Správce existencí dohlážitelé získává vyšší míru právní jistoty, že jedná v souladu se zákonem i statutem.

Zákon přiznává dohlážiteli, obmyšlenému (je-li určen) a zakladateli (existuje-li) především právo na informace. Dle ustanovení § 1465 odst. 2 OZ se jedná o právo na vydání: dokladů; vyúčtování; zprávy; jiné informace (zejména o stavu plnění jednotlivým obmyšleným).¹²⁹ Dohlážitel, zakladatel, obmyšlený a osoba na tom mající právní zájem může těchto informací využít při **podání soudního návrhu ve smyslu § 1466 odst. 1 OZ** na nařízení právního jednání správci, či naopak nařízení aby se určitého jednání zdržel. V případě podezření na nezákonné jednání se mohou tyto osoby domáhat i zneplatnění správcova právního jednání *ex tunc*.¹³⁰

Soudní ochrana a zásahy mohou zachránit samotnou existenci fondu v případě, že správce začne jednat nestandardně. Dvořák uvádí, že: *„jejím smyslem je preventivní i následná kontrola jakožto nástroj k odvrácení rizika nejrůznějších malverzací či jiných nekvalifikovaných zásahů při správě směřujících k poškození majetkové podstaty svěřenského fondu, příp. učiněných k újmě věřitelů.“*¹³¹

Zakladatel může dohlážiteli ve statutu přiznat veškerá oprávnění, která jsou v souladu se zákonem, zejména nejsou v rozporu s § 1 odst. 2 OZ. Může se tedy jednat o významné pravomoci, nejčastější např.: delegace práva určit obmyšlené; udělování stanoviska/souhlasu správci k výkonu jeho činnosti; udělení rozhodujícího hlasu při určování investičních příležitostí svěřenského fondu apod. Dohlážitel zakladatel zpravidla jmenuje osobu, která je mu blízká a má v ni maximální důvěru, jelikož se může jednat o osobu, která má po smrti zakladatele suplovat jeho úlohu při kontrole svěřenského fondu. Nabízela by se alternativa pověření takové důvěryhodné osoby správcem, ne každá osoba je však schopna výkonu správy svěřenského fondu. Někdy je tedy vhodné tuto osobu jmenovat dohlážitel, jelikož nebude nést odpovědnost plynoucí z funkce správce, ale bude mít určitá práva ve vztahu k fondu.

¹²⁹ Srovnej s § 1465 odst. 2 OZ.

¹³⁰ Srovnej s § 1466 odst. 1.

¹³¹ DVOŘÁK, J., ŠVESTKA, J., ZUKLÍNOVÁ, M. a kol. *Občanské právo hmotné. Svazek 1. Díl první: Obecná část.* 2. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Strana 189.

2.6. Změny a zánik svěřenského fondu

2.6.1. Změny svěřenského fondu

Svěřenské fondy jsou obecně nástrojem pro **dlouhotrvající** uspořádání majetku, jež slouží určitému účelu. Co se týče délky jejich trvání, každý ze základních typů svěřenských fondů má vlastní zákonný režim, nicméně téměř u každého založeného fondu se měří délka jeho trvání na generace či desetiletí. Změny svěřenského fondu jsou vymezeny v § 1468 až 1470 OZ. Ustanovení § 1468 OZ pojednává o vkladu majetku po vzniku fondu a o právech a povinnostech z tohoto vkladu (ne)vznikajících. Ustanovení § 1469 a 1470 OZ upravuje soudem provedené změny svěřenských fondů.

Majetek vložený do fondu po jeho vzniku má stejnou právní povahu vůči fondu jako majetek vyčleněný zakladatelem, tento majetek podléhá správě podle statutu a zákona.¹³² Co však odlišuje povahu vkladu od vyčlenění majetku při vytváření fondu, jsou práva přiznaná osobě jeho vkladatele. Vkladateli zákon výslovně **nepřiznává** postavení zakladatele (a to bez ohledu na velikost vkladu), čili vylučuje možnost doplnění počtu zakladatelů po vzniku fondu. Ustanovení ovšem nevylučuje, že osobám vkladatelů může být přiznáno budoucí plnění, či dohled nad správou *pro futuro* (což může určit svěřenský správce v rámci své diskrece, případně na tuto otázku může pamatovat zakladatel ve statutu).¹³³ Tento typ změny fondu není závislý na vnější intervenci, např. v podobě přivolení soudu.

V průběhu času mohou nastat různé skutečnosti, které ztíží naplňování zakladatelem určeného účelu či učiní dosažení tohoto účelu nemožným. Vzhledem k tomu, že zakladatel dle naší právní úpravy nemá kompetence k přímým zásahům do statutu či rozhodovacím pravomocem svěřenského správce, zákon předpokládá určitý regulovaný režim pro soudem uskutečněnou změnu základních komponentů fondu (v tomhle slova smyslu zejména účelu fondu a dalších podstatných náležitostí statutu jako např. podmínek plnění obmyšleným). Tento režim je v literatuře nazýván pojmem **soudní intervence do svěřenských fondů**.¹³⁴

¹³² Srovnej s § 1468 OZ.

¹³³ DVOŘÁK, J., ŠVESTKA, J., ZUKLÍNOVÁ, M. a kol. *Občanské právo hmotné. Svazek 1. Díl první: Obecná část.* 2. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Strana 190.

¹³⁴ Tamtéž.

Soudu v této souvislosti přísluší trojí možné rozhodování dle ustanovení § 1469 OZ. **Může svěřenský fond zrušit** (je-li naplnění účelu nemožné, nebo jen obtížně dosažitelné), **může změnit účel fondu** (avšak jen v případě fondu s veřejně prospěšným účelem), případně **může změnit statut fondu** (avšak s ohledem a důrazem na původní úmysl zakladatele).¹³⁵ Veškeré zásahy je soud oprávněn uskutečnit pouze **na návrh osoby, která na tom má právní zájem**.

Nejčastěji se v praxi vyskytují svěřenské fondy zřízené za soukromým účelem, u nichž přichází v úvahu buď zrušení, nebo adekvátní úprava statutu s ohledem na nově nastalé okolnosti. Pro rozhodnutí o změně statutu si musí soud vyžádat stanovisko zakladatele (příp. jeho právního nástupce), svěřenského správce, obmyšleného a osoby, již náleží dohled.¹³⁶ **Zákon nestanoví závaznost těchto stanovisek**, a proto lze stanovit, že soud v případě změny statutu obligatorně zohledňuje pouze původní úmysl zakladatele, dosažitelnost a prospěšnost změn vzhledem ke stanovenému účelu ve smyslu ustanovení § 1469 odst. 2 OZ.

Otázka změn statutu je od počátku účinnosti úpravy svěřenských fondů velmi diskutovaným tématem napříč odbornou veřejností, nicméně dnes se již vyskytují i soudní rozhodnutí soudů nižších instancí,¹³⁷ které naznačují jasný směr a boří některé nestandardní názory. V praxi byly mimo jiné zaznamenány i pokusy o samovolné změny statutu bez příslušného rozhodnutí soudu,¹³⁸ což se právě na základě judikatury ukazuje jako nemožné.¹³⁹

2.6.2. Zánik svěřenského fondu

Zakladatel nemá po vzniku svěřenského fondu vliv na jeho trvání, a tudíž nemůže rozhodnout o jeho zániku. Má-li zakladatel o délce trvání a zániku fondu konkrétní představu, může tuto představu zahrnout do statutu.¹⁴⁰ Při zániku svěřenského fondu je na základě zákona třeba rozlišovat dva termíny, a to zánik správy svěřenského fondu a zánik svěřenského fondu. Rozdělení vychází z představy zákonodárce, že je třeba nejdříve naložit s majetkem ve fondu

¹³⁵ DVOŘÁK, J., ŠVESTKA, J., ZUKLÍNOVÁ, M. a kol. *Občanské právo hmotné. Svazek 1. Díl první: Obecná část*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Strana 190.

¹³⁶ Srovnej s ustanovením § 1470 OZ.

¹³⁷ Konkrétní příklady rozhodnutí jsou uvedeny v části 2.8.

¹³⁸ KLEIN, Š. *Ke změnám statutu svěřenského fondu*. In: Ad Notam. [online]. [cit. 2021-011]. Praha: Notářská komora ČR, 2020. Dostupné z: https://www.nkcr.cz/casopis-ad-notam/detail/39_814-ke-zmenam-statutu-sverenskeho-fondu

¹³⁹ Viz kapitola 2.4.3.

¹⁴⁰ JOSKOVÁ, L., PĚSNA, L. *Správa cizího majetku*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Strana 153.

a teprve následně zrušit samotný fond.¹⁴¹ Postup, který je uplatňován, má 4 postupné fáze (skončení/zánik správy; vypořádání spravovaného majetku; samotný zánik svěřenského fondu; výmaz fondu z Evidence).

Ustanovení § 1471 OZ stanoví důvody skončení/zániku správy fondu, těmi jsou: uplynutí doby, na kterou byl fond zřízen; dosažení účelu fondu; rozhodnutí soudu o skončení správy. Výhradně pro svěřenské fondy zřízené za soukromým účelem je důvodem skončení správy i vzdání se práva na plnění všemi obmyšlenými. Ustanovení § 1472 OZ upravuje režim vypořádání majetku ve fondu po skončení správy, a to tak že stanoví povinnost svěřenskému správci vydat zbylý majetek v tomto pořadí: obmyšlenému, zakladateli (pokud není obmyšleného), státu (není-li ani zakladatele).

Ustanovení § 1473 OZ se věnuje výhradně skončení správy u svěřenských fondů zřízených za veřejně prospěšným účelem. Ustanovení § 1473 odst. 1 OZ umožňuje soudu na návrh svěřenského správce, aby zbylý majetek veřejně prospěšného fondu, jehož správa byla zrušena pro nemožnost dosažení účelu, převedl do jiného svěřenského fondu nebo do vlastnictví právnické osoby sledující dosažení účelu, který je co možná nejbližší původně stanovenému účelu. K tomuto rozhodnutí je třeba vyžadovat stanovisko dohledového orgánu a lze jej vydat pouze v případě, že režim nakládání s majetkem při zániku fondu neupravuje statut.¹⁴²

Ustanovení § 1474 OZ upravuje fázi samotného zániku fondu, která nastává po naložení s majetkem dle shora uvedených pravidel. Ustanovení § 1474 věta druhá OZ na závěr ukládá správci povinnost podat návrh na výmaz fondu z Evidence, a to do 30 dnů od zániku fondu.

2.7. Svěřenské fondy a jejich evidence

Svěřenské fondy podléhají zápisu do veřejného rejstříku ve smyslu ZVR a do informačního systému veřejné správy dle ZESM. Veřejným rejstříkem je Evidence svěřenských fondů, která byla zřízena novelou zákona č. 460/2016 Sb., jež Evidenci včlenila do ZVR s účinností od 01. 01. 2018. Informačním systémem veřejné správy je Evidence skutečných majitelů,

¹⁴¹ JOSKOVÁ, L., PĚSNA, L. *Správa cizího majetku*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Strana 153.

¹⁴² Srovnej s § 1473 OZ.

kteřá byla v dnešní podobě zřizena zákonem č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů transpozicí evropské směrnice č. EU 2018/843.

2.7.1. Evidence svěřenských fondů

Ode dne 01. 01. 2018, kdy nabył účinnosti zákon č. 460/2016 Sb., nastala obligatorní povinnost registrace svěřenských fondů do veřejného rejstříku, Evidence svěřenských fondů, a to u příslušného rejstříkového soudu. Povinnost vznikla jak pro nově vzniklé svěřenské fondy, tak pro fondy vzniklé před datem účinnosti. Svěřenští správci fondů, které vznikly před rokem 2018, měli povinnost registrace svěřenských fondů do 01. 07. 2018, neregistrované svěřenské fondy po tomto datu *ex lege* zanikly.

Odborná veřejnost kritizovala nedostatečnou transparentnost úpravy svěřenských fondů od samého počátku účinnosti OZ. Tento nedostatek byl často užíván jako argument pro zrušení celé úpravy svěřenských fondů. Kocí i někteří další v tom viděli nedostatek v podobě možného zásahu do efektivitv daňové správy,¹⁴³ ale snažili se navrhopvat řešení v podobě Evidence se zachováním samotné úpravy fondů. Oproti tomu hlavní autor OZ, prof. Eliáš, novelu zavádějící Evidenci kritizoval: „*Navrhované změny svědčí o absolutním nepochopení podstaty tohoto institutu jako funkčního nástroje správy majetku a populistickém útoku na soukromí.*“¹⁴⁴

Důvodová zpráva k zákonu č. 460/2016 Sb. udává následující motiv zákonodárce k zavedení Evidence: „*V reakci na naléhavé připomínky Ministerstva financí, Ministerstva vnitra a Vrchního státního zastupitelství v Praze se navrhuje zavedení evidence svěřenských fondů především z důvodu jejich netransparentní vlastnické struktury a vysokého potenciálu zneužití především k legalizaci výnosů z trestné činnosti.*“¹⁴⁵ Lze shrnout, že zákonodárce reagoval na kritiku a Evidenci na základě doporučení odborné veřejnosti zavedl, čímž do jisté míry ochránil existenci úpravy fondů *pro futuro*.

¹⁴³ KOCÍ, M.: *Institut svěřenského fondu v NOZ*. In: *Bulletin advokacie*. [online]. [cit. 2021-11]. Praha: Česká advokátní komora, 2014, č. 1. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/institut-sverenskeho-fondu-v-noz?browser=mobi>

¹⁴⁴ ELIÁŠ, K. *Občanský zákoník a novelizační tlaky*. In: *Bulletin advokacie*. [online]. [cit. 2021-11]. Praha: Česká advokátní komora, 2014, č. 12/2014. Dostupné z: https://advokatnidenik.cz/wp-content/uploads/BA_12_2014_web.pdf

¹⁴⁵ Důvodová zpráva k zákonu č. 460/2016 Sb. ze dne 14. 12. 2016. [online]. [cit. 2021-11]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=7&t=642>.

Za příslušný rejstříkový soud se dle ZVR považuje **krajský soud, v jehož obvodu je obecný soud správce**.¹⁴⁶ Důvod je jasný, svěřenský fond - soubor majetku bez právní subjektivity, nemá sídlo, tím pádem ani vlastní místní příslušnost k obecným soudům. Tato skutečnost má souvislost i s pasivní legitimací svěřenského fondu v civilních žalobách. Vzhledem k tomu, že svěřenský fond je entitou bez právní subjektivity, není možné jej pro tento nedostatek žalovat na základě ustanovení § 19 OSŘ a je třeba vždy žalovat osobu svěřenského správce, která jedná na účet daného fondu.¹⁴⁷ Příslušnost a účastníky řízení v občanskoprávních věcech pak stanoví § 94 a 95 ZŘS.

Do Evidence se zapisují veškeré skutečnosti, které stanoví zákon. Většina údajů je však zaznamenávána do neveřejné části rejstříku a anonymita svěřenských fondů tak byla ve velké míře uchráněna. V příloze této práce pro představu přikládám Výpis z Evidence, který obsahuje **zákonem stanovené minimum informací, které jsou veřejně dostupné** (výpis z tzv. veřejné části Evidence).¹⁴⁸

Ve veřejné části se obligatorně uveřejňují veškeré informace, o nichž nestanoví zákon, že se neuveřejňují.¹⁴⁹ Jsou jimi tak: označení a účel fondu, jméno a příjmení svěřenského správce, počet správců a způsob jejich jednání, adresa pro doručování písemností svěřenskému správci, den vzniku fondu a identifikační číslo fondu. Údaje, jež se neuveřejňují bez souhlasu dané osoby ani se nezaznamenávají ve veřejném opisu z Evidence, jsou stanoveny § 65e odst. 1 ZVR (např. obmyšlený, zakladatel, trvalé bydliště svěřenského správce apod.). **Získat úplný opis z Evidence**, který obsahuje i údaje z neveřejné části Evidence, mohou jen osoby uvedené v § 65e odst. 3 ZVR a další osoby, o nichž to stanoví zákon (např. soud v soudním řízení, orgán činný v trestním řízení).

Dle mého názoru se Evidence za více jak čtyři roky svého fungování osvědčila a v současné době je přijímána převážně kladně. Jejím hlavním přínosem je větší transparentnost založených

¹⁴⁶ Srovnej s § 118a odst. 2 ZVR.

¹⁴⁷ Otázka pasivní legitimace svěřenského fondu byla řešena i Nejvyšším soudem, který potvrdil závěry odborné literatury v Usnesení č. j. **27 Cdo 3033/2019-154**.

¹⁴⁸ Viz příloha č. 1 této práce.

¹⁴⁹ Srovnej s § 65e odst. 1 ZVR.

fondů. Lze tedy konstatovat, že Evidence je pro oblast svěřenských fondů prospěšným doplňkem, který tomuto institutu přidal na vážnosti.¹⁵⁰

2.7.2. Evidence skutečných majitelů

Evidence skutečných majitelů byla zřízena zákonem č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů, který nabyl účinnosti dne 01. 06. 2021 (dále jen „ZESM“). Cílem tohoto předpisu byla řádná transpozice nových právních požadavků Evropské unie podle Změnové směrnice EP a Rady EU č. 2018/843 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu (tzv. směrnice AML V.). Tím došlo k revizi dosavadní úpravy, která byla do našeho právního řádu vtělena transpozicí směrnic AML I. až IV. Evidence skutečných majitelů je informačním systémem veřejné správy (nikoli veřejným rejstříkem ve smyslu ZVR), do kterého se zapisují zákonem vymezené údaje o skutečných majitelích. Úvodem je třeba taktéž zdůraznit, že ZESM není sám o sobě mířen pouze na svěřenské fondy, ale i na právnické osoby. Ve vztahu k právnickým osobám je úprava velmi rozsáhlá a nelze zde poskytnout plně vyčerpávající výklad k celému ZESM. Cílem kapitoly je stručné seznámení čtenáře s novými povinnostmi ve vztahu ke svěřenským fondům.

Zavedení Evidence skutečných majitelů v dnešní podobě budí u veřejnosti (odborné i laické) velké kontroverze. Úvodem je třeba zmínit článek Pihery a Ronovské, nazvaný: „*Rozpaky nad evidencí skutečných majitelů*“, ¹⁵¹ ve kterém se snaží poukázat na nedomyšlenost celkového pojetí Evidence skutečných majitelů. Kritikou nešetřila ani média, zejména v případě legislativního procesu přijímání úpravy ZESM s ohledem na střet zájmů premiéra Babiše.¹⁵² Oproti tomu Kraus uvádí, že transpozice AML V. byla provedena kvalitně a bude mít dle jeho názoru veskrze pozitivní dopad, např. ve věci veřejných zakázek, odkrývání střetu zájmů či obcházení limitů financování politických stran a hnutí.¹⁵³ Úprava však nabyla

¹⁵⁰ INDRA, J. *Evidence svěřenských fondů dostala nový kabát*. [online]. [cit. 2022-02]. LinkedIn.cz, 2021. Dostupné z: <https://cz.linkedin.com/pulse/evidence-sv%C4%9B%C5%99ensk%C3%BDch-fond%C5%AF-dostala-nov%C3%BD-kab%C3%A1t-jan-indra>

¹⁵¹ PIHERA, V., RONOVSÁ, K. *Rozpaky nad evidencí skutečných majitelů*. In: Advokátní deník. [online]. [cit. 2021-11]. Praha: Česká advokátní komora, 2021. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2021/06/11/rozpaky-nad-evidenci-skutecnych-majitelu-2/>

¹⁵² KOPECKÝ, J. *Poslanci vyškrtli ustanovení, jímž dle opozice vláda pomáhala Babišovi*. In: IDNES.cz. [online]. [cit. 2021-11]. Praha: Mafra, a.s., 2020. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/zakon-o-evidenci-skutecnych-majitelu-snemovna-benesova-vlada-babis.A201119_180554_domaci_kop

účinnosti teprve nedávno a na komplexnější zhodnocení jejich dopadů je třeba vyčkat. Dle mého názoru je tedy nutné, aby úprava ZESM prošla praktickou aplikací zejména stran advokátů, což následně ukáže její případné nedostatky v plném měřítku. V tuto chvíli lze zaujmout spíše neutrální postoj s očekáváním budoucích praktických závěrů.

Zákonodárce v průběhu legislativního procesu nahlížel na úpravu spíše kladně. Důvodová zpráva k ZESM uvádí, že z původního záměru Evropské unie na využití Evidence skutečných majitelů jako pomocného nástroje při rozkrývání financování terorismu a praní špinavých peněz, se stal záměr obecnější, a to konkrétně posílení transparentnosti právnických osob a jiných právních uspořádání.¹⁵⁴ Zákonodárce zvolil ve vztahu ke svěřenským fondům termín **právní uspořádání**, čímž vyjadřuje snahu postihnout nejen svěřenské fondy ve smyslu OZ, ale i zahraniční svěřenské fondy - trusty a další *trust-like* instituty, které naplňují podmínky uvedené v § 12 ZESM. Podrobněji k zahraničním svěřenským fondům, trustům a *trust-like* institutům v kapitole třetí.

Co se týče skutečného majitele, z ustanovení ZESM vyplývá, že k jeho určení dojde na základě právních domněnek. Ve vztahu k právnímu uspořádání platí nevyvratitelná právní domněnka, že jeho skutečným majitelem je jeho zakladatel; svěřenský správce; osoba oprávněná k dohledu, nebo s právem odvolat či jmenovat správce, nebo určit obmyšleného; obmyšlený; v případě, že obmyšleného není, tak všechny osoby spadající do okruhu osob pro jeho výběr.¹⁵⁵

Povinnost zápisu skutečných majitelů dopadá dle § 12 ZESM na: právnické osoby se sídlem na území České republiky, **právní uspořádání**, jejichž svěřenský správce má bydliště, sídlo nebo pobočku na území České republiky nebo mimo území některého z členských států Evropské unie a právní uspořádání je z území České republiky spravováno; jeho majetek je převážně umístěn na území České republiky; v právním uspořádání je spravována nemovitá věc nacházející se na našem území; ve vztahu ke spravovanému majetku byl na našem území navázán obchodní vztah; nebo má být na našem území dosaženo účelu právního uspořádání.

¹⁵³ KRAUS, L. *Zákon o evidenci skutečných majitelů: Krok směrem k větší transparentnosti příjemců veřejných peněz.* In: EPRAVO.CZ. [online]. [cit. 2021-11]. Praha: EPRAVO.CZ, 2021. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/zakon-o-evidenci-skutecnych-majitelu-krok-smerem-k-vetsi-transparentnosti-prijemcu-verejnych-penez-113234.html?mail>

¹⁵⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů ze dne 3. 2. 2012. [cit. 2021-11]. Strana 24. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=177825>

¹⁵⁵ Srovnej s ustanovením § 6 odst. 3 ZESM.

Na právní uspořádání evidovaná na území jiných států Evropské unie pak povinnost zápisu na našem území nedopadá.¹⁵⁶

Věcně příslušné ve věci zápisu do Evidence skutečných majitelů jsou stejně jako u Evidence krajské soudy. Co se zápisu skutečných majitelů právních uspořádání týče, povinnou osobou k podání návrhu na zápis je svěřenský správce,¹⁵⁷ místní příslušnost se určuje opět podle obvodu obecného soudu svěřenského správce.

Co se zveřejňování informací týče, je možné bez dalšího získat pouze informace, které jsou uveřejněny v Evidenci. Kromě těchto veřejných informací je z Evidence skutečných majitelů možné získat pouze ty, k jejichž uveřejnění byl udělen souhlas.¹⁵⁸ Na závěr je třeba zmínit, že zákonodárce do ZESM vtělil i sankci v podobě pokuty. Pro případ nesplnění povinností osobou, která je povinna podat návrh na zápis za právní uspořádání, zákon stanoví možnost udělení pokuty v maximální výši 500.000,- Kč, která může být za toto nesplnění udělena ve správním řízení.¹⁵⁹

¹⁵⁶ Srovnej s ustanovením § 12 odst. 3 ZESM.

¹⁵⁷ Srovnej s ustanovením § 2 písm. j) ZESM.

¹⁵⁸ Srovnej s § 14 odst. 1 písm. b) ZESM.

¹⁵⁹ Srovnej s ustanovením § 55 odst. 3 ZESM.

3. Kolizní úprava trustů a svěřenských fondů

Cílem této kapitoly je popis a analýza českého mezinárodního práva soukromého ve vztahu ke svěřenským fondům a obdobným zařízením, zároveň je kapitola věnována evropskému mezinárodnímu právu soukromému a primárnímu právu EU ve vztahu k trustům, jakož i obsahu Haagské úmluvy o právu použitelném na trusty. Cílem je rovněž objasnit vztah Haagské úmluvy k českému mezinárodnímu právu soukromému a učinit závěr o vhodnosti přijetí této Úmluvy stran českého nebo evropské zákonodárce. Taktéž je v kapitole učiněn závěr o možnosti uznání svěřenského fondu podle článků Úmluvy. Místy je užíváno komparativní metody pro vzájemné porovnání shora uvedených úprav. Závěry této kapitoly jsou následně využity v kapitole čtvrté při praktické aplikaci jednotlivých norem na novozélandské a lichtenštejnské *express* trusty.

3.1. Haagská úmluva o právu použitelném na trusty

3.1.1. Původ a důvody vzniku Haagské úmluvy

Haagská úmluva o právu použitelném na trusty a jejich uznávání byla přijata na patnácté Haagské konferenci o mezinárodním právu soukromém 1. července 1985. Práce na Haagské úmluvě však započaly již v roce 1980 na základě rozhodnutí čtrnácté Haagské konference. K vypracování textu Úmluvy byla zřízena zvláštní komise, která během pět let trvajících příprav zasedala celkem třikrát. Význačným představitelem komise byl švýcarský právní vědec **Alfred Eugène von Overbeck**, který byl zpravodajem této komise a následně vydal Výkladovou zprávu k Úmluvě - **Explanatory Report on the 1985 Hague Trusts Convention**. Z československého prostředí se na tvorbě Úmluvy podílel také prof. Květoslav Růžička, a to jako předseda podvýboru pro vypracování závěrečných ustanovení Úmluvy.¹⁶⁰

Motivem k vytvoření Úmluvy nebyla pouze harmonizace kolizní úpravy trustů jakožto právního institutu, ale i sblížení kontinentálního systému práva se systémem práva

¹⁶⁰ VON OVERBECK, A., E. *Explanatory Report on the 1985 Hague Trusts Convention*. [online]. [cit. 2022-01]. 1985. Strana 370 – 371. Dostupné z: http://www.hcch.net/index_en.php?act=publications.details&pid=2949

common law prostřednictvím této mezinárodněprávní úpravy.¹⁶¹ Tím, že je institut trustu známý především v *common law* zemích, ale nikoli ve všech zemích kontinentálně právního systému, je tato Úmluva svým způsobem specifická.¹⁶² Ostatní úmluvy týkající se kolizní úpravy, příslušnosti, uznávání či výkonu rozhodnutí v oblastech jako je adopce, rozvod či smluvní právo, upravují instituty známé oběma systémům. Při pracích na Úmluvě tak bylo vyjednávání směřováno především na dohodu o základním vymezení trustu mezi státy *common law* na jedné straně a státy kontinentálního právního systému na straně druhé. Overbeck mimo jiné uvádí, že právě tato Úmluva je předurčena k budování mostů mezi těmito systémy.¹⁶³

Států, které doposud Úmluvu ratifikovaly, případně k ní přistoupily, je celkem třináct. Jsou jimi Austrálie, Kanada, Kypr, Itálie, Lichtenštejnsko, Lucembursko, Malta, Monako, Nizozemsko, Panama, San Marino, Švýcarsko a Spojené království Velké Británie a Severního Irska. Nejpozději se přidaly Kypr a Panama, které Úmluvu ratifikovaly v roce 2017. Úmluva je dále účinná na území Zvláštní správní oblasti Čínské lidové republiky Hongkong, a to již od roku 1992. Státy, které Úmluvu dále podepsaly, ale doposud ji neratifikovaly, jsou Francie a Spojené státy americké (není tedy na jejich území účinná).¹⁶⁴

Specifický režim platí pro Kanadu, jejíž území se skládá z více územních celků – provincií, které mají odlišné právní úpravy a ne ve všech tak byla Úmluva ratifikována. Z celkových třinácti provincií Úmluvu dodnes ratifikovalo devět (Alberta, Britská Kolumbie, Manitoba, Nový Brunšvik, Newfoundland a Labrador, Nové Skotsko, Ontario, Ostrov prince Edvarda a Saskatchewan), přičemž jako poslední ji ratifikovala provincie Ontario v roce 2018.¹⁶⁵ Mezi zbylé čtyři provincie patří i provincie Québec, ze které byla převzata naše vnitrostátní úprava.

¹⁶¹ TICHÝ, L. *Uznání zahraničního trustu jako specifický problém mezinárodního práva soukromého*. In: TICHÝ, L. (ed.) *Svěřenský fond a trust – jejich fungování v mezinárodním srovnání*. Praha: Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 2016. Strana 239.

¹⁶² LAWTEACHER. *How Successful Has The Hague Convention on Trusts Been?* [online]. [cit. 2022-01]. Dostupné z: <https://www.lawteacher.net/free-law-essays/international-law/how-successful-has-the-hague-convention-on-trusts-been-international-law-essay.php?vref=1>

¹⁶³ VON OVERBECK, A., E. *Explanatory Report on the 1985 Hague Trusts Convention*. [online]. [cit. 2022-01]. 1985. Strana 372. Dostupné z: http://www.hcch.net/index_en.php?act=publications.details&pid=2949

¹⁶⁴ 30: *Convention of 1 July 1985 on the Law Applicable to Trusts and on their Recognition*. [online]. [cit. 2022-01]. Dostupné z: http://www.hcch.net/index_en.php?act=conventions.status&cid=59

¹⁶⁵ Tamtéž uveden úplný seznam smluvních států.

Přistoupení k Úmluvě ze strany České republiky nebylo doposud podrobněji konzultováno na parlamentní úrovni. Odborníci zabývající se svěřenskými fondy jsou k přijetí Úmluvy spíše zdrženliví a nevysílají tak zákonodárci žádné impulzy. Důvody pro tento přístup jsou minimálně dva. Prvním z nich je zvyšující se význam evropského mezinárodního práva soukromého, které má za svůj cíl unifikovat mezinárodní právo soukromé členských států.¹⁶⁶ K evropskému mezinárodnímu právu soukromému podrobněji v kapitole 3.3. Druhým důvodem je faktická stagnace počtu smluvních stran Úmluvy, přičemž jejich současný počet není zvláště vysoký.¹⁶⁷ Dle mého názoru je přistoupení České republiky k této Úmluvě spíše nevhodné, a to právě z výše uvedených důvodů.

3.1.1.1. Preambule a členění Úmluvy

Preambule Úmluvy uvádí výše zmíněnou rozdílnost jurisdikcí, které tuto Úmluvu hodlají přijmout, přičemž trust představuje jako jedinečný právní institut. Ve druhé části je zdůrazněna snaha signatářů o zavedení společných ustanovení o právu rozhodném pro trusty a pro uznávání trustů.

Úmluva se člení celkem do pěti kapitol, přičemž stěžejní kapitoly jsou první tři z nich – Působnost, Rozhodné právo a Uznávání. Závěrečné kapitoly – Všeobecná a Závěrečná ustanovení se zvláště neliší od textu ostatních Haagských úmluv. Kapitola I Úmluvy obsahuje úvodní ustanovení a základní definici trustu, která je pokusem o univerzální vymezení trustu. Tichý k tomuto ovšem dodává podstatný fakt, a to že použitelnost definice je omezená pouze pro účely aplikace Úmluvy.¹⁶⁸ Obecně se tedy jedná spíše o teoretickou, nikoli právní definici.

Závěrem této části uvádím, že v příloze k této práci přikládám překlad Úmluvy do českého jazyka, který jsem vypracoval pro účely této práce.¹⁶⁹

¹⁶⁶ DUTTA, A. *Haagská úmluva o trustu z roku 1985 – klady a zápory*. In: TICHÝ, L. (ed.) *Svěřenský fond a trust – jejich fungování v mezinárodním srovnání*. Praha: Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 2016. Strana 231.

¹⁶⁷ Tamtéž, strana 229.

¹⁶⁸ TICHÝ, L. *Uznání zahraničního trustu jako specifický problém mezinárodního práva soukromého*. In: TICHÝ, L. (ed.) *Svěřenský fond a trust – jejich fungování v mezinárodním srovnání*. Praha: Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 2016. Strana 236.

¹⁶⁹ Překlad Úmluvy do českého jazyka je **Přílohou č. 2 této práce**.

3.1.2. Rozsah působnosti a pojem trustů a *trust-like* institutů

Vzhledem k tomu, že Úmluva byla na patnácté Haagské konferenci přijata jak státy *common law*, tak státy kontinentálního právního systému, bylo nutné při určování působnosti Úmluvy a vymezení pojmu trust přihlížet k různým specifikům, na kterých by následná aplikace Úmluvy v jednotlivých státech mohla ztroskotat.¹⁷⁰

Článek 2 Úmluvy určuje základní podstatu právního vztahu - trustu a uvádí minimální znaky, které musí pro aplikaci Úmluvy daný institut splňovat. Podle Úmluvy se tedy pojmem trust rozumí právní vztah založený - *inter vivos* nebo *in mortis causa* - osobou, zakladatelem, kdy majetek byl svěřen správci ve prospěch obmyšleného nebo za určitým účelem. Obligatorními znaky, které musí trust minimálně naplnit, jsou následující: majetek v trustu tvoří oddělený majetkový soubor a není součástí vlastního jmění správce; právní titul k majetku v trustu náleží správci nebo jím pověřené osobě; správce má právo a povinnost spravovat, užívat nebo nakládat s majetkem v souladu s podmínkami trustu a zvláštními povinnostmi, které mu ukládá zákon, za což je správce odpovědný. Poslední (třetí) odstavec Článku 2 Úmluvy upravuje, že v případě ponechání si určitých práv a pravomocí zakladatelem, jakož i skutečnost, že správce může sám mít práva jako beneficent, **nejsou nutně v rozporu s existencí trustu.**

Lze si povšimnout, že vymezení svěřenského fondu v ustanovení § 1448 odst. 1 OZ se překrývá s Článkem 2 Úmluvy, jelikož pojednává taktéž o majetku, který byl svěřen zakladatelem správci za určitým účelem *inter vivos* nebo *in mortis causa*. Třetí odstavec Článku 2 s naší právní úpravou taktéž koresponduje, avšak není výslovně upraven zákonem.¹⁷¹ Vzhledem k tomu, že Důvodová zpráva k ZMPS přiznává původ ustanovení o svěřenském fondu právě Úmluvě,¹⁷² lze se domnívat, že zákonodárci při tvorbě OZ byl inspirací nejen CCQ, ale i text Úmluvy.

¹⁷⁰ VON OVERBECK, A., E. *Explanatory Report on the 1985 Hague Trusts Convention*. [online]. [cit. 2022-01]. 1985. Strana 373. Dostupné z: http://www.hcch.net/index_en.php?act=publications.details&pid=2949

¹⁷¹ Viz kapitola 2.5.1.

¹⁷² Důvodová zpráva k zákonu č. 91/2012, o mezinárodním právu soukromém ze dne 18. 11. 2011. [online]. [cit. 2021-11]. Strana 63. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-k-ZMPS.pdf>

Relativně obsáhlá definice v Článku 2 byla pečlivě vytvořena tak, aby postihla jak samotné anglosaské trusty,¹⁷³ tak i další *trust-like* instituty. Jasně vymezení *trust-like* institutu v literatuře nenalezneme, typickým *trust-like* institutem je však například náš svěřenský fond. V Evropě jsou *trust-like* instituty obsaženy například v právních řádech Francie (*fiducie*) a Německa (*Treuhand*). Svou základní podstatou jsou tyto konstrukty velmi blízké trustům, je však patrné jejich ovlivnění příslušným právní řádem a kontinentálně-právní kulturou.¹⁷⁴

Článek 3 Úmluvy dále stanoví podmínku, že vůle zřídit trust musí být doložena v písemné podobě. V tomto případě se nejedná o podmínku sepsání statutu, jak stanoví § 1452 odst. 3 OZ, ale o podmínku písemného doložení právního jednání, kterým byl trust zřízen. Úmluva tedy nevyklučuje zřízení trustu ústní formou, přičemž pro aplikaci Úmluvy je vyžadováno pouze **zaznamenání tohoto jednání v písemné formě**.¹⁷⁵ Dle úpravy obsažené v OZ by se však tato skutečnost považovala za vadu právního jednání způsobující jeho absolutní neplatnost.

Dle Článku 3 Úmluvy je atributem nutným pro existenci trustu jeho zřízení z vlastní vůle, což v daném případě vylučuje aplikaci Úmluvy na trusty založené na základě zákona a trusty založené na základě soudního rozhodnutí (*constructive trusts, resulting trusts*).¹⁷⁶ Overbeck ovšem dovozuje aplikovatelnost Úmluvy ve vztahu k trustům založeným na základě zákona, konkrétně *resulting* trustům, které vznikají na základě **předpokládaného záměru zakladatele**.¹⁷⁷ Shodný názor zastává i Sitkoff.¹⁷⁸ Dle mého názoru se jedná o věc výkladu příslušných soudů a nelze tak stanovit, že v každém jednotlivém případě se uplatní spíše doslovné znění Úmluvy, nebo názor shora uvedených odborníků. Co se týče trustů založených soudním rozhodnutím, Úmluva ve svém Článku 20 umožňuje rozšířit

¹⁷³ LAWTEACHER. *How Successful Has The Hague Convention on Trusts Been?* [online]. [cit. 2022-01]. Dostupné z: <https://www.lawteacher.net/free-law-essays/international-law/how-successful-has-the-hague-convention-on-trusts-been-international-law-essay.php?vref=1>

¹⁷⁴ DUTTA, A. *Haagská úmluva o trustu z roku 1985 – klady a zápory*. In: TICHÝ, L. (ed.) *Svěřenský fond a trust – jejich fungování v mezinárodním srovnání*. Praha: Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 2016. Strana 225.

¹⁷⁵ VON OVERBECK, A., E. *Explanatory Report on the 1985 Hague Trusts Convention*. [online]. [cit. 2022-02]. 1985. Strana 381. Dostupné z: http://www.hcch.net/index_en.php?act=publications.details&pid=2949

¹⁷⁶ DUTTA, A. *Haagská úmluva o trustu z roku 1985 – klady a zápory*. In: TICHÝ, L. (ed.) *Svěřenský fond a trust – jejich fungování v mezinárodním srovnání*. Praha: Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 2016. Strana 225.

¹⁷⁷ VON OVERBECK, A., E. *Explanatory Report on the 1985 Hague Trusts Convention*. [online]. [cit. 2022-02]. 1985. Strana 380. Dostupné z: http://www.hcch.net/index_en.php?act=publications.details&pid=2949

¹⁷⁸ SITKOFF, R., H., DUKEMINIER, J. *Wills, Trusts, and Estates*. 11. vydání. [online]. [cit. 2022-02]. New York: Wolters Kluwer, 2021. Strana 410. Dostupné z: <https://1lib.cz/book/18707471/6467c3>

svou působnost právě na tento typ trustu na základě jednostranného prohlášení smluvního státu. Takové jednostranné prohlášení doposud učinila Kanada, Velká Británie, Kypr, Lucembursko, Monako a Hong-Kong.

Úmluva jako taková je ve smluvních státech aplikovatelná *erga omnes*,¹⁷⁹ což znamená, že jsou smluvní státy povinny aplikovat kolizní úpravu i na trusty a *trust-like* instituty nesmluvních států. Opakem aplikovatelnosti *erga omnes* je režim *inter partes*, který na základě principu reciprocity zavádí vzájemné uznávání trustů jen mezi smluvními státy. Princip reciprocity státům umožňuje zavést Článek 21 Úmluvy prostřednictvím výhrady daného smluvního státu, žádný smluvní stát však tuto výhradu neučinil.¹⁸⁰

Článek 4 Úmluvy z její působnosti vylučuje předběžné otázky týkající se platnosti závětí a právních jednání, na jejichž základě přechází majetek na správce. Overbeck k tomuto uvádí, že převedení majetku na správce je sice podmínka *sine qua non* pro založení trustu, nicméně působnost Úmluvy se nevztahuje na platnost jednání, na základě kterého dochází k převodu majetku, ale pouze na založení trustu jako takového.¹⁸¹

Článek 5 pak vylučuje působnost Úmluvy na případy, kdy rozhodné právo podle ní určené neobsahuje vlastní úpravu trustů a *trust-like* institutů. Nicméně k aplikaci tohoto článku nebude docházet příliš často, jelikož zakladatel zpravidla určí vhodné rozhodné právo. Případně se dá předpokládat, že soud bude tíhnout ke stanovení nejužšího spojení se státem, který trusty upravuje.¹⁸²

¹⁷⁹ VON OVERBECK, A., E. *Explanatory Report on the 1985 Hague Trusts Convention*. [online]. [cit. 2022-02]. 1985. Strana 375. Dostupné z: http://www.hcch.net/index_en.php?act=publications.details&pid=2949

¹⁸⁰ 30: *Convention of 1 July 1985 on the Law Applicable to Trusts and on their Recognition*. [online]. [cit. 2022-02]. Dostupné z: http://www.hcch.net/index_en.php?act=conventions.status&cid=59

¹⁸¹ VON OVERBECK, A., E. *Explanatory Report on the 1985 Hague Trusts Convention*. [online]. [cit. 2022-02]. 1985. Strana 381. Dostupné z: http://www.hcch.net/index_en.php?act=publications.details&pid=2949

¹⁸² Tamtéž, strana 383.

3.1.3. Kolizní úprava dle Haagské úmluvy

3.1.3.1. Rozhodné právo

Kapitola II Úmluvy, dle níž se určuje rozhodné právo pro trust, je tvořena pěti články. Prvním z nich je Článek 6 Úmluvy, který upravuje volbu rozhodného práva ve smyslu soukromoprávní zásady autonomie vůle.¹⁸³

V prvním odstavci Článku 6 je stanoveno, že trust se řídí právem, které určí zakladatel. Dále je stanoveno, že volba musí být výslovná nebo musí vyplývat ze zakladatelského právního jednání nebo písemnosti dokládající existenci trustu, což koresponduje s Článkem 3 Úmluvy, který jako obligatorní náležitost trustu vyžaduje doložení vůle zakladatele v písemné podobě. V případě, že volba práva tedy nebyla učiněna výslovně, musí vyplývat z příslušných listin, volba práva může být však učiněna i konkludentně.¹⁸⁴ Lze říci, že tento článek poskytuje zakladateli širokou možnost volby, což dle Overbecka některé smluvní strany považovaly za nevhodné a chtěly volbu práva omezit jen na ta rozhodná práva, s nimiž trust úzce souvisí, případně volbu omezit jen na trusty s význačným mezinárodním charakterem.¹⁸⁵ Hendrickson doplňuje, že volba práva může být učiněna bez dalšího, neboť přijatá podoba Úmluvy vylučuje aplikovatelnost ustanovení o veřejném pořádku a omezeních movitého či nemovitého majetku právního řádu, jež je s trustem **nejúžeji spojen**.¹⁸⁶ Poslední věta prvního odstavce doplňuje, že se v případě potřeby pro účel výkladu vůle přihlédně k okolnostem konkrétního případu, za čímž je dle Overbecka kompromisně schováno sousloví „úmysl zakladatele“.¹⁸⁷ Druhý odstavec Článku 6 pak pro případ, kdy zvolený právní řád neupravuje *trusty* nebo *trust-like* instituty, zakládá neplatnost volby rozhodného práva a odkazuje na jeho určení dle Článku 7.¹⁸⁸

¹⁸³ DUTTA, A. *Haagská úmluva o trustu z roku 1985 – klady a zápory*. In: TICHÝ, L. (ed.) *Svěřenský fond a trust – jejich fungování v mezinárodním srovnání*. Praha: Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 2016. Strana 226.

¹⁸⁴ VON OVERBECK, A., E. *Explanatory Report on the 1985 Hague Trusts Convention*. [online]. [cit. 2022-02]. 1985. Strana 381. Dostupné z: http://www.hcch.net/index_en.php?act=publications.details&pid=2949

¹⁸⁴ SITKOFF, R., H., DUKEMINIER, J. *Wills, Trusts, and Estates*. 11. vydání. [online]. [cit. 2022-02]. New York: Wolters Kluwer, 2021. Strana 415. Dostupné z: <https://1lib.cz/book/18707471/6467c3>

¹⁸⁵ VON OVERBECK, A., E. *Explanatory Report on the 1985 Hague Trusts Convention*. [online]. [cit. 2022-02]. 1985. Strana 381. Dostupné z: http://www.hcch.net/index_en.php?act=publications.details&pid=2949

¹⁸⁶ HENDRICKSON, R. *Changing the Situs of a Trust*. New York: Law Journal Press. 2014. Strana 294.

¹⁸⁷ VON OVERBECK, A., E. *Explanatory Report on the 1985 Hague Trusts Convention*. [online]. [cit. 2022-02]. 1985. Strana 384. Dostupné z: http://www.hcch.net/index_en.php?act=publications.details&pid=2949

¹⁸⁸ Tamtéž, strana 383.

Článek 7 Úmluvy stanovuje objektivního hraničního určovatele, který vychází z principu nejužšího spojení. Podle Článku 7 bude rozhodným právem pro trust to právo, se kterým nejužěji souvisí, přičemž se jedná o poměrně flexibilní navazovací kritérium.¹⁸⁹ V odst. 2 Článku 7 Úmluvy je stanoveno vodítko pro aplikaci výše zmíněné kolizní normy tak, **že se přihlédne zejména k:** místu správy trustu určeného zakladatelem; místu, v němž je umístěn majetek trustu; místu pobytu/výkonu činnosti správce; účelům trustu a místům, kde má dojít k jejich naplnění. Overbeck ve své Výkladové zprávě rozebírá, zdali se jedná o výčet demonstrativní, či taxativní, přičemž jednoznačně dovozuje, že se jedná o výčet demonstrativní a je tedy možné aplikací Úmluvy dovést další navazující kritéria.¹⁹⁰ Jak si lze všimnout, kritéria uvedená v Článku 7 odst. 2 nejsou stabilizovaná k žádnému času, dle Overbecka bylo vynechání časové stabilizace záměrem stran, jelikož se nebyly schopny shodnout na jednotné časové stabilizaci s ohledem na proměnlivost daných kritérií.¹⁹¹

Posledním podstatným aspektem Článku 7 je stanovení, zda se v odst. 2 jedná o hierarchicky uspořádaná kritéria, či je možné pro aplikaci využívat jiné vhodné měřítko. Diskuze na toto téma byla vedena ve střetu mezi státy *common law* a státy kontinentálního právního systému. V anglosaském modelu je preferováno volnější chápání hierarchizace kritérií s ohledem na výklad soudu, v kontinentálním právním systému je s důrazem na právní pozitivismus vyžadováno chápání těchto kritérií jako bezvýhradně hierarchické – tedy jako první je vždy nutné posuzovat rozhodné právo podle místa správy trustu určeného zakladatelem. Overbeck k této diskuzi dovozuje závěr, že se jedná o výčet hierarchický, k čemuž nakonec dospěly i smluvní strany v rámci dialogu.¹⁹²

Článek 8 stanoví obsáhlý, byť pouze demonstrativní výčet složek trustu, které podléhají aplikaci rozhodného práva určeného podle Článku 6 a 7. V Článku 8 odst. 1 je stanoveno, že právem určeným podle Článku 6 a 7 se bude **řídit platnost, zřízení, účinky a správa trustu**. Z prvního odstavce se dá vyvodit, že otázky spadající do těchto množin se budou daným rozhodným právem řídit **vždy**, a to bezvýhradně. Článek 8 odst. 2 stanoví rozšířený výčet

¹⁸⁹ DUTTA, A. *Haagská úmluva o trustu z roku 1985 – klady a zápory*. In: TICHÝ, L. (ed.) *Svěřenský fond a trust – jejich fungování v mezinárodním srovnání*. Praha: Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 2016. Strana 226.

¹⁹⁰ VON OVERBECK, A., E. *Explanatory Report on the 1985 Hague Trusts Convention*. [online]. [cit. 2022-02]. 1985. Strana 386. Dostupné z: http://www.hcch.net/index_en.php?act=publications.details&pid=2949

¹⁹¹ Tamtéž, strana 387.

¹⁹² Tamtéž.

otázek, které spadají pod aplikaci rozhodného práva dle Úmluvy, konkrétně: jmenování, odstoupení, a odvolání správců, způsobilost výkonu této funkce a dělba jejich činnosti; vzájemná práva a povinnosti správců; právo delegace správcových povinností; způsob nakládání s majetkem v trustu, jakož i provádění investic; omezení délky trvání trustu a nakládání s jeho příjmem; vztahy správců a beneficentů, včetně odpovědnosti správců vůči nim; změna nebo zrušení trustu; rozdělování majetku trustu; odpovědnost správců ve všech otázkách trustu.

3.1.3.2. Štěpení použitelného práva

Článek 9 Úmluvy upravuje štěpení použitelného práva, tzv. *dépeçage*. Štěpení práva výslovně připouští ve vztahu k věcem správy trustu, ale vzhledem k charakteru ustanovení lze konstatovat, že toto štěpení může být uplatněno na každou představitelnou část trustu za podmínky, že je tato část ve vztahu ke zbytku vzájemně oddělitelná (např. ve věcech obmyšlených, majetku ležícího v různých jurisdikcích apod.).

Ke štěpení práva bude nejčastěji docházet právě ve věcech správy trustu tzv. mezinárodních trustů, kdy je trust spravován z jedné jurisdikce, avšak jeho účinky působí v mnoha jiných jurisdikcích. Overbeck upozorňuje, že štěpení použitelného práva dle Článku 9 Úmluvy může být aplikováno jak na základě volby práva v souladu s Článkem 6, tak na základě objektivního určení s ohledem na nejužší spojení dle Článku 7 Úmluvy.¹⁹³ Štěpení rozhodného práva je typické pro státy systému *common law*, které si znění Článku 9 Úmluvy prosadily. Státy kontinentálního právního systému byly vůči možnosti štěpení rozhodného práva zdrženlivé s ohledem na nepříliš velkou zkušenost s aplikací tohoto prvku.¹⁹⁴

Pro případ, že bude učiněna volba práva pro určitý prvek trustu rozdílně od ostatních prvků, přičemž zvolený právní řád nebude trusty upravovat, na volbu se bude hledět, jakoby nebyla učiněna dle Článku 6 odst. 2 Úmluvy.¹⁹⁵

¹⁹³ VON OVERBECK, A., E. *Explanatory Report on the 1985 Hague Trusts Convention*. [online]. [cit. 2022-02]. 1985. Strana 390. Dostupné z: http://www.hcch.net/index_en.php?act=publications.details&pid=2949

¹⁹⁴ Tamtéž.

¹⁹⁵ Tamtéž, strana 391.

3.1.3.3. Změna použitelného práva

Článek 10 Úmluvy upravuje možnost tzv. změny statutu/použitelného práva, a to pouze v případě, kdy to umožňuje právo rozhodné pro platnost trustu. Změna statutu je typicky možná v případě hraničních určovatelných vázaných na proměnlivé skutečnosti. Kučera proměnlivé skutečnosti definuje takto: „*Proměnlivá skutečnost se může změnit v průběhu určitého časového období, po které trvá právní poměr, nebo v průběhu tohoto období nastanou, popřípadě jsou tvrzeny skutečnosti rozhodné pro právní posouzení určité otázky.*“¹⁹⁶ Dojde-li ke změně proměnlivé skutečnosti, je třeba zkoumat hledisko časové stabilizace, které v případě Úmluvy není stanoveno. S ohledem na tento fakt je nutné vycházet z nově nastalé skutečnosti a určit tak podle ní příslušné rozhodné právo.

Vzhledem k tomu, že trust je právním instrumentem, který mnohdy spočívá v dlouhodobém trvání, změna proměnlivých skutečností v praxi nastane poměrně často. Overbeck také vhodně poznamenává, že situace nebude příliš jednoduchá ve chvíli, kdy se budou v čase měnit rozhodující skutečnosti pro oddělitelné prvky trustu.¹⁹⁷

Právo, podle kterého se určí případné změny rozhodného práva, je to, které je rozhodné pro platnost trustu. V případě, že toto právo změnu připouští, je možné ji učinit a podrobit tím trust jinému rozhodnému právu. V takovém případě však zároveň dojde i ke změně práva rozhodného pro platnost trustu a může tak nastat situace, kdy danou změnu rozhodného práva již nebude možné dále měnit (např. když „nové“ rozhodné právo změnu statutu zakazuje). To znamená, že by k opakovanému přesunu statutu trustu již nemohlo dojít. Dutta v této věci doplňuje, že situace není zcela jasná, přičemž se domnívá, že smluvní strany odkazují na kolizní normy *lex causae*, jelikož hmotné právo dané jurisdikce tuto otázku nejspíš řešit nebude. Dále v souladu s Overbeckem doplňuje, že smluvní strany chtěly především vyřešit otázku, zda tuto změnu bude moci učinit správce.¹⁹⁸ Ve prospěch jiných kompromisů však tuto otázku

¹⁹⁶ KUČERA, Z., PAUKNEROVÁ, M., RŮŽIČKA, K., et. *Mezinárodní právo soukromé*. 8. vydání. Praha: Aleš Čeněk, 2015. Strana 119.

¹⁹⁷ VON OVERBECK, A., E. *Explanatory Report on the 1985 Hague Trusts Convention*. [online]. [cit. 2022-02]. 1985. Strana 392. Dostupné z: http://www.hcch.net/index_en.php?act=publications.details&pid=2949

¹⁹⁸ DUTTA, A. *Haagská úmluva o trustu z roku 1985 – klady a zápory*. In: TICHÝ, L. (ed.) *Svěřenský fond a trust – jejich fungování v mezinárodním srovnání*. Praha: Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 2016. Strana 227.

ponechaly aplikační praxi.¹⁹⁹ Hmotné právo některých smluvních stran výslovně upravuje správcovo oprávnění ve vztahu ke změně rozhodného práva, v ostatních jurisdikcích je řešení ponecháno výkladu soudů.²⁰⁰

3.1.3.4. Uznávání

Uznávání trustů shrnuje Kapitola III Úmluvy v celkem čtyřech ustanoveních. Jak je stanoveno v záhlaví Článku 11 Úmluvy: trust, který je založený v souladu s rozhodným právem podle Kapitoly II Úmluvy, bude uznán za trust. Důležité je v začátku této kapitoly vymezit, co se vlastně samotným „uznáním“ trustu myslí. Je zřejmé, že se nejedná o typické uznání ve smyslu mezinárodního práva soukromého, kdy dochází k uznání účinků rozhodnutí napříč různými jurisdikcemi.²⁰¹ Dutta k tomuto uvádí, že terminologie Úmluvy se v tomto zdá být lehce matoucí, jelikož se jednoznačně nejedná o uznání technické – ve smyslu uznání cizího rozhodnutí, ale tento termín odkazuje na minimální účinky, které musí být ve smluvních státech garantovány.²⁰² Trust má povahu smluvního instrumentu, kdy je smlouvou, popřípadě *in mortis causa*, správci svěřen daný majetek, přičemž správce tento majetek přijme. Jedná se tedy o přiznání účinků trustu (smlouvy) v jiné jurisdikci, než ve které byl založen. Primárním hlediskem vždy budou podmínky stanovené v Článku 2 Úmluvy, které musí pro aplikaci této Úmluvy splnit každý trust. Dutta se domnívá, že samotná aplikace rozhodného práva podle Kapitoly II Úmluvy zaručuje přiznání daných účinků a pokládá tak význam „uznání trustu“ za pedagogický ve vztahu k aktérům aplikace práva v civilních jurisdikcích (pro určitý přehled daných účinků trustu na jejich území).²⁰³

Článek 11 odst. 2 stanoví výčet minimálních účinků, které takové uznání trustu v jiné jurisdikci vyvolává, konkrétně: na majetek v trustu se hledí jako na oddělený majetkový soubor; správce může žalovat a být žalován z titulu funkce správce; správce může vystupovat nebo jednat z titulu této funkce před notářem nebo jakoukoli osobou jednající v úředním postavení.

¹⁹⁹ VON OVERBECK, A., E. *Explanatory Report on the 1985 Hague Trusts Convention*. [online]. [cit. 2022-02]. 1985. Strana 393. Dostupné z: http://www.hcch.net/index_en.php?act=publications.details&pid=2949

²⁰⁰ Tamtéž.

²⁰¹ KUČERA, Z., PAUKNEROVÁ, M., RŮŽIČKA, K., et. *Mezinárodní právo soukromé*. 8. vydání. Praha: Aleš Čeněk, 2015. Strana 375.

²⁰² DUTTA, A. *Haagská úmluva o trustu z roku 1985 – klady a zápory*. In: TICHÝ, L. (ed.) *Svěřenský fond a trust – jejich fungování v mezinárodním srovnání*. Praha: Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 2016. Strana 227.

²⁰³ Tamtéž, strana 228.

Zásadním prvkem tohoto odstavce je dle Overbecka především to, že je zde povinnost přiznat majetku v trustu oddělenost od všech ostatních osob, což je podstata trustu jako takového.²⁰⁴ Dále Overbeck zdůrazňuje, že procesní způsobilost správce, jakož i právo vystupovat ze svého titulu před úředními osobami dané jurisdikce, je sama o sobě druhou nejdůležitější podmínkou účinné aplikace Úmluvy.²⁰⁵

V posledním odstavci Článku 11 Úmluvy je uveden demonstrativní výčet dalších účinků tohoto uznání, je zde ovšem doplněn korektiv rozsahu v jakém to dané rozhodné právo vyžaduje nebo stanoví. Konkrétně: věřitelé správce nebudou mít žádný regres ve vztahu k majetku v trustu; majetek trustu nebude součástí majetku správce pro případ jeho insolvence nebo bankrotu; majetek trustu nebude součástí manželského jmění správce nebo jeho manžela ani součástí správčova jmění v případě jeho smrti; v případě, kdy správce poruší podmínky trustu a smísí majetek v trustu s majetkem vlastním nebo majetek v trustu zcizí, může být majetek navrácen.

Co se týče prvních tří podmínek, je zcela jasné, že jsou mířeny na základní otázky, které je pro přijetí trustu do právního řádu nutné vymezit. Poslední bod reaguje na různé druhy malverzací s majetkem trustu stran správce ve smyslu smísení majetku v trustu s vlastním majetkem správce či jeho neoprávněným zcizením. Tento bod reaguje na praxi zavedenou *common law*, která pracuje s pojmem *tracing*, což lze volně přeložit jako „vystopování majetku za hranice jurisdikce“. Poslední věta tohoto ustanovení doplňuje, že práva a závazky třetích stran, které jsou držiteli majetku, se nadále budou řídit dle *lex fori*. Dle Overbecka tato klauzule v původním návrhu nebyla, nicméně bankéři, kteří by mohli přijít do styku s takto nelegálně zcizeným majetkem, si vymínili doplnění této ochranné formulace pro práva třetích stran, konkrétně byl tento návrh uskutečněn stran *Bank of International Settlements*.²⁰⁶

Článek 12 Úmluvy rozvíjí výše zmíněné právo správce vystupovat před úředními osobami z titulu své funkce. Ustanovení upravuje právo správce zapsat majetek (movitý i nemovitý) do veřejného rejstříku z pozice svého postavení, případně způsobem, ze kterého je patrné, že se jedná o majetek v trustu, nikoli majetek správce. Ustanovení Článku 12 je omezeno

²⁰⁴ VON OVERBECK, A., E. *Explanatory Report on the 1985 Hague Trusts Convention*. [online]. [cit. 2022-02]. 1985. Strana 394. Dostupné z: http://www.hcch.net/index_en.php?act=publications.details&pid=2949

²⁰⁵ Tamtéž, strana 394.

²⁰⁶ Tamtéž, strana 395.

korektivem rozsahu, v jakém to není zakázáno nebo v nesouladu s právem státu, ve kterém správce usiluje o zápis majetku.

Ustanovení Článku 12 Úmluvy má za cíl zaručit trustům právo registrovat majetek na území smluvních států, které neobsahují hmotněprávní úpravu trustů.²⁰⁷ Právo správce takto zaregistrovat daný majetek však nevyklučuje jeho povinnost se v administrativním procesu dané jurisdikce plně podřídit jejím pravidlům. Overbeck dodává, že ustanovení Článku 12 Úmluvy není aplikovatelné pouze na veřejné rejstříky, ale i na rejstříky soukromé, které mají veřejnou funkci (např. depozitář cenných papírů).²⁰⁸

Článek 13 Úmluvy umožňuje při jeho aplikaci neuznat trust ve smyslu Článku 11 s ohledem na užší spojení trustu s jurisdikcemi, které ve svém právním řádu trusty neupravují. Jedná se o tzv. *escape clause*, která dává soudům smluvních států určitou míru diskrece při určování, zdali je vhodné daný trust uznat ve smyslu Úmluvy. Overbeck zdůrazňuje, že se jedná o ustanovení, které bylo do Úmluvy vtěleno ve prospěch jurisdikcí, které neupravují trusty, přičemž bude soudy užíváno s přihlédnutím k okolnostem daného případu.²⁰⁹ Co se časové stabilizace týče, vzhledem k tomu, že z původního návrhu bylo vypuštěno ustanovení o časové stabilizaci ke vzniku trustu, Overbeck má za to, že časové navázání se bude provádět ve vztahu k uznávání trustu, dodává však, že tento výklad nemusí respektovat dané soudy.²¹⁰

Ustanovení Článku 14 soudům smluvních států přiznává ještě vyšší míru diskrece v podobě možnosti aplikovat na trust **příznivější** (vnitrostátní) právní úpravu pro jeho uznání.

3.1.4. Je možné uznat svěřenský fond podle Haagské úmluvy?

Pro uznání svěřenského fondu dle § 1448 a násl. OZ je nutné kumulativní splnění základních podmínek, které stanoví Úmluva. Zde je nezbytné posoudit soulad svěřenského fondu z pohledu

²⁰⁷ Smluvním státem bez vlastní úpravy trustů je např. Itálie, kde je existence specifického *trustu interno* dovozen judikaturou.

²⁰⁸ VON OVERBECK, A., E. *Explanatory Report on the 1985 Hague Trusts Convention*. [online]. [cit. 2022-02]. 1985. Strana 396. Dostupné z: http://www.hcch.net/index_en.php?act=publications.details&pid=2949

²⁰⁹ Tamtéž, strana 397.

²¹⁰ Tamtéž.

Článku 2 a 3 Úmluvy. Co se týče Článku 2 odst. 1, svěřenský fond naplňuje základní definici.²¹¹ Hlediska uvedená v Článku 2 odst. 2 v této práci ve vztahu k české úpravě výše zkoumány nebyly, je třeba je tedy vyhodnotit.

Prvním z kritérií Článku 2 odst. 2 je oddělenost majetkového souboru v trustu, který není smísen s majetkem správce, což analogicky upravuje § 1448 odst. 2 a 3 OZ, tj. vzniká oddělené a nezávislé vlastnictví vyčleněného majetku; majetek ve svěřenském fondu není vlastnictvím správce. Druhým kritériem je přiřčení právního titulu k majetku správci, což analogicky upravuje ustanovení § 1448 odst. 3 OZ, které stanoví, že vlastnická práva k majetku ve svěřenském fondu vykonává svěřenský správce vlastním jménem na účet fondu. Posledním hlediskem dle Článku 2 je právo a povinnost správce spravovat majetek v trustu na svoji odpovědnost v souladu se zákonem a zvláštními povinnostmi. Toto hledisko analogicky naplňuje ustanovení § 1456 OZ v návaznosti na další ustanovení OZ, které správci přiznává tzv. plnou správu majetku.

Článek 3 Úmluvy, jež požaduje doložení právního jednání v písemné podobě, analogicky naplňuje § 1452 odst. 3 OZ, který stanoví obligatorní pořízení statutu ve formě veřejné listiny. Náležitost založení trustu z vlastní vůle dle Článku 3 pak naplňuje § 1448 odst. 1 OZ v kombinaci s § 545 a násl. OZ.

Závěrem této kapitoly lze konstatovat, že Úmluvu je možné aplikovat na svěřenský fond vytvořený podle OZ a přiznat mu tak právní účinky v jurisdikcích smluvních států Úmluvy. Avšak pouze ve smluvních státech Úmluvy, které neučiní výhradu ve smyslu Článku 21 Úmluvy a vyloučí tak aplikaci na nesmluvní státy.²¹²

²¹¹ Viz kapitola 3.1.2.

²¹² Z dostupných zdrojů lze zjistit, že výhradu ve smyslu Článku 21 Úmluvy dosud neučinil žádný stát a lze tak předpokládat, že svěřenský fond by měl být v souladu s Úmluvou uznán ve všech smluvních státech. [online]. [cit. 2022-02]. Dostupné z: <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/status-table/?cid=59>

3.2. Kolizní úprava svěřenských fondů dle zákona o mezinárodním právu soukromém

3.2.1. Důvody přijetí úpravy a základní vymezení

České mezinárodní právo soukromé doznalo mezi lety 2012 a 2014 značného rozvoje, neboť došlo k přijetí nové právní úpravy zákonem č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém (dále jen „ZMPS“). ZMPS nahradil předešlou právní úpravu, a to zákon č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním. V roce 2012 došlo zároveň k rekodifikaci téměř celého soukromého práva na našem území, jelikož byl přijat OZ, ZOK, ZMPS i mnohé další navazující předpisy.

K přijetí ZMPS a současnému nahrazení předešlého zákona důvodová zpráva k ZMPS uvádí, že potřeba nového právního předpisu byla vyvolána celkovou změnou oblasti soukromého práva, přičemž při tvorbě kolizních norem je třeba mít k dispozici právní úpravu hmotného práva (ve smyslu toho, že při definitivním stanovení kolizních norem je třeba vycházet z definitivního stanovení úpravy hmotného soukromého práva). Dále je uvedeno, že rekodifikací z roku 2012 došlo k úplnému nahrazení dosavadní úpravy hmotného práva, čímž se úprava dosavadního mezinárodního práva soukromého stala zastaralou a byla tak vytvořena nezbytná potřeba pro její nahrazení. Dále je zmíněno, že při této příležitosti je vhodné úpravu zmodernizovat, nově upravit některá řešení a přihlídnout k vývojovým tendencím tohoto oboru v zahraničí, což bylo zřejmé při komparaci zahraničních úprav s přihlídnutím k potřebě slučitelnosti úpravy s úpravou Evropské unie.²¹³ Kučera v této věci zdůrazňuje, že ZMPS je třeba posuzovat právě ve světle evropských předpisů.²¹⁴

Vzhledem k tomu, že OZ mimo jiné do právního řádu vtělil i institut svěřenského fondu, vyvstala potřeba tuto oblast kodifikovat i na úrovni kolizních norem v ZMPS. Tato problematika byla vtělena do § 73 ZMPS, který se skládá ze čtyř odstavců. Důvodová zpráva k ZMPS nad rámec výše zmíněného explicitně odkazuje na inspiraci Úmluvou,

²¹³ Důvodová zpráva k zákonu č. 91/2012, o mezinárodním právu soukromém ze dne 18. 11. 2011. [online]. [cit. 2022-01]. Strana 1. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-k-ZMPS.pdf>

²¹⁴ KUČERA, Z., PAUKNEROVÁ, M., RŮŽIČKA, K., et. *Mezinárodní právo soukromé*. 8. vydání. Praha: Aleš Čeněk, 2015. Strana 95.

jejíž stranou Česká republika není.²¹⁵ Co se týče svěřenských fondů, systematika ZMPS odpovídá struktuře OZ, přičemž jsou zařazeny na konec Hlavy VII – Věcná práva, po níž následuje Hlava VIII – Dědické právo.

3.2.2. Svěřenský fond nebo obdobné zařízení

Ustanovení § 73 odst. 1 ZMPS uvádí pojem svěřenský fond nebo obdobné zařízení (v této kapitole také jako „zahraniční fond“ nebo „zahraniční svěřenský fond“), na něž se následně váže další aplikace kolizních norem. Při komparaci tohoto uvození k Článku 2 Úmluvy zde schází další rozvedení pojmu zahraniční svěřenský fond, který je tedy potřeba vyložit v kontextu českého právního řádu.

Základním prvkem celého výkladu je v tomto případě slovo „obdobný“, přičemž je třeba zkoumat výklad pojmu ve vztahu k celému právnímu řádu. Svoboda ve svém komentáři uvádí synonyma slova „obdobný“, a to: podobný, blízký, příbuzný, shodující se, srovnatelný či souměřitelný, z čehož dovozuje odlišení od slova „totožný“.²¹⁶ Dále dodává, že na základě výkladu není nezbytně nutné, aby takové obdobné zařízení splňovalo veškeré náležitosti svěřenského fondu ve smyslu § 1448 a násl. OZ, nýbrž postačí, aby došlo k naplnění znaků **typických** (podstatných) pro svěřenský fond.²¹⁷ Poláček se k tomuto vyjadřuje podobně jako Svoboda a zmiňuje příklady, které by za takový obdobný institut mohly být považovány, např. německý *Treuhandshaft*, případně angloasaský *trust*. Dále dodává, že pro aplikaci § 73 ZMPS je nutné, aby daná jurisdikce ve svém právním řádu toto obdobné zařízení přímo upravovala.²¹⁸ V této věci shodně uvádí jak Dobiáš,²¹⁹ tak ve výsledku i Kučera.²²⁰

²¹⁵ Důvodová zpráva k zákonu č. 91/2012, o mezinárodním právu soukromém ze dne 18. 11. 2011. [online]. [cit. 2021-01]. Strana 63. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-k-ZMPS.pdf>

²¹⁶ SVOBODA, J. § 73 Svěřenský fond nebo obdobné zařízení. In: BŘÍZA, P., BŘICHÁČEK, T., FIŠEROVÁ a kol. *Zákon o mezinárodním právu soukromém. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. Strana 377.

²¹⁷ Tamtéž.

²¹⁸ POLÁČEK, B. § 73 Svěřenský fond nebo obdobné zařízení. In: PAUKNEROVÁ, M., ROZEHNALOVÁ, M., ZAVADILOVÁ, M. a kol. *Zákon o mezinárodním právu soukromém. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2013. Strana 477.

²¹⁹ DOBIÁŠ, P. Svěřenský fond nebo obdobné zařízení. In: DOBIÁŠ, P. a kol. *Zákon o mezinárodním právu soukromém. Komentář. Podle právního stavu k 1. lednu 2014*. Praha: Leges, 2013. Strana 279.

²²⁰ KUČERA, Z. GAŇO, J. *Zákon o mezinárodním právu soukromém. Komentované vydání s důvodovou zprávou a souvisejícími předpisy*. Praha: Aleš Čeněk, 2014. Strana 129.

Všichni autoři komentářové literatury k ZMPS se taktéž shodují na odvození aplikace od § 1448 OZ. Jak již bylo uvedeno výše, § 1448 OZ je v souladu s Článkem 2 Úmluvy, přičemž jako základní aspekty svěřenského fondu lze hodnotit tyto: a) k založení musí dojít svobodnou vůlí projevenou zakladatelem v rámci jeho vlastního právního jednání (ať už *inter vivos*, či *in mortis causa*); b) musí dojít k úplnému vyčlenění majetku z majetku zakladatele; c) majetek musí být svěřen správci za určitým účelem; d) správce musí majetek přijmout, přičemž je povinen jej spravovat v souladu se zákonem a zvláštním určením; e) na základě výše uvedených skutečností musí vzniknout právní vztah; f) musí vzniknout oddělené vlastnictví k majetku (majetek bez vlastníka), ke kterému vykonává vlastnická práva správce, přestože jej nevlastní.

V komentářové literatuře nepanuje jasná shoda na tom, zda je podstatným aspektem samotné právní jednání zakladatele, či lze jako obdobné zařízení ve smyslu § 73 odst. 1 ZMPS hodnotit i zařízení vzniklé soudním rozhodnutím či na základě zákona. Svoboda dovozuje, že výše zmíněnou obdobnost trust zřízený zákonem naplňuje a aplikace ustanovení § 73 ZMPS tedy dopadá i na něj. Je však třeba poznamenat, že v tom samém výkladu pak Svoboda tuto možnost vylučuje, což působí rozpor.²²¹ Oproti tomu Kučera ve svém výkladu obdobného zařízení definuje nutnost právního jednání, což by fond založený zákonem nesplňoval.²²² Dobiáš ani Poláček se k této problematice nevyjadřují vůbec. S ohledem na obsah OZ se lze domnívat, že se zákonodárce množinu svěřenských fondů nepokoušel rozšířit pomocí ZMPS i na obdobná zařízení vzniklá na základě zákona či rozhodnutím. Dodnes bohužel nedisponujeme judikaturou na toto téma. V případě judikatorního rozšíření by však došlo k velmi extenzivnímu právnímu výkladu, který by šel za hranice požadavku právní jistoty a předvídatelnosti,²²³ což zde není pravděpodobné. Zároveň je s ohledem na předešlou kapitolu věnující se Úmluvě vhodné poznamenat, že v případě podobného rozšíření aplikace zmíněné úpravy, by tato byla o mnoho vstřícnější, než Úmluva samotná.

Ve vztahu k zahraničním svěřenským fondům (obdobným zařízením) je nutné zmínit další předpisy obsahující tento pojem. Mezi tyto patří jak ZVR, tak ZESM, přičemž při naplnění

²²¹ SVOBODA, J. *§ 73 Svěřenský fond nebo obdobné zařízení*. In: BŘÍZA, P., BŘICHÁČEK, T., FIŠEROVÁ a kol. *Zákon o mezinárodním právu soukromém. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. Strana 377.

²²² KUČERA, Z. GAŇO, J. *Zákon o mezinárodním právu soukromém. Komentované vydání s důvodovou zprávou a souvisejícími předpisy*. Praha: Aleš Čeněk, 2014. Strana 129.

²²³ PAUKNEROVÁ, M. *Prostor pro uvážení v mezinárodním právu soukromém: Ohlédnutí se za mezinárodním právem soukromým k výročí Antonína Hobzy*. [online]. [cit. 2022-02]. Strana 3. Dostupné z: https://www.ilaw.cas.cz/upload/web/files/pravnik/issues/2016/1/2.Pauknerov%C3%A1_1_2016.pdf

určitých podmínek zahraniční svěřenské fondy podléhají zápisu do příslušných rejstříků. Ustanovení § 65a odst. 2 ZVR stanoví demonstrativní výčet podmínek, za kterých zahraniční svěřenský fond **působí** na území České republiky (např. je-li fond z území ČR spravován; tvoří-li převážnou část majetku v něm majetek, který je umístěn na území ČR; je v něm spravována nemovitá věc nacházející se na území ČR). Splňuje-li zahraniční svěřenský fond některé z kritérií, dopadá na něj obligatorní zápis do Evidence. Dle § 65g ZVR se u zahraničního fondu zapisuje: označení a identifikační číslo fondu; právo státu, kterým se zahraniční svěřenský fond řídí, a přikazuje-li toto právo zápis, také evidence, do které je zapsán; účel fondu, popřípadě předmět činnosti, podnikání nebo vedlejší hospodářské činnosti, je-li vykonávána; zapisované údaje požadované tímto zákonem u svěřenského správce; zrušení zahraničního svěřenského fondu; prohlášení konkursu nebo zahájení jiného obdobného řízení týkajícího se zahraničního svěřenského fondu a ukončení činnosti zahraničního svěřenského fondu v České republice. Důvodová zpráva neposkytuje bližší výklad pojmu „působí“ a ponechává jeho další rozvedení na aplikační praxi, přičemž uvádí, že zákonodárce v tomto případě užil záměrně širšího pojmu tak, aby obsáhl co nejširší množinu institutů.²²⁴

Další předpis, který upravuje zahraniční svěřenské fondy, je ZESM. V ustanovení § 2 ZESM je definováno tzv. právní uspořádání v písm. b): „*právním uspořádáním se rozumí svěřenský fond nebo zahraniční svěřenský fond*“²²⁵ a v písm. a) zahraniční fond: „*zahraničním svěřenským fondem se rozumí svěřenský fond nebo jemu strukturou nebo funkcemi podobné zařízení řídicí se právem jiného státu.*“²²⁶ Příručka k evidování skutečných majitelů, kterou vydal Finanční analytický úřad ČR (dále jen „FAU“), uvádí k zahraničním svěřenským fondům následující: „*Při rozhodování, co je zahraničním svěřenským fondem, lze vycházet především z vyhodnocení, jak je organizována správa, jaká je povaha spravovaného majetku a jaká jsou práva a povinnosti osob angažovaných v rámci právního uspořádání.*“²²⁷

²²⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 460/2016. [online]. [cit. 2021-01]. Strana 41. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=122333>

²²⁵ Citace ustanovení § 2 písm. b) ZESM.

²²⁶ Citace ustanovení § 2 písm. a) ZESM.

²²⁷ FINANČNÍ ANALYTICKÝ ÚŘAD ČR, MINISTERSTVO SPRÁVEDLNOSTI ČR. *Příručka evidování skutečných majitelů*. [online]. [cit. 2021-12-03]. Praha, Ministerstvo spravedlnosti ČR, 2021. Strana 12. Dostupné z: https://www.financnianalytickuryad.cz/download/downloads_files_cs/1622468453_cs_prirucka-evidovani-skutecnych-majitelu.pdf

Nejen z výkladu FAU, ale i ze samotného znění ZESM lze vyvodit, že kritéria pro posuzování, toho, co v konkrétním případě je, či není zahraničním fondem, jsou ve srovnání s úpravou v ZMPS více návodná. Jak plyne z ustanovení § 2 písm. a) ZESM, podstatná je v tomto případě struktura a funkce daného uspořádání, nikoli další okolnosti. Důvodová zpráva k ZESM uvádí, že se v tomto případě jedná o převzetí nevyjasněné terminologie stran Evropské unie, přičemž pro posouzení daných okolností bude nutné k případům přistupovat *ad hoc*.²²⁸ Co se zahraničních fondů založených jinak než právním jednáním týče, dostupná literatura ve vztahu k ZESM tuto otázku neřeší. Právní stav plynoucí z daných předpisů je však stále nedostatečně určitý a předpokládá se v tomto smyslu budoucí řešení aplikační praxe prostřednictvím judikatury.

3.2.3. Volba práva a rozhodné právo

Volbu práva upravuje § 73 odst. 1 ZMPS, který stanoví, že se svěrenský fond řídí právem **určeným** zakladatelem, pokud určené právo fond upravuje nebo jinak lze ustanovení tohoto práva pro něj použít. Středobodem tohoto ustanovení je samotné tvrzení, že určení (volba) rozhodného práva je v případě svěrenských fondů dle ZMPS přípustná. Terminologie užívá na rozdíl od standardního pojmu „volba rozhodného práva“ termín „určení“, Svoboda dovozuje, že se jedná o zaměnitelný pojem a užití terminologie dle něj zdůrazňuje jednostrannost právního jednání, které zakladatel v tomto případě obvykle činí.²²⁹

Vzhledem k tomu, že dále není vymezeno, jaké právo může zakladatel zvolit, lze dovést, že tato volba není sama o sobě omezená. Jediná podmínka, která musí být ve vztahu k volbě naplněna, je existence hmotněprávní úpravy svěrenského fondu nebo obdobného zařízení v dané jurisdikci. Není-li v dané jurisdikci fond upraven v rámci jednotného institutu, je možné aplikovat poslední část ustanovení, která pro volbu práva stanoví, že je možné zvolit řád, jehož ustanovení lze na fond **jinak použít**. Sousedním „jinak použít“ se v tomto případě myslí možnost rozložit svěrenský fond na více institutů, které jej v dané jurisdikci „dohromady“ upravují.²³⁰

²²⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů ze dne 3. 2. 2012. [online]. [cit. 2021-11-23]. Strana 63. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=177825>

²²⁹ SVOBODA, J. § 73 Svěrenský fond nebo obdobné zařízení. In: BŘÍZA, P., BŘICHÁČEK, T., FIŠEROVÁ a kol. *Zákon o mezinárodním právu soukromém. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. Strana 378.

²³⁰ DOBIÁŠ, P. Svěrenský fond nebo obdobné zařízení. In: DOBIÁŠ, P. a kol. *Zákon o mezinárodním právu soukromém. Komentář. Podle právního stavu k 1. lednu 2014*. Praha: Leges, 2013. Strana 279.

Ve vztahu k volbě rozhodného práva je nutné vymezit, zda může být učiněna pouze explicitně, či může být učiněna i konkludentně (mlčky). Konkludentní volbou práva se myslí takové jednání účastníků, kdy lze z projevu vůle směřujícímu k použití určitého práva nepochybně usuzovat (čímž je myšleno např. odvolání se účastníků na ustanovení určitého právního řádu či na typický právní institut onoho řádu).²³¹ Ustanovení § 73 odst. 1 ZMPS postrádá na rozdíl od Článku 6 Úmluvy jasné vymezení ve vztahu ke konkludentní volbě.²³² Dobiáš²³³ v této věci shodně se Svobodou²³⁴ uvádí, že v případě smluvně zřízeného fondu lze aplikovat § 87 odst. 1 ZMPS, který konkludentní volbu výslovně připouští. Dobiáš aplikaci ustanovení vztahuje i na fondy zřízené *in mortis causa*, Svoboda poukazuje na daný způsob založení fondu a pro případ jednostranného zakladatelského právního jednání odkazuje na § 41, 42 ZMPS o právním jednání. Celkově lze zhodnotit, že je v tomto případě konkludentní volba práva přípustná.

Ustanovení § 73 odst. 2 ZMPS jako kolizní norma se užije v případě, kdy volba práva podle § 73 odst. 1 ZMPS nebyla učiněna, nebo ji nelze použít (ať už z důvodu neplatnosti, či pro případ, že odkazuje na jurisdikci, která nenaplnuje podmínky uvedené v § 73 odst. 1 ZMPS). Ustanovení § 73 odst. 2 ZMPS stanovuje jako hraniční určovatelský princip nejužšího spojení, přičemž při stanovení příslušného rozhodného práva je nutné přihlídnout k demonstrativnímu výčtu kritérií pro určení nejužšího spojení. Výčet zahrnuje čtyři hlediska, a to: místo, z něhož je fond spravován; místo, v němž je převážně umístěn majetek vytvářející fond; místo sídla obvyklého pobytu správce; místo, kde má být dosaženo účelů fondu. Tento výčet je takřka totožný s výčtem uvedeným v Článku 7 Úmluvy, který lze považovat za hierarchicky seřazený výčet kritérií, kdy hlavním je místo správy fondu.²³⁵ Svoboda²³⁶ i Dobiáš²³⁷ dovozují, že i v našem případě se jedná spíše o hierarchický výčet kritérií, přičemž shodně argumentují převzetím úpravy z Úmluvy.

²³¹ KUČERA, Z., PAUKNEROVÁ, M., RŮŽIČKA, K., et. *Mezinárodní právo soukromé*. 8. vydání. Praha: Aleš Čeněk, 2015. Strana 128 - 129.

²³² Viz kapitola 3.1.3.

²³³ DOBIÁŠ, P. *Svěřenský fond nebo obdobné zařízení*. In: DOBIÁŠ, P. a kol. *Zákon o mezinárodním právu soukromém. Komentář. Podle právního stavu k 1. lednu 2014*. Praha: Leges, 2013. Strana 279.

²³⁴ SVOBODA, J. *§ 73 Svěřenský fond nebo obdobné zařízení*. In: BŘÍZA, P., BŘICHÁČEK, T., FIŠEROVÁ a kol. *Zákon o mezinárodním právu soukromém. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. Strana 378.

²³⁵ Viz kapitola 3.1.3.1.

²³⁶ Tamtéž.

²³⁷ DOBIÁŠ, P. *Svěřenský fond nebo obdobné zařízení*. In: DOBIÁŠ, P. a kol. *Zákon o mezinárodním právu soukromém. Komentář. Podle právního stavu k 1. lednu 2014*. Praha: Leges, 2013. Strana 280 - 281.

Ve vztahu k § 73 odst. 2 ZMPS si lze povšimnout, že zákonodárce, stejně jako smluvní strany Úmluvy, vypustil určení časové stabilizace jednotlivých kritérií, dokonce na rozdíl od Úmluvy vypustil v prvním kritériu místa správy fondu jeho *určení zakladatelem*, což usnadňuje její aplikaci. Co se týče posledního kritéria (místo plnění účelu fondu), dá se předpokládat, že se v čase měnit spíše nebude. Avšak první tři kritéria mohou být pro případ mezinárodních fondů velmi proměnlivá. Odborná literatura k tomuto zastává jednotný názor, a to že aplikační praxe a jednotlivé případy teprve ukáží, jaký následek neurčení časové stabilizace způsobí. Dle mého názoru má tento způsob úpravy logický důvod, neboť specificky u fondů je třeba počítat s větší mírou změn s ohledem na delší dobu jejich trvání a z toho plynoucí nepředvídatelnost vývoje.

3.2.4. Štěpení použitelného práva

Ustanovení § 73 odst. 3 ZMPS umožňuje štěpení použitelného práva pro oddělitelné prvky fondu, tzv. *dépeçage*. Toto ustanovení vychází z obdobného Článku 9 Úmluvy, neuvádí však konkrétní, v praxi nejčastější případ štěpení, a to odštěpení správy trustu.²³⁸

Štěpení může vzniknout jak samotnou volbou rozhodného práva na základě ustanovení § 73 odst. 1 ZMPS, tak objektivním určením rozhodného práva podle § 73 odst. 2 ZMPS. Poláček k tomuto uvádí, že je nutné danou situaci zvážit z pohledu cíle daného fondu, jelikož podřízení různých částí fondu rozdílným jurisdikcím může vyústit v jeho celkovou neefektivitu.²³⁹ K obezřetnosti při aplikaci mozaikové úpravy se v tomto smyslu vyjadřuje i Kučera.²⁴⁰ Tichý ve vztahu ke štěpení prvků fondu dodává, že se jedná spíše o nežádoucí jev a přiklání se k prosazování tzv. jednotného statutu.²⁴¹

²³⁸ Viz kapitola 3.1.3.2.

²³⁹ POLÁČEK, B. *§ 73 Svěřenský fond nebo obdobné zařízení*. In: PAUKNEROVÁ, M., ROZEHNALOVÁ, M., ZAVADILOVÁ, M. a kol. *Zákon o mezinárodním právu soukromém. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. Strana 478.

²⁴⁰ KUČERA, Z., PAUKNEROVÁ, M., RŮŽIČKA, K., et. *Mezinárodní právo soukromé*. 8. vydání. Praha: Aleš Čeněk, 2015. Strana 268.

²⁴¹ TICHÝ, L. *Uznání zahraničního trustu jako specifický problém mezinárodního práva soukromého*. In: TICHÝ, L. (ed.) *Svěřenský fond a trust – jejich fungování v mezinárodním srovnání*. Praha: Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 2016. Strana 248.

Zajímavým aspektem štěpení rozhodného práva je skutečnost, že podmínka uvedená v § 73 odst. 1 ZMPS, která stanoví, že zvolený právní řád musí obdobný institut upravovat, není obsahem ustanovení § 73 odst. 3 ZMPS. Svoboda z tohoto dovozuje, že zvolené právo pro daný prvek trustu nemusí trust upravovat vůbec, postačí úprava daného prvku jako takového.²⁴² Dle mého názoru tento výklad nelze pokládat za jistý, jelikož k Článku 9 Úmluvy, který upravuje štěpení rozhodného práva, Overbeck dovozuje, že pro takový příklad bude volba neplatná a je nutné aplikovat objektivní určení rozhodného práva.²⁴³ Jak Úmluva, tak ZMPS dané omezení výslovně nestanoví, řešení je tedy na příslušných soudech. Osobně se více přikláním k výkladu Svobody, náhled Overbecka však nelze opomíjet.

3.2.5. Uznávání zahraničních svěřenských fondů a obdobných zařízení

Ustanovení § 73 odst. 4 ZMPS upravuje obdobně jako Kapitola III Úmluvy uznávání fondů. O termínu „uznávání fondů“ již bylo pojednáno v kapitole 3.1.3.4., pro terminologii ZMPS platí dané závěry obdobně, přičemž se jedná spíše o teoretický pojem, za nímž se skrývá připuštění působení účinků daného institutu v příslušné jurisdikci, nikoli faktický proces uznání ve smyslu cizích rozhodnutí.

Dané ustanovení připouští uznání zahraničních fondů v naší jurisdikci za podmínky, kdy tento fond vykazuje **základní znaky požadované pro něj českým právem**. Obdobně jako v kapitole 3.2.3 je třeba dovozovat základní znaky. V tomto smyslu je odborná veřejnost v zásadě ve shodě a jako základní znaky fondu chápe všechny znaky uvedené v ustanovení § 1448 OZ, přičemž mezi ně řadí i právní jednání zakladatele.²⁴⁴

Svoboda v případě uznávání restriktivně vymezuje množinu institutů, na které by se aplikovalo ustanovení § 73 odst. 4 ZMPS, přičemž z této množiny vylučuje jak všechny zákonem či rozhodnutím zřízené fondy, tak fondy zřízené jednostranným právním jednáním *inter vivos*.²⁴⁵

²⁴² SVOBODA, J. § 73 Svěřenský fond nebo obdobné zařízení. In: BŘÍZA, P., BŘICHÁČEK, T., FIŠEROVÁ a kol. *Zákon o mezinárodním právu soukromém. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. Strana 379.

²⁴³ VON OVERBECK, A., E. *Explanatory Report on the 1985 Hague Trusts Convention*. [online]. [cit. 2022-02]. 1985. Strana 391. Dostupné z: http://www.hcch.net/index_en.php?act=publications.details&pid=2949

²⁴⁴ Viz např. KUČERA, Z., PAUKNEROVÁ, M., RŮŽIČKA, K., et. *Mezinárodní právo soukromé*. 8. vydání. Praha: Aleš Čeněk, 2015. Strana 269.

²⁴⁵ SVOBODA, J. § 73 Svěřenský fond nebo obdobné zařízení. In: BŘÍZA, P., BŘICHÁČEK, T., FIŠEROVÁ a kol. *Zákon o mezinárodním právu soukromém. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. Strana 383.

Vzhledem k tomu, že dané zahraniční fondy mají svá specifika, nelze se jednoznačně domnívat, že např. fondy založené jednostranným právním jednáním *inter vivos* pod tuto kategorii nespádají. Technicky vzato je třeba vždy sledovat daná ustanovení právních řádů a *ad hoc* vyhodnocovat kvalifikační podobnost, jelikož v samém důsledku v případě výše zmíněného typu fondu může být příslušný institut obdobný, přičemž rozdíl může být pouze v tom, ve kterém momentu je **zřízen**. Dle § 1451 odst. 1 OZ dojde ke zřízení až po přijetí pověření stran správce, samotný zakládací akt, tj. statut však bývá v praxi sepisován před samotným zřízením právě jednostranným právním jednáním zakladatele. Ke srovnání také výklad v kapitole 2.3., a to v případě nejasného výkladu ke kvalifikaci vztahu **pověření správou – přijetí správy** jako dvoustranného právního jednání, dvou jednání jednostranných, případně jednání *sui generis*.

Dalším znakem je specifická forma stanovená pro statut svěřenského fondu v § 1452 odst. 3 OZ, tj. forma veřejné listiny. V případě restriktivního výkladu, kdy by i tento znak byl řazen mezi ty základní, bychom v naší jurisdikci uznali velmi málo takových fondů (spíše žádné). Odborná literatura se shoduje na tom, že tento přístup by byl přehnaně formalistický a neodpovídal úmyslu zákonodárce,²⁴⁶ forma veřejné listiny ve smyslu § 1452 odst. 3 OZ tedy není základním znakem fondu v naší jurisdikci.

V rovině uznávání zahraničních fondů je třeba se vrátit k ZVR, případně i ZESM, přičemž jak bylo uvedeno výše, ustanovení těchto předpisů se k posuzování staví spíše materiálně a poskytují více vodítek k odpovědi na dané otázky. Vzhledem k tomu, že v případě ZVR se jedná o standardní rejstříkové řízení, soud bude jako první vyhodnocovat předběžnou otázku, tedy jestli fond naplňuje základní znaky pro svěřenské fondy v českém právním řádu. Na základě vyhodnocení předběžné otázky pak fond buď zapíše a fakticky jej uzná, či fond do Evidence nezapíše a potvrdí tak jeho nekompatibilitu s českým právním řádem. Svoboda v této věci dovozuje analogii s ustavením § 16 ZMPS, který upravuje režim uznávání v majetkových věcech a uvádí, že soud bude v každém řízení k této věci přistupovat *ad hoc*.²⁴⁷ Dle mého názoru by se § 16 ZMPS na fondy spíše neaplikoval, neboť se zde jedná

²⁴⁶ Viz např. SVOBODA, J. § 73 *Svěřenský fond nebo obdobné zařízení*. In: BŘÍZA, P., BŘICHÁČEK, T., FIŠEROVÁ a kol. *Zákon o mezinárodním právu soukromém. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. Strana 383.

²⁴⁷ Tamtéž, strana 384.

o jiný typ uznávání. Přílehlavější zde bude orientace na Kapitulu III Úmluvy – Uznávání, na niž odkazuje Důvodová zpráva k ZMPS.²⁴⁸

Je však nutné zmínit, že ve věci úpravy uznávání fondů odborná veřejnost není jednotná. Významnými kritiky, kteří zpochybňují celkové pojetí právního řádu ve vztahu k přijetí ZESM a spatřují nedostatky zejména v nedostatečném vymezení základních znaků v ustanovení § 73 odst. 4 ZMPS, jsou Pihera a Ronovská.²⁴⁹ Stav úpravy zasluhuje zamyšlení stran zákonodárce *de lege ferenda*, a to, zdali je tento stav žádoucí jak z pohledu českého právního řádu, tak z pohledu AML V. Příhodné by bylo terminologii ZESM, ZMPS a ZVR sjednotit a poskytnout praxi vhodné vodítko pro jejich aplikaci.

Rovněž je vhodné doplnit porovnání Úmluvy a ZMPS ve věci uznávání fondů. Úmluva na rozdíl od ZMPS zmiňuje důsledky uznání fondu na území smluvního státu, tedy stanoví konkrétní minimální účinky fondu v jurisdikci. S ohledem na shora uvedené znění Důvodové zprávy lze tento výčet považovat za vhodné vodítko pro aplikaci ZMPS.²⁵⁰

Dovozením aplikace Článku 11 Úmluvy bude uznání nepochybně obsahovat přiznání: působení majetku odděleně od majetkové podstaty správce; pasivní a aktivní legitimace správce z titulu jeho funkce; správčova práva jednat na účet fondu.²⁵¹ Obsahem uznání budou rovněž veřejnoprávní povinnosti, které dopadají na svěřenské fondy, např.: povinnosti vyplývající ze ZVR, ZESM, DŘ apod. Velmi podstatné, rovněž jisté, bude přiznání práva na zápis jak správce, tak i fondu samotného do katastru nemovitostí. Pro zápisy do veřejných seznamů a evidencí se aplikuje režim vyplývající z § 1456 OZ, správce se tedy zapíše jako vlastník majetku ve fondu s poznámkou „svěřenský správce“.

Závěrem je příhodné uvést, že úprava svěřenského fondu v § 73 ZMPS sice není nikterak rozsáhlá, nicméně za pomoci výkladu lze její znění vhodně dovozovat. Osobně věřím,

²⁴⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 91/2012, o mezinárodním právu soukromém ze dne 18. 11. 2011. [online]. [cit. 2021-01]. Strana 63. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-k-ZMPS.pdf>

²⁴⁹ PIHERA, V., RONOVSÁ, K. *Rozpaky nad evidencí skutečných majitelů*. In: Advokátní deník. [online]. [cit. 2022-02]. Praha: Česká advokátní komora, 2021. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2021/06/11/rozpaky-nad-evidenci-skutecnych-majitelu-2/>

²⁵⁰ Důvodová zpráva k zákonu č. 91/2012, o mezinárodním právu soukromém ze dne 18. 11. 2011. [online]. [cit. 2021-11]. Strana 63. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-k-ZMPS.pdf>

²⁵¹ Srovnej s Článkem 11 odst. 1 Úmluvy.

že i přes tento nedostatek se za pomoci judikatorních závěrů brzy dočkáme potvrzení většiny poznatků odborné veřejnosti a úprava se tak stane uchopitelným nástrojem pro budoucí zakladatele i správce svěřenských fondů. Z praktického hlediska k uznávání zahraničních fondů na našem území více v kapitole čtvrté.

3.2.6. Pravomoc

Pravomoc českých soudů ve vztahu ke svěřenským fondům je stanovena v § 6 odst. 1 ZMPS, přičemž se vychází z toho, že pravomoc českých soudů je dána, jestliže je podle procesních předpisů (vnitrostátních) pro danou věc místně příslušný soud na území České Republiky. V tomto případě je vnitrostátním procesním předpisem OSŘ, který upravuje místní příslušnost v § 84 až 89a. Žalovat svěřenský fond jako takový nelze, ve věci fondů je třeba žalovat u místně příslušného obecného soudu svěřenského správce. Je-li v daném případě dána místní příslušnost českého soudu, lze u něj uplatnit na základě § 6 odst. 2 ZMPS i vzájemný návrh v téže věci.

Specificky ve vztahu k mezinárodním svěřenským fondům, jejichž majetek se nachází na území České republiky, může dojít k založení pravomoci českých soudů na základě ustanovení § 86 odst. 2 OSŘ ve spojení s § 6 odst. 1 ZMPS. Zahraniční fond v tomto případě nemusí vykazovat žádnou (jinou) činnost na území České republiky, přesto však k založení pravomoci a uplatnění majetkových práv postačí samotná přítomnost jakéhokoli majetku ve fondu na našem území.²⁵² Zde opět platí, že žalovaným bude svěřenský správce, neboť vykonává vlastnická práva k majetku ve fondu. Zvláštní úprava výlučné pravomoci českých soudů se pak vztahuje na věcná práva k nemovitým věcem, které se nachází na území České Republiky, jak je upraveno v ustanovení Článku 24 Brusel I bis.

²⁵² Pojem majetek srovnej s ustanovením § 495 OZ.

3.3. Trusty v právu Evropské unie

3.3.1. Evropské mezinárodní právo soukromé a jeho vztah k trustům

Evropské mezinárodní právo soukromé je právním odvětvím, které plní obdobné cíle jako vnitrostátní úpravy mezinárodního práva soukromého s rozdílem, že působí na území celé Evropské unie. Předmětem tohoto odvětví jsou soukromoprávní vztahy vznikající v oblasti přeshraničních styků v rámci Evropské unie, které jsou regulovány jednotnou úpravou plynoucí z práva EU.²⁵³ Evropské mezinárodní právo soukromé se věnuje především těmto oblastem: úpravě pravomoci civilních soudů v rámci EU, unifikaci kolizních norem v rámci EU a úpravě uznávání a výkonu cizích soudních a dalších rozhodnutí.²⁵⁴ Česká republika vstupem do Evropské unie ke dni 01. května 2004 rovněž přijala právo EU, čímž došlo k rozšíření působnosti evropského práva i na naše území.

V rámci evropského mezinárodního práva soukromého jsou trusty vcelku přehlíženým institutem, a to z několika důvodů. Prvním z nich je patrně neochota členských zemí souhrnně kodifikovat oblast soukromého práva, ačkoliv na úrovni EU můžeme sledovat postupnou snahu o vytvoření kodexu pokrývajícího všechny oblasti soukromého práva, zejména s ohledem na rostoucí význam komunitárního obchodu již od konce minulého století. Do dnešní doby bylo vypracováno několik významných dokumentů, převážně na poli *soft law*, jež odráží obraz evropské právní kultury (mezi tyto patří např. PECL, PETL).²⁵⁵ Druhým důvodem je odlišnost národních úprav v dílčích oblastech a z toho plynoucí nižší míra případné shody mezi jednotlivými členy. Třetím, tím nejzásadnějším důvodem, je existence unifikované úpravy kolizních norem v Haagské úmluvě, jejímiž stranami jsou i některé členské státy EU (např. Francie, Itálie a Nizozemsko). Tento fakt pak odráží nezájem přijmout jednotnou evropskou úpravu, jelikož by v případě některých členských států vznikla dvojí, paralelní úprava této oblasti.

Z norem Evropského mezinárodního práva soukromého jsou stěžejní tyto: Brusel I bis, Brusel II bis, Luganská úmluva, Řím I, Řím II a Nařízení o dědictví. Tyto právní normy

²⁵³ PAUKNEROVÁ, M. *Evropské mezinárodní právo soukromé*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. Strana 10.

²⁵⁴ Tamtéž.

²⁵⁵ *Principles of European Contract Law, Principles of European Tort Law*, v češtině Principy evropského smluvního práva a Principy evropského deliktčního práva.

se ve svém obsahu do jisté míry trustů a *trust-like* institutů dotýkají, avšak převážně ve věci vyloučení působnosti daných norem právě na tyto instituty.

Brusel I bis je právní norma evropského mezinárodního práva soukromého, která upravuje příslušnost, uznávání a výkon soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech. Institut trustu je zmíněn v jejím Článku 7 odst. 6, který upravuje tzv. alternativní příslušnost pro pasivní legitimaci subjektů trustu, a to pro: zakladatele, člena správní rady trustu a oprávněného. Druhá věta tohoto ustanovení ve vztahu k trustu doplňuje podmínku, že se musí jednat o trusty zřízené zákonem, písemným nebo písemně potvrzeným ústním právním úkonem. Z toho plyne, že působnost normy se vztahuje i na zákonem zřízené trusty, nikoli však na trusty zřízené soudním rozhodnutím.

Oproti obecné místní příslušnosti, kterou stanoví Článek 4 Brusel I bis v místě bydliště žalovaného, Článek 7 odst. 6 Brusel I bis ve věcech trustů stanovuje sudiště v místě jeho správy. Případný žalobce může využít alternativně jak první, tak druhé ustanovení a místní příslušnost tak založí podáním žaloby u jednoho ze soudů. Ve vztahu k orientaci na místo správy trustu v Článku 7 odst. 6 Brusel I bis lze doplnit, že se jedná o orientaci na stejné místo, jako je tomu v případě kolizních norem v Úmluvě a ZMPS. Totožné ustanovení obsahuje Luganská úmluva v Článku 5 odst. 6, přičemž se tato úmluva použije ve vztahu k Dánskému království, Islandské republice, Norskému království a Švýcarské konfederaci.

Článek 4 Brusel I bis tak zakládá místní příslušnost v místě bydliště žalovaného, v případě trustů tedy bydliště správce, zakladatele nebo obmyšleného. Oproti tomu v případě místní příslušnosti stanovené na základě Článku 7 odst. 6 Brusel I bis budou místně příslušné v řízeních o žalobě proti těmto osobám soudy státu, ve kterém je vykonávána správa trustu.

Brusel I bis v Článku 25 odst. 3 upravuje ujednání příslušnosti ve věcech trustů. Konkrétně se jedná o určení fóra zakladatelem, a to v zakládací listině trustu. Zakladatel takto může určit budoucí sudiště pro spory vůči své osobě, členům správní rady i oprávněným, a to ve vzájemných vztazích nebo právech a povinnostech v rámci trustu. V Luganské úmluvě je tato otázka obdobně upravena v Článku 23 odst. 4.

Brusel II bis upravuje příslušnost, uznávání a výkon rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské odpovědnosti. Tento předpis ve svém Článku 1 odst. 3 ze své působnosti

vylučuje správu jmění a dědictví, trusty jako takové nezmiňuje. Vzhledem k tomu, že trust vzniká vyčleněním majetku za účelem jeho správy, výše zmíněné ustanovení trusty ze své působnosti vylučuje i bez jejich výslovného uvedení.

Řím I upravuje rozhodné právo pro smluvní závazkové vztahy, unifikuje tedy kolizní normy v této oblasti. Ač se v případě trustu zřízeného smlouvou *inter vivos* jedná o smluvní vztah, členské státy tyto vztahy vyloučily v samém úvodu. Ustanovení Článku 1 odst. 2 písm. h) Římu I přímo vylučuje aplikaci na zakládání trustů a vztahy mezi zakladateli, správci a oprávněnými z trustu.

Výklad Článku 1 odst. 2 písm. h) Římu I však není jednoznačný ve vztahu k vyloučení *trust-like* institutů z působnosti nařízení, např. i svěřenského fondu. Jak plyne ze Stanoviska generálního advokáta ve věci C-272/18 vedené u Soudního dvora Evropské Unie, toto vylučující ustanovení dopadá pouze na institut trustu v jeho základní podobě, nikoli na podobné instituty kontinentálního právního systému.²⁵⁶ Svůj názor opírá o Výkladovou zprávu k Římské úmluvě o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy,²⁵⁷ jež trusty upravuje totožně jako Řím I a je v jeho oblasti působnosti přímým předchůdcem. Nutno doplnit, že na stejném místě generální advokát uvádí odkaz na literaturu věnující se porovnání těchto institutů s obsahem opačného názoru.²⁵⁸

Ve shora uvedené věci SDEU rozhodoval o předběžné otázce týkající se jiných ustanovení Římu I, otázka mířená na Článek 1 odst. 2 písm. h) tedy nemohla být posouzena. Z rozhodnutí však vyplývá, že v dané věci se na svěřenskou smlouvu německého *Treuhandu* působnost nařízení Řím I vztahovat bude. Dle mého názoru byla předběžná otázka ve věci položena nevhodně, jelikož otevřela dveře dvojímu výkladu. Otázkou nadále zůstává, jak by soud odpověděl na předběžnou otázku mířenou na Článek 1 odst. 2 písm. h) a zdali by v této věci podrobněji zkoumal rozdíly mezi jednotlivými *trust-like* instituty a institutem trustu.

²⁵⁶ Stanovisko generálního advokáta SDEU ve věci C-272/18. [online]. [cit. 2022-02]. Pozn. č. 11. Dostupné z: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=217495&pageIndex=0&doclang=CS&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=153516>

²⁵⁷ GIULIANO, M., LAGARDE, P. *REPORT on the Convention on the law applicable to contractual obligations*. [online]. [cit. 2022-02]. Úřední věstník EU, 1980, C282. Strana 13. Dostupné z: [https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31980Y1031\(01\):EN:HTML](https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31980Y1031(01):EN:HTML)

²⁵⁸ Stanovisko generálního advokáta SDEU ve věci C-272/18. [online]. [cit. 2022-02]. Pozn. č. 11. Dostupné z: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=217495&pageIndex=0&doclang=CS&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=153516>

Řím II upravuje rozhodné právo pro mimosmluvní závazkové vztahy. Aplikace ustanovení Řím II je vyloučena obdobně jako v případě Řím I, a to v ustanovení Článku 1 odst. 2 písm. e). Jeden rozdíl však mezi výlukou dle Řím I a II nalézt můžeme. Nařízení Řím II totiž vylučuje působnost pouze na „dobrovolně vytvořené trusty“, pod jeho působnost na rozdíl od Římu I budou spadat trusty nedobrovolně založené, tedy *constructive trusts*,²⁵⁹ které jsou typické pro *common law* a jsou zakládány autoritativně jako prostředek nápravy bezdůvodného obohacení.

Nařízení o dědictví, které bylo vydáno nejpozději z výše zmíněných nařízeních, v roce 2012 (s účinností od roku 2015), se uplatní ve vztahu k trustům nejčastěji. V první řadě jsou trusty upraveny v Článku 1 odst. 2 písm. j) Nařízením o dědictví, kde je explicitně vyloučena jeho působnost na otázky související se zakládáním, správou a rušením trustu. Vyloučení těchto aspektů však nebrání použitelnosti Nařízením na další otázky související s trusty. V Bodě 13 uvozujících ustanoveních Nařízením je uvedeno, že ustanovení Článku 1 odst. 2 písm. j) Nařízením by nemělo být vykládáno ve smyslu úplného vyloučení trustů. Další věta uvádí, že v případě založení trustu *in mortis causa* (závěti nebo v souvislosti s děděním ze zákona) by se ve vztahu k přechodu majetku mělo k určení oprávněných osob uplatnit právo rozhodné právě podle Nařízením. Problematika použitelnosti Nařízením na určitý typ trustu bude dále rozvedena v kapitole 3.3.1.1.

Co se úpravy trustů na úrovni Evropského mezinárodního práva soukromého týče, z výše uvedeného plyne, že členské státy spíše nechtějí vytvořit unifikované kolizní normy na ně dopadající. Je tedy třeba vycházet z národních úprav mezinárodního práva soukromého (v České republice ZMPS). Důvodem je především nejednota úpravy trustů v právních řádech jednotlivých členských států, existence Haagské úmluvy, jakož i neochota některých států trusty upravovat vůbec. Oproti tomu je upravena příslušnost ve věcech trustů (Brusel I bis a Luganská úmluva) a aplikace příslušných předpisů by měla v daných situacích přednost před aplikací národních úprav.

²⁵⁹ DUTTA, A. *Haagská úmluva o trustu z roku 1985 – klady a záporny*. In: TICHÝ, L. (ed.) *Svěřenský fond a trust – jejich fungování v mezinárodním srovnání*. Praha: Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 2016. Strana 230.

3.3.1.1. Trusty a Nařízení o dědictví

Jak již bylo uvedeno výše, Nařízení o dědictví trusty ze své působnosti vylučuje, nicméně pouze částečně. Oblast, kterou Nařízení pokrývá svou působností, jsou výplaty (dědění) majetku z trustů zřízených *in mortis causa* a určení beneficentů (pozůstalých).²⁶⁰ Nařízení upravuje rozhodné právo v Článku 20 a násl., přičemž v Článku 20 uvádí podstatný aspekt, a to že může být Nařízením odkazováno i na právo nečlenského státu.

Ustanovení Článku 21 odst. 1 stanoví objektivní určovatel rozhodného práva, tedy odkaz na právo **obvyklého pobytu zůstavitele** (v tomto případě zakladatele) v **době jeho smrti**. U tohoto ustanovení je nutné zdůraznit dva důležité prvky, a to že se zde posuzuje obvyklý pobyt zakladatele, nikoli správce či místo správy trustu a taktéž je zde posun v časové stabilizaci, která je navázána na smrt zakladatele. Výše zmíněné ustanovení je doplněno odstavcem druhým, který obsahuje tzv. *escape clause*, která odkazuje pro případ **zjevně užšího spojení** na právo takového státu. Kritéria, která v tomto případě Článek 21 odst. 2 stanoví, jsou **zjevnost** užšího spojení, která musí být **zřejmá ze všech okolností věci**.

Článek 22 Nařízení upravuje možnost volby práva neboli *professio iuris*, což je ve vztahu k tradiční kolizní úpravě dědických poměrů klíčovou změnou, neboť jsou tímto reflektovány moderní vývojové tendence v nauce mezinárodního práva soukromého.²⁶¹ Na rozdíl od dalších přímo použitelných nařízení je však volba práva omezena na množinu právních řádů zůstavitelovy státní příslušnosti, tzv. *lex patriae*.

Co se časové stabilizace volby týče, je zde možnost výběru mezi dobou uskutečnění volby a dobou smrti zůstavitele. Pro případ vícere státní příslušnosti pak v souladu s Článkem 22 odst. 1 může být zvolen kterýkoli z těchto právních řádů. Druhý odstavec stanoví podmínky pro formu, jejímž prostřednictvím může být volba učiněna, konkrétně se musí jednat o výslovné prohlášení v pořízení pro případ smrti, případně z tohoto prohlášení musí volba vyplynout. Jako rozhodné právo pro platnost volby je stanoveno právo zvolené. Rovněž je

²⁶⁰ DUTTA, A. *Haagská úmluva o trustu z roku 1985 – klady a zápory*. In: TICHÝ, L. (ed.) *Svěřenský fond a trust – jejich fungování v mezinárodním srovnání*. Praha: Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 2016. Strana 230.

²⁶¹ PFEIFFER, M. *Dědický statut – právo rozhodné pro přeshraniční dědické poměry*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Strana 115.

ve věci volby rozhodného práva upravena jeho změna či odvolání v Článku 22 odst. 4, přičemž je třeba naplnění shodných formálních podmínek jako pro učinění původní volby.

Vzhledem k tomu, že zakladatelem učiněná volba rozhodného práva podle Úmluvy či ZMPS nemusí zohlednit kolizní normy Nařízení, může dojít k situacím, kdy v případě trustů zřízených *in mortis causa* dojde k bezúmyslnému štěpení rozhodného práva, a to ve věcech vyplácení majetku. Mohlo by tak dojít k situaci, kdy rozdělení majetku v trustu bude mezi dědice učiněno na základě rozhodného práva podle Nařízení, přičemž v ostatních otázkách trustu by se aplikovalo rozhodné právo podle volby zakladatele.²⁶²

Nařízení o dědictví na rozdíl od zbylých výše uvedených předpisů upravuje jak rozhodné právo, tak příslušnost. Ve věcech trustů *in mortis causa* bude tedy příslušnost ve věcech výplaty majetku souzena u příslušného soudu dle Nařízení, v praxi tak může docházet ke štěpení, v tomto případě ke štěpení sudiště.

Článek 4 Nařízení stanoví obecnou příslušnost, a to u soudu členského státu, na jehož území měl zůstavitel obvyklý pobyt v době smrti. Stanovením obecné příslušnosti ve smyslu Článku 4 dochází ke koncentraci příslušnosti ve prospěch soudů daného státu, přičemž tyto soudy budou rozhodovat o dědictví jako celku až na výjimky dle Článku 10 odst. 2 Nařízení.²⁶³ Určením obecné příslušnosti na základě obvyklého pobytu zůstavitele rovněž koresponduje s objektivně určeným rozhodným právem ve smyslu Článku 22 Nařízení a dochází tak k jejich synchronizaci.²⁶⁴

Článek 5 upravuje alternativu v podobě dohody o volbě soudu, kterou musí učinit strany sporu. Tento článek současně odkazuje na Článek 22 o volbě rozhodného práva, který dává zůstaviteli možnost volby rozhodného práva, a to pouze práva země jeho státní příslušnosti. Učinil-li zůstavitel platně volbu rozhodného práva a současně tak určil právo některé ze členských zemí, bude po platně uzavřené dohodě o volbě soudu v této zemi i sudiště sporu. V případě, že jedna ze stran sporu požádá soud o přemístění příslušnosti k soudu země zvoleného práva a tento soud

²⁶² Nařízení se neaplikuje na založení, správu a rušení trustu dle Článku 1 odst. 2 písm. j) Nařízení. Shodně uvádí i bod 13 uvozujiících ustanovení Nařízení, aplikace není vyloučena pouze na věci přechodu majetku a určení oprávněných osob z trustu.

²⁶³ PFEIFFER, M. *Dědický statut – právo rozhodné pro přeshraniční dědické poměry*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Strana 105.

²⁶⁴ FUCHS, A. *The new EU Succession Regulation in a nutshell*. [online]. [cit. 2022-02]. Trier: Academy of European Law, 2015. Dostupné z: <https://link.springer.com/article/10.1007/s12027-015-0391-2>

dospěje k závěru, že je tato žádost účelná pro vhodnější rozhodnutí o dědictví s ohledem na praktické okolnosti (místo obvyklého pobytu stran a místo, kde se majetek nachází), soud prohlásí svou nepřislušnost.²⁶⁵

Pro případ, že se strany dohodnou na smírném řešení pozůstalosti, soud může v souladu s Článkem 8 řízení ukončit. Článek 10 upravuje tzv. podpůrnou příslušnost, která zajišťuje příslušnost soudů členských zemí ve věcech, kdy jejich příslušnost nezakládají předešlá ustanovení. Článek 10 odst. 1 však stanoví podmínky, za kterých jsou soudy členských zemí příslušné k rozhodování o dědictví jako celku, a to alternativně: zůstavitel měl státní příslušnost členské země, nebo měl v posledních pěti letech před zahájením řízení na území členské země obvyklý pobyt. V situaci, kdy nebudou soudy některé ze členských zemí příslušné podle Článku 10 odst. 1, budou soudy členských zemí příslušné k rozhodování o majetku tvořícím trust, který se na území dané členské země nachází.²⁶⁶

Specifickou úpravu příslušnosti obsahuje Článek 11 Nařízení o dědictví, který upravuje tzv. *forum necessitatis* pro případ, kdy rozhodování o pozůstalosti v třetí zemi není možné nebo jej v daném státě není možné rozumně zahájit, nebo vést. Současně však musí daná věc vykazovat dostatečnou vazbu na členský stát, jehož soud se takto prohlásí za mezinárodně příslušný.

3.3.2. Trusty v primárním právu EU

Primární právo Evropské unie určuje pravidla a cíle, kterých má být prostřednictvím fungování této organizace dosaženo. Mezi práva primárního práva EU se řadí Smlouva o Evropské unii (dále jen „SEU“) a Smlouva o fungování Evropské unie ve znění Lisabonské smlouvy (dále jen „SFEU“). Vedle Evropské unie stojí Evropské sdružení volného obchodu (dále jen „ESVO“), jež funguje na obdobných základech, nicméně v omezené míře. Nad rámec členských států Evropské unie se ESVO účastní Islandská republika, Lichtenštejnské knížectví, Norské království a Švýcarská konfederace.

²⁶⁵ Srovnej s Článkem 6 písm. a) Nařízení.

²⁶⁶ Srovnej s Článkem 10 odst. 2 Nařízení.

SEU a SFEU jsou obecné předpisy, které jsou omezeny pouze na vytyčení základních parametrů, které musí naplňovat fungování společenství, konkrétní úpravu či odkaz na trusty v nich tedy nenalezneme. Obdobné závěry lze učinit o předpisech ESVO. Obě instituce – jak EU, tak ESVO však mají své soudní orgány, jež se problematice trustů věnovaly.

Chronologicky první se otázkou postavení trustů zabýval soud ESVO, který ve spojených věcech *Fred Olsen and Others a Petter Olsen and The Norwegian state*, spis. zn. E-3/13 a E-20/13, ze dne 04. července 2014 (dále jen „**Olsen**“), rozhodl následovně.²⁶⁷

Spornou otázkou v této věci bylo působení lichtenštejnského trustu na území Norského království, přičemž soudu byly položeny předběžné otázky na výklad svobody usazování, případně volného pohybu kapitálu v Evropském hospodářském prostoru, které jsou garantovány na základě Dohody o Evropském hospodářském prostoru (dále jen „**DEHP**“). Konkrétně se jednalo o vymezení, zda lze v tomto případě považovat trusty za „právní entity“, kterým je zaručeno shora uvedené právo na svobodu usazování ve smyslu Článků 31 a 34 DEHP, případně právo na volný pohyb kapitálu.

V rámci řízení ve věci Olsen se ke sporným otázkám vyjádřila rovněž Evropská komise. Ta ve svém vyjádření dovodila, že trustům působícím na území více států společenství lze přiznat statut právnické entity ve smyslu svobody usazování za splnění těchto podmínek: trust musí fakticky vykazovat ekonomickou aktivitu na území dalších států, přičemž musí být naplněna právě podmínka výkonu podnikání, nikoli pouze ve smyslu fiktivního působení; vedle podmínky faktické ekonomické aktivity musí být tato aktivita vedena záměrem zakladatele trustu, který jej zřídil.

Soud ESVO v této věci došel k obdobným závěrům jako Komise, a to že trustu lze přiznat právo na svobodu usazování nikoli za podmínky faktické formy právnické entity dle právních řádů jednotlivých zemí, nýbrž za dalších, širších podmínek. Jako první podmínku soud stanovil zřízení trustu na základě a v souladu s právem některého ze členských států EU, případně ESVO, přičemž na území některého z těchto států musí mít trust sídlo, eventuálně centrum své správy. Další podmínkou soud stanovil tzv. řádnou ekonomickou aktivitu (*real and genuine business activities*), čili takovou aktivitu, při které daná entita

²⁶⁷ E-3/13 and E-20/13 *Fred. Olsen and Others v the Norwegian State* [online]. [cit. 2022-02]. Lucemburk: EFTA Court, 2014. Dostupné z: <https://eftacourt.int/cases/e-3-13-and-e-20-13/>

prostřednictvím **trvalého zřízení nabízí po předem neurčitou dobu své služby za úplatu**. K naplnění této podmínky pak dle soudu dojde již v okamžiku, kdy se daná entita chystá vyvíjet výše zmíněnou řádnou ekonomickou činnost, a to např. ve formě nabírání budoucích zaměstnanců v daném místě.

Ve věci Olsen bylo rozhodnuto, že daný trust (*Ptarmigan trust*) výše zmíněné podmínky naplňuje a současně bylo stanoveno, že právo na svobodu usazování lze ve vazbě na daný trust uznat také dalším subjektům, jakožto zakladateli, správci i obmyšlenému. Obdobně se soud vyjádřil ve vztahu k právu na volný pohyb kapitálu a konstatoval, že pro případ nepřiznání práva na svobodu usazování, je třeba zkoumat naplnění podmínek pro přiznání práva na volný pohyb kapitálu (subsidiárně). Soud tímto rozhodnutím implicitně stanovil povinnost uznávat zahraniční trusty napříč ESVO, přičemž vytyčil základní podmínky, které musí pro případ přiznání svobody usazování na základě DEHP každý trust naplnit. Rovněž doplnil, že národní právní úpravy nesmí uplatňování základních práv vyplývajících z DEHP klást odpor.²⁶⁸

Ve věci trustů již rozhodoval i Soudní dvůr Evropské unie (dále jen „SDEU“), a to ve věci spis. zn. C-646/15, *Trustees of the P Panayi Accumulation & Maintenance Settlements* ze dne 14. září 2017 (dále jen „Panayi“).²⁶⁹ SDEU v této věci rozhodl obdobně jako soud ESVO, přičemž zdůraznil, že svoboda usazování ve smyslu Článku 49 a 54 SFEU, jakožto jedno ze základních ustanovení unijního práva má velmi široký rozsah a nelze jej vykládat restriktivně ve smyslu omezeného přiznání pouze entitám s danou právní formou. Ve shodě s generální advokátkou pro pojem „jiné právnické osoby“ Článku 54 SFEU soud tyto subjekty vymezil tak, že musí mít podle vnitrostátního právního řádu práva a povinnosti (vázané na správce), které jim umožňují působit v rámci dotčeného právního řádu bez ohledu na absenci konkrétní právní formy. Dále pak vytyčil podmínku výkonu **skutečné hospodářské činnosti**, kterou vykládá obdobně jako soud ve věci Olsen.²⁷⁰

²⁶⁸ JAROLÍM, J. *K povinnosti státu uznat zahraniční trust*. In: IURIUM. [online]. [cit. 2022-02]. Praha: Nugis Finem, 2019. Dostupné z: <https://www.iurium.cz/2019/11/04/k-povinnosti-statu-uznat-zahranicni-trust/>

²⁶⁹ C-646/15, *Trustees of the P Panayi Accumulation & Maintenance Settlements*. [online]. [cit. 2022-02]. Lucemburk: Soudní dvůr Evropské unie, 2017. Dostupné z: <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=C-646/15>

²⁷⁰ SWEET & MAXWELL. *Case notes, Reprinted from British Tax Review Issue 5, 2017*. [online]. [cit. 2022-02]. London: Sweet & Maxwell, 2017. Dostupné z: https://www.39essex.com/wp-content/uploads/2017/12/Lyons_Offprint.pdf

Závěry obou soudů jsou taktéž v souladu s výkladem odborné literatury na téma svobody usazování. Svobodu usazování je nutné chápat v širším slova smyslu, přičemž jejím účelem je zajištění přístupu k samostatným výdělečným činnostem a jejich výkonu, jakož i zřizování a řízení podniků, za podmínek stanovených pro vlastní státní příslušníky právem země usazení.²⁷¹ Z věcného hlediska je nutné, aby se jednalo o výkon hospodářské činnosti trvalého charakteru, přičemž platí zákaz jakékoli formy diskriminace vůči státním příslušníkům členských zemí.²⁷²

Jak na základě rozhodnutí ve věci Olsen, tak ve věci Panayi lze dovést závěry ve prospěch uznávání zahraničních trustů napříč celým Evropským sdružením volného obchodu. Dané závěry pak vyvolávají otázku, jak na danou problematiku zareagují jednotlivé státy. Mnoho zemí v celém ESVO trusty a *trust-like* instituty ve svých právních řádech neupravují a riskují tak v tuto chvíli obdobný scénář, jež nastal v Itálii po ratifikaci Úmluvy – a tedy faktickou neznalost trustů širším okruhem orgánů státní správy při povinnosti *de iure* dané entity uznávat ve smyslu připuštění jejich právních účinků na daném území.²⁷³ Dutta k této otázce dodává, že z těchto závěrů plynoucí povinnosti jdou daleko za povinnosti vytyčené v Úmluvě,²⁷⁴ bude tak vhodné podrobně sledovat další vývoj, který může být velmi dynamický.

3.3.3. Úprava trustů v právu EU *pro futuro*

Vzhledem k tomu, že na základě dostupné judikatury se lze domnívat, že povinnost uznávat trusty napříč všemi členskými státy Evropské unie již v současnosti platí, je tedy na zvážení, zda by evropská legislativa na tento stav neměla reagovat přijetím jednotné kolizní normy pro trusty. V zásadě existují dvě možnosti, jak na tuto situaci vhodně reagovat. První cestou by bylo přijetí Nařízení o trustech, které by upravilo jednotné kolizní normy. Jako druhá

²⁷¹ PFEIFFER, M., PAUKNEROVÁ, M. a RŮŽIČKA, K. *Mezinárodní obchodní právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2019. Strana 131.

²⁷² PFEIFFER, M., PAUKNEROVÁ, M. a RŮŽIČKA, K. *Mezinárodní obchodní právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2019. Strana 132.

²⁷³ ČELADNÍK, F. *Svěřenský fond jako výsledek českého pokusu o právní transplantaci trustu: Zklamání jako dítě očekávání? Vybraná zákonná ustanovení z pohledu zahraničního právníka*. [online]. [cit. 2022-02]. Praha: EPRAVO.CZ, 2014. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/sverensky-fond-jako-vysledek-ceskeho-pokusu-o-pravni-transplantaci-trustu-zklamani-jako-dite-ocekavani-vybrana-zakonna-ustanoveni-z-pohledu-zahranicniho-pravnika-93493.html>

²⁷⁴ DUTTA, A. *Haagská úmluva o trustu z roku 1985 – klady a zápory*. In: TICHÝ, L. (ed.) *Svěřenský fond a trust – jejich fungování v mezinárodním srovnání*. Praha: Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 2016. Strana 230.

varianta se nabízí přistoupení Evropské unie k Haagské úmluvě z roku 1985 obdobně jako v případě ratifikace Haagské úmluvy o právu rozhodném pro vyživovací povinnosti z roku 2007 nebo Haagské úmluvy o ochraně dětí.²⁷⁵

Na základě širšího okruhu smluvních stran Úmluvy a dílčích nedokonalostí Úmluvy se lze spíše přiklánět k první variantě, která by byla účinná pouze *inter partes* (mezi členskými státy EU) a současně by její znění mohlo být přizpůsobeno dnešním standardům s přihlédnutím k doktrinálním závěrům posledních desetiletí. Dutta k tomuto dodává, že právě Nařízení o dědictví by mohlo být pro případné Nařízení o trustech vhodnou inspirací.²⁷⁶ Je však nutno poznamenat, že pro přijetí jednotného Nařízení o trustech by bylo nutné vhodně vyřešit jeho vztah k Haagské úmluvě, aby nedocházelo ke střetům dvou unifikovaných kolizních norem, jak již bylo zmíněno v kapitole 3.3.1. Zde se nabízí analogická úprava v Článku 75 odst. 1 a 2 Nařízení o dědictví, jež se vztahuje na kolizi Úmluvy a Nařízení ve věcech dědění z trustů zřízených *in mortis causa*. Jak bude tato otázka vyřešena, však s jistotou říci nelze. Jisté je pouze to, že poslední slovo bude mít evropský zákonodárce. Osobně souhlasím s postupem, který navrhuje Dutta, avšak s výše uvedenou výhradou, kterou opomíjí.

²⁷⁵ Tamtéž, strana 231.

²⁷⁶ DUTTA, A. *Haagská úmluva o trustu z roku 1985 – klady a zápory*. In: TICHÝ, L. (ed.) *Svěřenský fond a trust – jejich fungování v mezinárodním srovnání*. Praha: Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 2016. Strana 231.

4. Vybrané zahraniční úpravy trustů

V této kapitole jsou Nový Zéland a Lichtenštejnsko představeny jako jurisdikce, které mají bohatou zkušenost s trustovým právem. Nový Zéland je typickou jurisdikcí *common law*, Lichtenštejnsko naopak stojí na základech kontinentálního právního systému, rovněž je součástí ESVO. Protože se tyto úpravy liší od úpravy českých svěřenských fondů, lze v nich nalézt specifika, která mohou být vhodná či příznivá pro českého zakladatele. Tato specifika budou konfrontována s vybranými nedostatky úpravy svěřenských fondů, přičemž jak novozélandská, tak i lichtenštejnská část následně vyústí v praktickou aplikaci norem mezinárodního práva soukromého. Pro účely výběru specifík, která mohou být zajímavá pro českého zakladatele, byly inspirací zjištění v kapitole druhé, praktická aplikace norem mezinárodního práva soukromého vychází z učiněných závěrů v kapitole třetí.

4.1. Trusty na Novém Zélandu a možnosti jejich působení v České republice

4.1.1. Vývoj, úprava a obliba trustů na Novém Zélandu

Nový Zéland je ostrovní stát náležící Království Nového Zélandu, který je součástí *Commonweatlhu*, volného sdružení Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku a jeho bývalých dominií a kolonií, jehož formální hlavou je britská královna Alžběta II. Právo Nového Zélandu od svého počátku stojí na principech *common law* doplňovaného soudcovským právem ekvity a psaným právem.

Ve vztahu k trustům má tato země zásadní celosvětové prvenství, a to nejvyšší počet založených trustů na počet obyvatel (*per capita*). V současné době se uvádí, že na každých patnáct obyvatel Nového Zélandu připadá jeden založený trust.²⁷⁷ Při dnešní populaci Zélandu, která čítá cca. 5,1 milionu lidí, se předpokládá existence více jak 350.000 trustů. Pro představu je vhodné uvést srovnání s dvojnásobně velkou Českou republikou (na počet obyvatel), kde bylo

²⁷⁷ PARRY FIELD LAWYERS. *Trust that trust. A Practical Guide to Family Trusts in New Zealand*. [online]. [cit. 2022-02]. Christchurch: Parry Field Lawyers, 2019. Strana 5. Dostupné z: <https://www.parryfield.com/wp-content/uploads/2019/10/Trust-that-Trust-Practical-Guide.pdf>

v roce 2021 přibližně 530.000 založených kapitálových společností (a.s., s.r.o.),²⁷⁸ avšak počet svěřenských fondů se pohybuje v jednotkách tisíc.

Trusty na Novém Zélandu dosahují vysoké obliby, neboť jsou vhodným a efektivním řešením majetkových záležitostí, a to hned z několika praktických důvodů. Tyto důvody lze rozdělit do dvou skupin.

První skupinou jsou společenské důvody:

- Obecně vysoký počet živnostníků na Novém Zélandu, kteří vkládáním majetku do trustů snižují své podnikatelské riziko (oddělují tak majetek ze své osobní majetkové struktury, se kterou toto riziko nesou),
- vysoká flexibilita multi-generačního předávání majetku, nad kterým trusty zajišťují vhodnou kontrolu a umožňují jeho předávání mezi generacemi,
- separace majetku od vlivu rodinných problémů (např. při rozpadu manželství),
- efektivní nakládání s rodinnými podniky.²⁷⁹

Druhou skupinou jsou administrativní důvody:

- snížení daňového břemene při naplnění určitých podmínek,²⁸⁰
- ucházení se o státní subvence při předkládání seznamu vlastního majetku,
- vysoce efektivní správa majetku v porovnání s ostatními režimy,
- nízká nákladovost administrace trustů.²⁸¹

²⁷⁸ HRBÁČEK, J. *Tempo zakládání nových firem v České republice zbrzdilo*. [online]. [cit. 2022-02]. Praha: Media Network, s.r.o., 2021. Dostupné z: <https://ekonomickydenik.cz/tempo-zakladani-novych-firem-v-ceske-republice-zbrzdilo/>

²⁷⁹ HAMMONT, G., et. *Review of the law of trusts. Preferred approach*. [online]. [cit. 2022-02]. Wellington: Law Commission, 2012. Strana 22 – 23. Dostupné z: <https://www.lawcom.govt.nz/sites/default/files/projectAvailableFormats/NZLC%20IP31.pdf>

²⁸⁰ Využitím trustu ke snížení daňového břemene (v tomto případě ze 39 % na 33 %) se v roce 2011 zabýval Nejvyšší soud Nového Zélandu (*The Supreme Court of New Zealand*), který ve věci *Penny v Commissioner of Inland Revenue* [2011] NZSC 95, [2012] 1 NZLR 433, rozhodl ve smyslu omezení této daňové optimalizace. Podmínky omezení však nebyly stanoveny absolutně, daný optimalizační proces je tak dodnes využíván.

²⁸¹ HAMMONT, G., et. *Review of the law of trusts. Preferred approach*. [online]. [cit. 2022-02]. Wellington: Law Commission, 2012. Strana 23 – 24. Dostupné z: <https://www.lawcom.govt.nz/sites/default/files/projectAvailableFormats/NZLC%20IP31.pdf>

Jak již bylo uvedeno výše, právní řád Nového Zélandu nestojí na základech kontinentálního právního systému, nýbrž na základech systému *common law*. Jádrem právní úpravy trustu tedy stojí na soudních rozhodnutích. Pro trusty však paralelně existuje i zákonná úprava. Donedávna byl základním předpisem upravujícím trusty na Novém Zélandu Trustee Act z roku 1956,²⁸² který byl však ke dni 30. ledna 2021 zrušen a nahrazen novým zákonem - Trusts Actem z roku 2019.²⁸³

Důvodem ke změně předpisu bylo především zreformování starší úpravy, která dle zákonodárce neodpovídala moderním standardům. Obecná ustanovení Trusts Actu uvádí, že cílem nové úpravy je reforma a upřesnění základních principů trustu, stanovení jasných pravidel pro administraci trustů, poskytnutí mechanismů pro vhodné řešení sporů a poskytnutí přehledné právní úpravy trustového práva.²⁸⁴

Vzhledem k tomu, že tento předpis je v účinnosti pouze jeden rok, nelze přesně odhadnout veškeré důsledky Trusts Actu v aplikační praxi na Novém Zélandu. Nicméně některé dostupné prameny uvádí, že přijetí tohoto předpisu povede k redukci počtu trustů, jelikož stanovuje přísnější podmínky pro jejich administraci a přiznává obmyšleným nová práva v neprospěch správce.²⁸⁵ S ohledem na to, že tyto skutečnosti zvýší nákladnost procesu správy, v krátkodobém horizontu bude počet trustů v této zemi v nejlepším případě stagnovat.²⁸⁶

Nad rámec výše zmíněných společenských dopadů Trusts Actu je třeba zdůraznit také klady nové právní úpravy. Trusts Act obsahuje jak definici tzv. *express* trustu,²⁸⁷ jež je nejužívanějším typem trustu v *common law* jurisdikcích, tak zpřesnění podmínek jeho správy. Ve srovnání s úpravou svěrenských fondů je Trusts Act velmi propracovaným a obsáhlým předpisem čerpajícím z dlouholeté zkušenosti s působením trustů na Novém Zélandu.

²⁸² Trustee Act z roku 1956. [online]. [cit. 2022-02]. Dostupné z: <https://www.legislation.govt.nz/act/public/1956/0061/latest/DLM304704.html>

²⁸³ Trusts Act z roku 2019. [online]. [cit. 2022-02]. Dostupné z: <https://www.legislation.govt.nz/act/public/2019/0038/latest/DLM7382815.html>

²⁸⁴ Srovnej s ustanovením § 3 Trusts Act.

²⁸⁵ PRIOR, P. *The great NZ trust crackdown*. [online]. [cit. 2022-02]. Wellington: Chartered Accountants, 2019. Dostupné z: <https://www.acuitymag.com/finance/the-great-nz-trust-crackdown>

²⁸⁶ WILKINSON, J. *The Trusts Act 2019 - how will the new law affect you?* [online]. [cit. 2022-02]. Wellington: Gibson Sheat, 2019. Dostupné z: https://www.gibsonsheat.com/Articles+and+News/x_post/The-trusts-act-2019---how-will-the-new-law-affect-you-00158.html

²⁸⁷ Jedná se o tzv. výslovný trust, který je zakládán právním jednáním zakladatele, a to buď *inter vivos*, nebo *in mortis causa*. Svěrenské fondy jsou právě obdobou *express* trustu.

4.1.2. Trustové právo na Novém Zélandu v kontrastu svěřenských fondů

Primárním objektem Trusts Actu je institut *express trust*, který je vymezen v ustanovení § 13. *Express trust* je definován jako fiduciární vztah, ve kterém správce drží majetek nebo s ním nakládá ve prospěch obmyšlených, či za jiným povoleným účelem, přičemž správce nese odpovědnost za plnění svých zákonných povinností.²⁸⁸ Dle ustanovení § 15 Trusts Actu musí jít o založení trustu zakladatelem, který jasně a s rozumnou mírou určitosti projeví vůli vytvořit trust, určí obmyšlené, jejich skupiny nebo účel založení trustu a označí majetek v trustu.²⁸⁹ Z výše popsaného si lze povšimnout, že základní charakteristika *express trustu* je velmi obdobná charakteristice svěřenského fondu. Jejich obdobnost bude podrobněji rozvedena v kapitole 4.1.3., která se zabývá působením novozélandského *express trustu* v naší jurisdikci.

Nad základní vymezení *express trustu* je pro účel práce nutné zdůraznit specifika úpravy, která by mohla být vhodná pro české zakladatele. Jedná se zejména o specifika, která odráží nedostatky a nedokonalosti naší právní úpravy a na jejich výběr je tedy třeba pohlížet z pohledu českého zakladatele.

Jak již bylo podrobně uvedeno v kapitole 2.5.3., česká právní úprava stanoví nevhodné podmínky pro správu „běžných“ svěřenských fondů prostřednictvím právnických osob. Hlavním důsledkem této úpravy je nulový zájem o řešení správy tímto způsobem a z toho plynoucí snížená atraktivita institutu. Na rozdíl od té české však novozélandská úprava stanoví příznivé podmínky pro výkon správy *express trustu* právnickými osobami.²⁹⁰ Jakákoli právnická osoba může být správcem trustu (*corporate trustee*) v souladu s ustanovením § 96 Trusts Actu. Předpis na právnické osoby klade pouze jednu materiální podmínku, a to že nesmí být v insolvenční. Po formální stránce je pak jedinou náležitostí samotné založení právnické osoby a její následná registrace u *New Zealand Companies Office*.²⁹¹ Praktickou výhodou správy trustu prostřednictvím právnické osoby je, že odpovědnost za správu nese osoba právnická, nikoli fyzická, rovněž je tato forma správy vhodnější pro delegaci funkcí správce. V tomto případě na zaměstnance správce – právnické osoby.

²⁸⁸ Srovnej s § 13 Trusts Act.

²⁸⁹ Srovnej s § 15 Trusts Act.

²⁹⁰ BOOTE, A., JOSEPH, D. *Everything you need to know about the New Zealand Trust*. [online]. [cit. 2022-02]. Moores Rowland: Tax Consultants, 2022. Dostupné z: <https://htj.tax/2022/03/livestream-everything-you-need-to-know-about-the-new-zealand-trust-9th-march-2022/>

²⁹¹ *New Zealand Companies Office* je ústřední kancelář, která spravuje registr právnických osob Nového Zélandu.

Další specifikum novozélandské úpravy, které z praktického hlediska svědčí zakladatelům a obmyšleným tanních trustů, je flexibilní úprava změn trustu. Oproti velmi striktní a nedostatečně probádané úpravě obsažené v ustanoveních § 1469 a 1470 OZ novozélandské právo obsahuje volnější a přehlednější režim pro změny trustu. Změny podmínek a *resettlement*²⁹² trustu jsou upraveny v § 121 a násl. Trusts Actu, kde je jakákoli změna obsahu původního jednání vázána na a) souhlas všech obmyšlených; b) souhlas správce; c) potvrzení soudem; d) soulad změny s úmyslem zakladatele. Na rozdíl od české úpravy je potvrzení změny ze strany soudu spíše formální, neboť platí, že požadavek (souhlas) shora uvedených osob je pro něj závazný. Soud může požadavek odmítnout pouze z taxativně stanovených důvodů, zejména pokud prokazatelně existuje zájem třetí osoby, jemuž by daná změna odporovala. Z praktického hlediska je jasné, že tato volnější úprava umožňuje správcům a obmyšleným (jsou-li ve shodě) flexibilní provádění změn trustu, což je s ohledem na jeho standardně delší dobu trvání užitečným prvkem.

Předností trustového práva Nového Zélandu je rovněž absence obecného veřejnoprávního rejstříku. Evidenční povinnost je v případě trustů vztažena pouze na charitativní trusty (*charitable trusts*) podle předpisu z roku 2005 – Charities Act. Pro případ, že český zakladatel vhodně nastaví podmínky novozélandského *express* trustu, výkon jeho správy a obsah majetku v něm vložený, může tak docílit absolutní anonymity. Toto platí pouze za podmínky, že bude daný trust nastaven tak, aby na něj nedopadaly ustanovení o zahraničních svěřenských fondech, resp. uspořádáních dle ZVR a ZESM.²⁹³

Poslední praktickou odlišností, která v tomto kontextu stojí za zmínku, je možnost využití *express* trustu pro zahraniční zakladatele za účelem optimalizace zdanitelných příjmů z celého světa. Nový Zéland sice není tradičním „daňovým rájem“, kde lze bez dalšího uniknout daňové povinnosti ostatních zemí, ale v konečném důsledku na zahraniční příjmy trustů novozélandské právo daň nestanoví. Vyvažujícím prostředkem ochrany před nadměrně velkým zájmem zahraničních zakladatelů je sice povinnost ve formě správy „nerezidenčních“ trustů prostřednictvím správců, kteří jsou členy tanních odborných samospráv

²⁹² Jedná se o formu „znovuzaložení“ trustu ve smyslu změny základních ujednání.

²⁹³ Příkladem lze uvést, že do takového *express* trustu by nemohly být vloženy nemovité věci nalézající se na území České republiky, případně by z naší země nemohlo docházet k výkonu správy. Podrobněji viz § 65a odst. 2 ZVR a § 12 odst. 2 ZESM.

(obdoba České advokátní komory),²⁹⁴ pro některé osoby však může být tato podmínka nepodstatná a primárním zájmem pro ně bude konečná míra zdanění.

Praktické výhody novozélandského trustového práva je vhodné doplnit i o právně-teoretické zajímavosti. Jedinečným prvkem novozélandského trustového práva je existence zvláštní úpravy pro trusty zřizované v rámci domorodé komunity *Māori*. Tyto trusty se souhrnně označují jako tzv. *Māori land trusts*, které na rozdíl od *express* trustů nejsou zřizovány právním jednáním zakladatele, ale rozhodnutím *Māori Land Court*, tedy soudu zabývajícího se otázkami týkajícími se *Māorských* pozemků.²⁹⁵

Zajímavostí, která má určitý kontrast s českou úpravou je § 14 Trusts Actu, jež připouští existenci trustového vztahu mezi správcem a obmyšleným v jedné osobě pouze pro případ, kdy zde *a contrario* bude existovat alespoň jeden další obmyšlený či správce. V tomto případě lze pozorovat určitou podobnost ve vztahu k ustanovení § 1454 OZ. Oproti tuzemské úpravě však Trusts Act nestanoví podmínku vázanou na zakladatele, ale jen na obmyšleného.²⁹⁶

Poslední zajímavostí hodnou zmínky je výslovná úprava řešení sporů prostřednictvím ADR (*Alternative dispute resolution*).²⁹⁷ Cílem ADR je najít vzájemný konsenzus obou stran, zejména za použití metod jako jsou např. negociace a mediace. ADR může být vhodným řešením zejména ve věci rodinných trustů, neboť nalezení vzájemné dohody umožní nepoškodit často velmi křehké rodinné vztahy. Tento alternativní způsob řešení sporů se v posledních letech více rozšířil i v České republice, avšak v omezené míře a nikoli ve věcech trustů.

Úprava trustů v Trusts Actu a obecně na Novém Zélandu je velmi obsáhlá a propracovaná a lze tak nalézt mnohé další praktické i zajímavé aspekty. Souhrnný výklad by však vydal na jednu samostatnou publikaci a z tohoto důvodu jsou výše uvedena pouze vybrané příklady novozélandské úpravy, jež mohou mít praktické výhody pro české zakladatele či mohou být alespoň teoretickým obohacením.

²⁹⁴ HAMMONT, G., et. *Review of the law of trusts. Preferred approach.* [online]. [cit. 2022-02]. Wellington: Law Commission, 2012. Strana 21 -22. Dostupné z: <https://www.lawcom.govt.nz/sites/default/files/projectAvailableFormats/NZLC%20IP31.pdf>

²⁹⁵ Tamtéž, strana 19 – 20.

²⁹⁶ Viz kapitola 2.5.1.

²⁹⁷ Srovnej s § 142 a násl. Trusts Act.

4.1.3. Novozélandské *express trusts* a mezinárodní právo soukromé

Nový Zéland je zemí, jejíž dlouholetá tradice, kvalitní a jasná úprava trustů může lákat zakladatele z celého světa. Při zakládání trustů z území cizího státu je třeba počítat s aplikací norem mezinárodního práva soukromého. V případě zájmu zakladatele o založení trustu z České republiky je třeba vymezit základní právní režim, kterým se bude řídit jeho právní jednání. Pro tyto účely je vhodné zmínit, že Česká republika ani Nový Zéland nejsou stranou Úmluvy.²⁹⁸ Proces založení novozélandského trustu na našem území se tak bude řídit ZMPS, a to za využití volby rozhodného práva, kterou upravuje ustanovení § 73 odst. 1 ZMPS. Ve vztahu k volbě práva ve smyslu § 73 odst. 1 ZMPS již bylo pojednáno v kapitolách 3.2.2. a 3.2.3., přičemž byla vymezena všechna úskalí s tím spojená.

Ustanovení § 73 odst. 1 ZMPS připouští volbu práva za podmínky, že je učiněna zakladatelem a současně zvolené právo svěřenský fond nebo obdobné zařízení upravuje. Vzhledem k tomu, že novozélandské právo nezná svěřenský fond, ale zná institut *express trusts*, je třeba zhodnotit, zda lze tento pokládat za obdobné zařízení. Česká odborná literatura se shoduje na těžišti pojmu obdobného zařízení v § 1448 OZ, pro nějž je třeba provést komparaci se základním vymezením *express trusts* dle Trusts Actu.

Obě úpravy se shodují v tom, že k založení dojde na základě právního jednání jak zakladatele, tak správce. Rovněž obě úpravy uvádí svěření majetku správci za určitým účelem a jeho další povinnosti z toho vyplývající. Jádrem případného nesouladu těchto úprav se nachází zejména v § 1448 odst. 2 a 3 OZ, jež stanoví vznik tzv. odděleného vlastnictví k majetku ve fondu, resp. vlastnictví nikoho. V případě novozélandského trustu nevzniká oddělené vlastnictví tak, jak jej chápeme v naší právní kultuře, ale vzniká oddělená držba práva k majetku, který je do trustu vložen.²⁹⁹ Novozélandské právo rovněž nezná samotný pojem odděleného vlastnictví, avšak užívá pojmu duality vlastnictví.³⁰⁰

²⁹⁸ 30: *Convention of 1 July 1985 on the Law Applicable to Trusts and on their Recognition*. [online]. [cit. 2022-02]. Dostupné z: http://www.hcch.net/index_en.php?act=conventions.status&cid=59

²⁹⁹ SWADLING, W. *Trusty a vlastnictví z pohledu právního systému common law*. In: TICHÝ, L. (ed.) *Svěřenský fond a trust – jejich fungování v mezinárodním srovnání*. Praha: Centrum právní komparatistiky Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, 2016. Strana 42.

³⁰⁰ Tamtéž, strana 50.

Výše zmíněné rozpory provázely jak přijímání Úmluvy, tak nadále provází výklad nadnárodní odborné literatury, která nemá jasnou shodu na kompatibilitě trustů s *trust-like* instituty kontinentálního právního systému. V tomto případě však musíme vycházet z tuzemské odborné literatury, která tento vztah vykládá ve smyslu § 73 odst. 1 ZMPS. Vzhledem k tomu, že novozélandský trust je trustem *common law*, který je českou literaturou považován za obdobné zařízení, lze s relativně vysokou mírou jistoty zhodnotit, že pro tyto účely jsou výše zmíněné rozdíly spíše zanedbatelné.³⁰¹ S ohledem na historický výklad ZMPS³⁰² je možné tento závěr učinit rovněž, nicméně poslední slovo v této věci budou mít zejména české soudy, které se touto otázkou doposud nezabývaly.

Obdobně jako v případě volby rozhodného práva bude situace řešena pro případ uznání novozélandského *express* trustu (tedy přiznání mu právních účinků na našem území), přičemž úpravu uznání stanoví § 73 odst. 4 ZMPS.³⁰³ Nad rámec úpravy v § 73 odst. 1 ZMPS příslušné ustanovení § 73 odst. 4 ZMPS stanoví podmínku, že tzv. obdobné zařízení musí vykazovat základní znaky požadované pro něj českým právem. Jak již bylo rozebráno v kapitole 3.2.5., tyto znaky jsou obsaženy rovněž v § 1448 OZ.³⁰⁴ Vzhledem k tomu, že již byla výše dovozena shoda novozélandských *express* trustů s tímto ustanovením, lze se důvodně domnívat, že uznání novozélandského *express* trustu je v České republice s vysokou mírou pravděpodobnosti rovněž v souladu s právem.

4.2. Trusty v Lichtenštejnsku a možnosti jejich působení v České republice

4.2.1. Vývoj, úprava a ukotvení trustů v Lichtenštejnsku

Lichtenštejnské knížectví je evropský vnitrozemský stát, jehož historické kořeny sahají až do 12. století, podobně jako historické kořeny vládnoucího rodu Lichtenštejnů. Právní řád

³⁰¹ SVOBODA, J. *§ 73 Svěřenský fond nebo obdobné zařízení*. In: Bříza, P., Břicháček, T., Fišerová, Z. a kol. *Zákon o mezinárodním právu soukromém. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. Strana 377.

³⁰² Důvodová zpráva k zákonu č. 91/2012, o mezinárodním právu soukromém ze dne 18. 11. 2011. [online]. [cit. 2021-02]. Strana 63. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-k-ZMPS.pdf>

³⁰³ Pro doplnění je vhodné uvést, že Nový Zéland není ani členem EU, ani členem ESVO, režim vyplývající z judikatury (viz kapitola 3.3.2.) se na novozélandské trusty tedy neuplatní.

³⁰⁴ KUČERA, Z., PAUKNEROVÁ, M., RŮŽIČKA, K., et. *Mezinárodní právo soukromé*. 8. vydání. Praha: Aleš Čeněk, 2015. Strana 269.

této země stojí na základech kontinentálního právního systému, čímž je ve vztahu k právnímu řádu České republiky bližší, než právní řád Nového Zélandu.

Lichtenštejnsko je jedinou zemí Evropy, která, jakožto civilní jurisdikce, výslovně upravuje institut trustu.³⁰⁵ Lichtenštejnský zákonodárce dbal na to, aby byla převzata co nejhodnější obdoba *common law* trustů, přičemž do úpravy vložil specifika, kterými dokonce úpravu *common law* předčil, např. neomezenou dobu trvání trustů.³⁰⁶ Tato země je ve vztahu k trustům výjimečná zejména tím, že trusty jsou hojně užívány jak rezidenty, tak nerezidenty.³⁰⁷

Úprava trustů v Lichtenštejnsku vychází ze zákona *Personen- und Gesellschaftsrecht* z roku 1926 (dále jen „PGR“), ustanovení týkající se trustů od té doby prošly pouze dílčími novelizacemi, které nijak nenarušily základní podstatu institutu.³⁰⁸ Ustanovení o trustech jsou obsažena v Článcích 897 – 932a PGR, rozsah je tedy obdobný české úpravě svěřenských fondů.

Lichtenštejnský PGR analogicky jako novozélandský Trusts Act upravuje *express* trust neboli výslovný trust. Tento typ trustu však není zdaleka jediným typem, který je v PGR upraven. Lichtenštejnsko jako civilní jurisdikce velmi netypicky upravuje i *resulting* trusty, které jsou typické pro *common law*. *Resulting* trust (domnělý trust), který vzniká buď ze zákona, nebo na základě rozhodnutí soudu, je upraven v Článku 898 PGR, přičemž jeho primárním využitím bývá vytvoření trustu v případě bezdůvodného obohacení příjemce majetku. I tato skutečnost je tedy přímým odkazem na anglosaskou právní kulturu.

Jak již bylo uvedeno výše, Lichtenštejnsko je cílovou destinací zahraničních zakladatelů, zejména zakladatelů *express* trustů. Motivace zakládat lichtenštejnské trusty není natolik odvislá od nesporně kvalitní právní úpravy, nýbrž od značně anonymního právního prostředí. Lichtenštejnsko lze pokládat za jednoho z evropských lídrů v oblasti finančnictví, což mnozí přisuzují právě vysoké anonymitě. V posledních letech, kdy po celém světě narůstá tlak

³⁰⁵ SEEGER, N. *The Trust in Liechtenstein Law*. [online]. [cit. 2022-02]. Vaduz: ArComm Trust Company Establishment, 1999. Strana 1. Dostupné z: https://www.seeger.li/application/files/2615/4163/8661/Trust_22-A_2017_wpv.pdf

³⁰⁶ Tamtéž, strana 5.

³⁰⁷ Z důvodu značné orientace lichtenštejnské ekonomiky na finanční sektor a správu majetku obecně, lze také na Lichtenštejnské univerzitě ve Vaduzu studovat specifický obor, který je zaměřen na studium trustů a *trust-like* institutů. Viz webové stránky Lichtenštejnské univerzity: https://www.uni.li/en/course-catalogue/business-administration/bachelor12/modules/modules-ss-2013/@@course_detail/35923.67

³⁰⁸ PGR v účinném znění. [online]. [cit. 2022-02]. Dostupné z: <https://www.gesetze.li/konso/1926.004>

na likvidaci anonymity, lze však zaznamenat útoky i na lichtenštejnské trusty. V roce 2018 dědičný princ Lichtenštejnska, princ Alois, osobně reagoval na kritiku trustového prostředí stran mezinárodního společenství, přičemž zdůraznil snahu země o narovnání transparentnosti zejména v daňových věcech trustů.³⁰⁹ Deník Financial Times na to konto reagoval článkem, ve kterém kritizoval smířlivá slova prince Aloise a zároveň uvedl vícero konkrétních případů zneužití tamních trustů, nejčastěji ze strany lichtenštejnských správců. Za příčinu těchto malverzací příslušní kritici považují právě vysokou míru anonymity.³¹⁰ K tomuto je však nutné poznamenat, že kritika Lichtenštejnska je v tomto ohledu dlouhodobá, přičemž země si své postavení dokázala uhájit. Lze tedy předpokládat, že tomu tak bude i v budoucnu.

4.2.2. Trustové právo v Lichtenštejnsku v kontrastu svěřenských fondů

Základním a nejužívanějším typem trustu v Lichtenštejnsku je zmíněný *express* trust. Jeho vymezení vychází z Článku 899 PGR, který stanoví, že trust vzniká písemnou dohodou mezi zakladatelem (*Treugeber*) a správcem (*Trustee* nebo *Salmann*), ve které je konkrétně vymezen vztah těchto dvou osob jako trust. Konkrétní důvod tohoto právního jednání není v souladu s Článkem 899 odst. 1 PGR třeba uvádět. Trust lze kromě dohody založit také jednostranným prohlášením zakladatele (opět v písemné formě), ke kterému se později připojí správce svým písemným prohlášením dle Článku 899 odst. 2 PGR. Ve vztahu k vyčlenění majetku je pak stanoveno v Článku 897 PGR, že trust vzniká převodem movitého nebo nemovitého majetku, případně práva, přičemž správce má povinnost tento majetek spravovat či užít ve prospěch jedné nebo více oprávněných osob s účinky *erga omnes*.

S lichtenštejnským *express* trustem jsou spojeny odlišnosti, které jej pro české zakladatele mohou činit atraktivnějším oproti svěřenským fondům. Nutno rovněž zdůraznit, že ve srovnání s úpravou svěřenských fondů v OZ je ta v PGR tradiční a stabilní. Typickým aspektem *trust-like* institutů bývá jejich evidence v příslušných veřejných rejstřících jako je Evidence. Ač lichtenštejnský trust není typickým *trust-like* institutem, ale spíše trustem ve smyslu *common law*, je na něj aplikována obecná povinnost zápisu do obchodního rejstříku,

³⁰⁹ ATKINS, R. *Are Liechtenstein's trust laws fit for purpose?* In: Financial Times. [online]. [cit. 2022-02]. THE FINANCIAL TIMES LTD, 2018. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/2f2e3bcc-cc93-11e8-8d0b-a6539b949662>

³¹⁰ Tamtéž.

kerou musí provést správce trustu do 12 měsíců od jeho vzniku.³¹¹ Podobně jako je tomu v České republice, lichtenštejnské trusty tedy zápisu do veřejného rejstříku podléhají, avšak jen za určitých okolností. V případě, že se správce chce vyvarovat zápisu trustu do veřejně přístupného rejstříku, může zvolit alternativu, kdy uloží kopii (ověřenou či neověřenou) zakladatelské listiny u *Amt für Justiz*³¹² do dvanácti měsíců od vzniku trustu. Uložení zakladatelské listiny tímto způsobem dle Článku 901 PGR vylučuje povinnost zápisu do obchodního rejstříku a trust se tak nestane veřejně dohledatelným.³¹³ Dalším ústupkem ve prospěch anonymity je pak úplné vynětí všech trustů s dobou trvání do dvanácti měsíců z evidenční povinnosti.³¹⁴ Ze shora uvedených faktů celkově vyplývá spíše formální úprava evidenční povinnosti trustů v Lichtenštejnsku, která je mnohem příznivější, než česká úprava v ZVR. Pro českého zakladatele lichtenštejnského trustu, který chce z jakéhokoli důvodu založit anonymní trust, je pak řešení v podobě zřízení tamního *express* trustu nasnadě.³¹⁵

Dalším příhodným aspektem lichtenštejnské úpravy je stanovení správy trustů právníckými osobami, aniž by na ně byly kladeny zvláštní podmínky.³¹⁶ Obdobně jako v případě novozélandských trustů, tento prvek je příhodný vybraným českým zakladatelům, jelikož přináší rozšířené možnosti správy a její celkové ekonomické zefektivnění. V tomto kontextu je nutné zmínit podstatnou materiální náležitost, a to že alespoň jeden ze správců lichtenštejnských trustů (ať už fyzická nebo právnícká osoba) musí mít buď lichtenštejnskou státní příslušnost, nebo své sídlo na území této země. Srovnatelně jako u Nového Zélandu je dále nezbytné, aby tento správce působil v alespoň jedné lichtenštejnské odborné samosprávě, případně dostal akreditaci od lichtenštejnské vlády.³¹⁷

³¹¹ Srovnej s Článkem 900 PGR.

³¹² *Amt für Justiz* je speciálním orgánem lichtenštejnské státní správy, který spravuje veřejné rejstříky.

³¹³ SÁNDOR, I. *Commentary on Liechtenstein Trusts*. [online]. [cit. 2022-02]. Budapešť: Hungarian Journal of Legal Studies, 2016. Strana 2. Dostupné z: <http://real.mtak.hu/35827/1/2052.2016.57.1.10.pdf>

³¹⁴ Srovnej s článkem 900 odst. 1 PGR. Tento aspekt také vychází z toho, že v případě lichtenštejnských trustů nedochází k jejich vzniku až po zápisu, jako je tomu v případě svěrenských fondů.

³¹⁵ Jako v případě novozélandského *express* trustu zmíněné platí pouze za předpokladu, že se na daný trust nebudou aplikovat ustanovení ZESM a ZVR.

³¹⁶ Srovnej s Článkem 897 PGR.

³¹⁷ SEEGER, N. *The Trust in Liechtenstein Law*. [online]. [cit. 2022-02]. Vaduz: ArComm Trust Company Establishment, 1999. Strana 7. Dostupné z: https://www.seeger.li/application/files/2615/4163/8661/Trust_22-A_2017_wpv.pdf

Poslední praktická zvláštnost netypická pro systém *common law* ani pro kontinentálně právní systém, je neomezená délka trvání lichtenštejnských trustů.³¹⁸ Ocení jej zejména zakladatelé, kteří po vzoru historických šlechtických rodů zakládají trust za účelem „nesmrtelnosti“ jejich jména, krve a rodinného sídla. V první kapitole bylo zmíněno, že ne jeden historický panovník nesl tehdejší úpravu neomezeně trvajících entit (obdob trustů) velmi nelibě a snažil se majetky v nich vložené dostat zpět do hospodářského a zejména daňového systému. Lichtenštejnsko má však výsadní postavení, jelikož jeho malá územní rozloha a nízký počet obyvatel v kombinaci s velkým přílivem zahraničního kapitálu umožňují užít takováto jinde velmi netradiční řešení za účelem zatraktivnění svého vlastního prostředí. Z mého pohledu je tento prvek tamního trustového práva tím nejvýznamnějším, avšak pouze pro omezené skupiny potenciálních zakladatelů.

K praktickým aspektům je vhodné doplnit i ty právně-teoretické, které mne při zkoumání PGR upoutaly. Prvním z těchto je přípustnost existence trustů s právní subjektivitou, stejně jako trustů bez právní subjektivity.³¹⁹ Trust s právní subjektivitou upravuje Článek 932a PGR, tzv. *Das Treuunternehmen* (obchodní trust, v angličtině *trust enterprise*). Zásadním rozdílem v tomto případě je, že *trust enterprise* je vlastníkem majetku, který je do něj vložen. Na rozdíl od ostatních lichtenštejnských trustů tedy dochází k porušení principu odděleného vlastnictví, resp. vlastnictví nikoho. Téma právní subjektivity svěrenských fondů je často zmiňováno v české odborné literatuře, zejména s ohledem na to, zda je současný model svěrenských fondů bez právní subjektivity vhodný, nebo by bylo rozumné těmto právní subjektivitu přiznat a postavit je tak na roveň právnických osob.³²⁰ Pokud by český zákonodárce zvolil model entity s právní subjektivitou, výsledek by se pak mohl podobat výše zmíněnému *trust enterprise*.

Dále je vhodné zmínit precizní úpravu PGR ve věcech výkonu funkce správce, oddělenosti jeho majetkové struktury od struktury majetku v trustu a správcových povinností.

³¹⁸ SEEGER, N. *The Trust in Liechtenstein Law*. [online]. [cit. 2022-02]. Vaduz: ArComm Trust Company Establishment, 1999. Strana 7. Dostupné z: https://www.seeger.li/application/files/2615/4163/8661/Trust_22-A_2017_wpv.pdf

³¹⁹ JEEVES, B. *Liechtenstein company law: translation from the PGR update 1999*. 2. vydání. [online]. [cit. 2022-02]. Vaduz: Liechtenstein - Verlag, 1999. Strana 195 – 196. Dostupné z: https://www.icnl.org/wp-content/uploads/Liechtenstein_liechcomp.pdf

³²⁰ TICHÝ, L. *Vlastnictví bez vlastníka v českém svěrenském fondu (skica na margo trustu v českém právu)*. In: Advokátní deník. [online]. [cit. 2022-02]. Praha: Česká advokátní komora, 2020. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2020/04/04/vlastnictvi-bez-vlastnika-v-ceskem-sverenskem-fondu-skica-na-margo-trustu-v-ceskem-pravu/>

Článek 908 PGR ukládá správci povinnost výkonu správy vždy alespoň po dobu jednoho roku, současně stanoví pro případ jeho odstoupení tříměsíční výpovědní lhůtu. Článek 915 odst. 2 PGR pak stanoví výslovnou oddělenost majetku v trustu od majetku správce a dodává výslovný zákaz výkonu rozhodnutí na tomto majetku z titulu pohledávky vedené za správcem. Jako v případě novozélandských trustů, správce je ze zákona povinen vykonávat podrobnou informační činnost ve vztahu k beneficiantům, konkrétně: předkládání účetnictví a podrobných zpráv o své činnosti a souboru majetku, který se v trustu nachází, **a to z vlastní iniciativy.**³²¹

V kontextu této práce je vhodné uvést, že PGR neupravuje pouze materii trustů v občanském právu, ale i v mezinárodním právu soukromém - v Článku 930. Oproti úpravě v ustanovení § 73 ZMPS je Článek 930 PGR velmi strohý, neboť upravuje pouze určení rozhodného práva, nikoli uznávání trustů ani štěpení rozhodného práva. Je zde alternativně stanovena volba rozhodného práva v zakladatelské listině a jeho objektivní určení. Objektivní určení rozhodného práva je navázáno na sídlo, resp. obvyklý pobyt správce, subsidiárně na místo odkud správce svou činnost reálně vykonává.³²² Oproti úpravě v Úmluvě a ZMPS je i s ohledem na stáří úpravy PGR pozoruhodné explicitní uvedení vztahu subsidiarity mezi jednotlivými kritérii.

Závěrem je třeba podobně jako v případě novozélandské části uvést, že lichtenštejská úprava trustů je sama o sobě toliko obsáhlá, že není ambicí autora předložit její zevrubný popis. V této kapitole jsou uvedena pouze vybraná specifika (praktická či teoretická), která jsem považoval za relevantní s ohledem na cíl a obsah práce.

4.2.3. Lichtenštejské *express* trusty a mezinárodní právo soukromé

Cesta k založení lichtenštejského trustu z území cizího státu vede právě přes aplikaci norem mezinárodního práva soukromého. V případě zájmu zakladatele trustu z České republiky je třeba vymezit základní právní režim, kterým se bude řídit jeho právní jednání. V tomto případě

³²¹ Srovnej s Článkem 923 PGR.

³²² JEEVES, B. *Liechtenstein company law: translation from the PGR update 1999*. 2. vydání. [online]. [cit. 2022-02]. Vaduz: Liechtenstein - Verlag, 1999. Strana 194 Dostupné z: https://www.icnl.org/wp-content/uploads/Liechtenstein_liechcomp.pdf

je vhodné zmínit, že na rozdíl od Lichtenštejska, Česká republika není stranou Úmluvy.³²³ Pro založení lichtenštejského trustu z naší jurisdikce je tedy nutné aplikovat volbu rozhodného práva dle mezinárodního práva soukromého, obdobně jako v kapitole 4.1.3 prostřednictvím § 73 odst. 1 ZMPS.

Analogicky jako v případě novozélandského *express* trustu je třeba dovodit, zda lze ten lichtenštejský považovat za obdobné zařízení podle úvodního ustanovení svěřenského fondu, tedy § 1448 OZ. V tomto případě je možné učinit jasný závěr o shodě v založení entity na základě právního jednání jak zakladatele, tak správce. Oba kodexy též uvádí svěření majetku správci za určitým účelem a jeho další povinnosti z toho vyplývající. Přestože úprava lichtenštejských trustů vychází z *common law*, došlo k určitým úpravám, které zajišťují kompatibilitu s kontinentálním právním systémem. V tomto případě tedy lichtenštejský zákonodárce nepřijal anglosaský model tzv. duality vlastnictví, nýbrž model kontinentálně právní – tzv. oddělené vlastnictví. Vzhledem k tomu, že svěřenský fond je založen právě na principu odděleného vlastnictví a všechny ostatní prvky lichtenštejského *express* trustu se s fondy ve smyslu § 1448 OZ taktéž shodují, je možné předpokládat, že aplikací ustanovení § 73 odst. 1 ZMPS lze tamní *express* trust založit v souladu s právem České republiky. Na základě závěrů uvedených v kapitole 3.2.5 lze uvést, že i lichtenštejský *express* trust, který byl založen jednostranným právním jednáním zakladatele ve smyslu Článku 899 odst. 2 PGR, rovněž naplňuje požadované znaky.

Na rozdíl od Nového Zélandu jsou Lichtenštejsko a Česká republika členy ESVO, jehož soud přiznává trustům svobodu usazování v prostoru Evropského společenství volného obchodu³²⁴ a lze tak dovodit alternativu uznávání trustů k úpravě v ZMPS. Pro uznání lichtenštejského trustu v naší jurisdikci je tedy relevantním pramenem DEHP a rozhodnutí soudu ESVO ve věci Olsen.³²⁵ Soud ve věci Olsen přiznal účinky právě lichtenštejskému trustu, a to na území Norského království. Vycházel přitom z rozšířeného pojetí Článku 31 a 34 DEHP za současného stanovení podmínky provozování **tzv. řádné ekonomické aktivity**, přičemž na příkladu daného trustu uvedl její praktickou aplikaci. Za naplnění podmínek stanovených

³²³ 30: *Convention of 1 July 1985 on the Law Applicable to Trusts and on their Recognition*. [online]. [cit. 2022-02]. Dostupné z: http://www.hcch.net/index_en.php?act=conventions.status&cid=59

³²⁴ Viz kapitola 3.3.2.

³²⁵ Viz kapitola 3.3.2.

ve věci Olsen je možné konstatovat, že lichtenštejnskému trustu lze přiznat účinky (uznat jej) na území České republiky na základě svobody usazování ve smyslu DEHP.

Vzhledem k tomu, že rozhodnutí soudu ESVO ve věci Olsen je dosud typově jediné, nabízí se alternativa v podobě aplikace ustanovení § 73 odst. 4 ZMPS. V tomto případě, obdobně jako při aplikaci volby rozhodného práva, lze jednoznačně dovodit kompatibilitu lichtenštejnských *express* trustů s českým právním řádem ve smyslu naplnění základních znaků v § 1448 OZ a uznání se tak lze dovolávat i touto cestou.

4.3. Zhodnocení praktických závěrů ve vztahu k zahraničním úpravám

V této kapitole byly krátce představeny dvě jurisdikce - Nový Zéland a Lichtenštejnsko, jejichž právní řády upravují vlastní trustové právo. U obou zemí byly zdůrazněny zejména praktické aspekty úpravy trustů, které v kontrastu českých svěrenských fondů a jejich nedostatků³²⁶ mohou poskytovat příznivější právní prostředí pro případné zakladatele z České republiky. V případě Nového Zélandu se jedná o správu trustů prostřednictvím právnických osob, anonymní prostředí bez evidenční povinnosti a flexibilní úpravu změn trustu. Z úpravy lichtenštejnského PGR vychází rovněž výhoda ve formě správy prostřednictvím právnických osob, vhodnější podmínky evidování trustů a především neomezená délka trvání trustů. Na konci každé části byl učiněn kladný závěr ve vztahu k volbě rozhodného práva i ve věci uznávání tamních *express* trustů.

Celkově hodnotím přínos této kapitoly pozitivně, neboť v ní došlo k propojení poznatků z kapitoly druhé a kapitoly třetí, v případě neomezené délky trvání lichtenštejnských trustů i poznatků z kapitoly první.

³²⁶ Viz kapitola 2.

Závěr

Na základě poznatků uvedených v práci lze konstatovat, že svěřenský fond je relativně stabilním institutem, v jehož dílčích aspektech však lze spatřovat drobné nedostatky. Tyto nesrovnalosti jsou důsledkem nedokonalého převzetí Quebecké úpravy, která byla zákonodárci inspirací pro jeho zakotvení v občanském zákoníku a neochoty zákonodárce úpravu novelizovat. V zákoně o mezinárodním právu soukromém zákonodárce rovněž opomenul vymezit pojem obdobné zařízení, stejně jako základní znaky svěřenského fondu. V konfrontaci s ustanoveními dalších právních předpisů (ZESM a ZVR) upravujících tzv. zahraniční svěřenské fondy lze dále konstatovat, že s úpravou v ZMPS nekorespondují.

Zmíněné dílčí nedostatky však nepůsobí takové rozpory, aby tento institut činily celkově nepoužitelným. Samotná existence úpravy svěřenského fondu navíc dokládá tendenci sbližování dvou základních právních systémů, a to systému kontinentálního práva a systému *common law*. Současně je třeba zohlednit, že svěřenské právo v České republice je stále ve svých počátcích.

Ve vztahu k Haagské úmluvě došlo k porovnání definice trustu v jejím Článku 2 s pojetím svěřenského fondu v občanském zákoníku, přičemž byla zjištěna jejich kompatibilita. Na základě toho byl učiněn závěr o možnosti uznávání svěřenského fondu v jurisdikcích, které jsou stranou Úmluvy. K případným dopadům přistoupení České republiky nebo Evropské unie k Úmluvě však lze uvést, že by v současné době byly spíše negativní. Vhodným řešením by v tomto případě mohlo být přijetí unijní úpravy kolizních norem aplikovatelných na trusty v podobě přímo použitelného Nařízení o trustech.

V případě srovnání novozélandského a lichtenštejnského trustového práva s českou hmotněprávní úpravou svěřenského fondu byly uvedeny aspekty těchto úprav, které lze považovat za příznivější pro české zakladatele tamních *express* trustů (např. příznivější podmínky pro správu trustů právníckými osobami, vyšší míra anonymity či neomezená délka trvání trustů v případě Lichtenštejnska). Ve vztahu k novozélandským a lichtenštejnským *express* trustům bylo rovněž dovozeno, že jsou ve smyslu mezinárodního práva soukromého slučitelné s naší právní úpravou. Novozélandským *express* trustům tedy lze

přiznat právní účinky v naší jurisdikci a aplikovat na ně volbu rozhodného práva dle ZMPS. Na lichtenštejnské *express* trusty lze volbu rozhodného práva dle ZMPS aplikovat rovněž, pro jejich uznávání je však možné alternativně použít i závěrů soudu ESVO, který těmto entitám přiznává právo na svobodu usazování.

Svěrenský fond je výjimečným institutem, jehož praktickou aplikací a zkoumáním se dlouhodobě zabývám. Vzhledem k zaměření práce mohu konstatovat, že mi její vyhotovení rozšířilo jak teoretické, tak praktické znalosti, zejména v kontextu oboru mezinárodního práva soukromého. Závěry této práce pokládám za uspokojivé ve vztahu k vytyčeným cílům a předpokládám, že je budu dále rozvíjet.

SEZNAM ZKRATEK

ABGB	Zákon JGS 946/1811, <i>Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch für die gesammten Deutschen Erbländer der Österreichischen Monarchie</i> , rakouský občanský zákoník
AML V.	Změnová směrnice EP a Rady EU č. 2018/843
Brusel I bis	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012, o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (přepřacované znění)
Brusel II bis	Nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003, o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000
CCQ	<i>Le Code civil du Québec/The Civil Code of Québec</i> , québecký občanský zákoník
DEHP	Dohoda o Evropském hospodářském prostoru z 1. ledna 1994
DŘ	Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád
ESVO	Evropské sdružení volného obchodu založené 3. května 1960
Evidence	Evidence svěrenských fondů ve smyslu zákona č. 304/2013 Sb.
fond	Svěrenský fond ve smyslu § 1448 an. OZ

IZ	Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení
Luganská úmluva	Úmluva o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech z roku 2007
Nařízení/Nariadení o dědictví	Nařízení Evropského parlamentu a rady (EU) č. 650/2012 ze dne 4. července 2012, o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a přijímání a výkonu veřejných listin v dědických věcech a o vytvoření evropského dědického osvědčení
Olsen	Spojený rozsudek soudu ESVO číslo E 3/13 a číslo E20/13 ve věci <i>Fred Olsen and Others a Petter Olsen and Others</i> proti Norskému království, ze dne 4. července 2014
orgán dohledu/dohlížitel	Osoba oprávněná dohlížet na správu svěřenského fondu ve smyslu § 1463 an. OZ
OSŘ	Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
OZ / občanský zákoník	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
Panayi	Rozhodnutí SDEU ve věci spis. zn. C 646/15, <i>Trustees of the P Panayi Accumulation & Maintenance Settlements</i> ze dne 14. září 2017
PGR	<i>Personen- und Gesellschaftsrecht</i> , lichtenštejnský občanský zákoník

Řím I	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008, o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy
Řím II	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 ze dne 11. července 2007, o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy
Římská úmluva	Úmluva o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy z roku 1980
SDEU	Soudní dvůr Evropské unie
SEU	Smlouva o Evropské unii
SFEU	Smlouva o fungování Evropské unie
správce	Svěřenský správce ve smyslu § 1448 an. OZ
Trustee Act	Zákon upravující trustové právo Nového Zélandu z roku 1956
Trusts Act	Zákon upravující trustové právo Nového Zélandu z roku 2019
Úmluva / Haagská úmluva	Haagská úmluva o právu použitelném na trusty a jejich uznávání z 1. července 1985
ZESM	Zákon č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů
ZOK	Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích
ZMPS / zákon o mezinárodním právu soukromém	Zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém
ZVR	Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- **Literatura monografická a komentářová**

BECKER, R. *Die fiducie von Québec und der trust: ein Vergleich mit verschiedenen Modellen fiduziarischer Rechtsfiguren im civil law*. Tübingen: Mohr Siebeck, 2007. 519 stran. ISBN 978-3161491382.

BEDNAŘÍKOVÁ, B. *Svěřenské fondy. Institut pro uchování a převody rodinného majetku*. 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 200 stran. ISBN 978-80-7478-585-6.

BŘÍZA, P., BŘICHÁČEK, T., FIŠEROVÁ a kol. *Zákon o mezinárodním právu soukromém. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. 767 stran. ISBN 978-80-7400-528-2.

BURROWS, A. a kol. *English Private Law*. 3. vydání. Oxford: Oxford University Press, 2013. [online]. [cit. 2021-11]. 1664 stran. ISBN 978-01-996-617-70. Dostupné z: <https://www.pdfdrive.com/english-private-law-d196260618.html>

CLAXTON, J. B.: *Studies on the Quebec Law of Trusts*. Toronto: Thomson, 2005. 808 stran. ISBN 0459241737.

DOBIÁŠ, P. a kol. *Zákon o mezinárodním právu soukromém. Komentář. Podle právního stavu k 1. lednu 2014*. Praha: Leges, 2013. 528 stran. ISBN: 978-80-87576-94-6.

DVOŘÁK, J., ŠVESTKA, J., ZUKLÍNOVÁ, M. a kol. *Občanské právo hmotné. Svazek 1. Díl první: Obecná část*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. 436 stran. ISBN 978-807552-187-3.

ELIÁŠ, K. a kol. *Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou a rejstříkem*. Praha: Sagit, 2012. 1119 stran. ISBN 978-80-7208-922-2.

FOJTŮ, D. *Trust*. Praha, 2015. 163 stran. Rigorózní práce. Právnická fakulta Univerzity Karlovy. Vedoucí práce Doc. JUDr. David ELISCHER, PhD.

HAMMONT, G., a kol. *Review of the law of trusts. Preferred approach.* [online]. [cit. 2022-02] Wellington: Law Commission, 2012. 307 stran. ISBN 978-1-877569-41-8. Dostupné z: <https://www.lawcom.govt.nz/sites/default/files/projectAvailableFormats/NZLC%20IP31.pdf>

HENDRICKSON, R. *Changing the Situs of a Trust.* New York: Law Journal Press. 2014. 740 stran. ISBN 978-1-58852-014-2.

JEEVES, B. *Liechtenstein company law: translation from the PGR update 1999.* [online]. [cit. 2022-02] 2. vydání. Vaduz: Liechtenstein - Verlag, 1999. 457 stran. ISBN 3-85789-902-6. Dostupné z: https://www.icnl.org/wp-content/uploads/Liechtenstein_liechcomp.pdf

JOSKOVÁ, L., PĚSNA., L. *Správa cizího majetku.* 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. 180 stran. ISBN 978-80-7552-552-9.

KINCL, J., URFUS, V., SKŘEJPEK, M. *Římské právo.* Praha: C. H. Beck, 1995. 386 stran. ISBN 80-7179-031-1.

KUČERA, Z., PAUKNEROVÁ, M., RŮŽIČKA, K., a kol. *Mezinárodní právo soukromé.* 8. vydání. Praha: Aleš Čeněk, 2015. 432 stran. ISBN 978-80-7380-550-0.

KUČERA, Z. GAŇO, J. *Zákon o mezinárodním právu soukromém. Komentované vydání s důvodovou zprávou a souvisejícími předpisy.* Praha: Aleš Čeněk, s. r. o., 2014. 496 stran. ISBN 978-80-7239-317-6.

MALÝ, K. a kol. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945.* 4. vydání. Praha: Leges, 2010. 640 stran. ISBN 978-80-87212-39-4.

PAUKNEROVÁ, M. *Evropské mezinárodní právo soukromé.* 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 334 stran. ISBN 978-80-7400-504-6.

PAUKNEROVÁ, M., ROZEHNALOVÁ, M., ZAVADILOVÁ, M. a kol. *Zákon o mezinárodním právu soukromém. Komentář.* Praha: Wolters Kluwer, 2013. 928 stran. ISBN 978-80-7478-368-5.

PFEIFFER, M. *Dědický statut – právo rozhodné pro přeshraniční dědické poměry*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, 228 stran. ISBN 978-80-7552-798-1.

PFEIFFER, M., PAUKNEROVÁ, M. a RŮŽIČKA, K. *Mezinárodní obchodní právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2019. 416 stran. ISBN 978-80-7380-764-1.

PARRY FIELD LAWYERS. *Trust that trust. A Practical Guide to Family Trusts in New Zealand*. [online]. [cit. 2022-02]. Christchurch: Parry Field Lawyers, 2019. 46 stran. ISBN 978-473-43957-6. Dostupné z: <https://www.parryfield.com/wp-content/uploads/2019/10/Trust-that-Trust-Practical-Guide.pdf>

SÁNDOR, I. *Commentary on Liechtenstein Trusts*. [online]. [cit. 2022-02]. Budapešť: Hungarian Journal of Legal Studies, 2016. 7 stran. Dostupné z: <http://real.mtak.hu/35827/1/2052.2016.57.1.10.pdf>

SEEGER, N. *The Trust in Liechtenstein Law*. Veřejně dostupná část publikace. [online]. [cit. 2022-02] Vaduz: ArComm Trust Company Establishment, 1999. 20 stran. Dostupné z: https://www.seeger.li/application/files/2615/4163/8661/Trust_22-A_2017_wpv.pdf

SEIPP, D. J. *Trust and Fiduciary Duty in the Early Common Law*. [online]. [cit. 2022-02]. Boston: Boston University Law Review, 2011, svazek 91. Dostupné z: <http://www.bu.edu/law/journals-archive/bulr/documents/seipp.pdf>

SITKOFF, R., H., DUKEMINIER, J. *Wills, Trusts, and Estates*. 11. vydání. [online]. [cit. 2022-02]. New York: Wolters Kluwer, 2021. 1783 stran. ISBN 9781543824476. Dostupné z: <https://1lib.cz/book/18707471/6467c3>

SKŘEJPEK, M. *Římské soukromé právo. Systém a instituce*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016. 352 stran. ISBN 978-80-7380-566-1.

SPÁČIL, J., KRÁLÍK, M. a kol.: *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976 – 1474)*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021. 1688 stran. ISBN 978-80-7400-803-0.

SVEJKOVSKÝ, J., KOVÁŘ, I. a kol. *Svěřenské fondy. Příležitosti a rizika*. Praha: C. H. Beck, 2018. 117 stran. ISBN 978-80-7400-726-2.

SVEJKOVSKÝ, J., MAREK, R. a kol. *Správa cizího majetku v novém občanském zákoníku. Komentář. § 1400-1474*. 1. Praha: C. H. Beck, 2015. 568 stran. ISBN 978-80-7400-548-0.

ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J. FIALA, J. a kol.: *Občanský zákoník. Komentář. Svazek III (absolutní majetková práva)*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 1328 stran. ISBN 978-80-7478-546-7.

TERENTIUS, P., A. *Andria*. In: PRAŽÁKOVÁ, K. *Dívka z Andru*. Praha: Společnost přátel antické kultury, 1933.

TICHÝ, L. a kol. *Svěřenský fond a trust – jejich fungování v mezinárodním srovnání*. 1. vydání. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2016. 279 stran. ISBN 978-80-8797-555-8.

URFUS, V. *Rodinný fideikomis v Čechách*. In: Sborník historický. Praha: ČSAV, 1962, č. edice 9. 319 stran. ISBN 978-80-87212-39-4.

- **Články z internetu**

BOOTE, A., JOSEPH, D. *Everything you need to know about the New Zealand Trust*. [online]. [cit. 2022-03]. Moores Rowland: Tax Consultants, 2022. Dostupné z: <https://htj.tax/2022/03/livestream-everything-you-need-to-know-about-the-new-zealand-trust-9th-march-2022/>

ČELADNÍK, F. *Svěřenský fond jako výsledek českého pokusu o právní transplantaci trustu: Zklamání jako dítě očekávání? Vybraná zákonná ustanovení z pohledu zahraničního právníka*. [online]. [cit. 2022-02]. Praha: EPRAVO.CZ, 2014. ISSN 1213-189X. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/sverensky-fond-jako-vysledek-ceskeho-pokusu-o-pravni-transplantaci-trustu-zklamani-jako-dite-ocekavani-vybrana-zakonna-ustanoveni-z-pohledu-zahranicniho-pravnika-93493.html>

ELIÁŠ, K. *Občanský zákoník a novelizační tlaky*. In: Bulletin advokacie. [online]. [cit. 2021-11]. Praha: Česká advokátní komora, 2014, č. 12/2014. ISSN 1210-6348. 91 stran. Dostupné z: https://advokatnidenik.cz/wp-content/uploads/BA_12_2014_web.pdf

FUCHS, A. *The new EU Succession Regulation in a nutshell*. [online]. [cit. 2022-02]. Trier: Academy of European Law, 2015. Dostupné z: <https://link.springer.com/article/10.1007/s12027-015-0391-2>

HORN, K. *Podrobněji k svěřenskému fondu*. In: Ad Notam. [online]. [cit. 2021-11]. Praha: Notářská komora ČR, 2014. ISSN 1211-0558. Dostupné z: https://www.nkcr.cz/casopis-ad-notam/detail/39_181-podrobneji-k-sverenskemu-fondu

HRBÁČEK, J. *Tempo zakládání nových firem v České republice zbrzdilo*. [online]. [cit. 2022-02]. Praha: Media Network, s.r.o., 2021. Dostupné z: <https://ekonomickydenik.cz/tempo-zakladani-novych-firem-v-ceske-republice-zbrzdilo/>

INDRA, J. *Evidence svěřenských fondů dostala nový kabát*. [online]. [cit. 2021-11]. LinkedIn.cz, 2021. Dostupné z: <https://cz.linkedin.com/pulse/evidence-sv%C4%9B%C5%99ensk%C3%BDch-fond%C5%AF-dostala-nov%C3%BD-kab%C3%A1t-jan-indra>

JAROLÍM, J. *K povinnosti státu uznat zahraniční trust*. In: IURIUM. [online]. [cit. 2022-02]. Praha: Nugis Finem, 2019. ISSN 2694-9008. Dostupné z: <https://www.iurium.cz/2019/11/04/k-povinnosti-statu-uznat-zahranicni-trust/>

KLEIN, Š. *Ke změnám statutu svěřenského fondu*. In: Ad Notam. [online]. [cit. 2021-11]. Praha: Notářská komora ČR, 2020. Dostupné z: https://www.nkcr.cz/casopis-ad-notam/detail/39_814-ke-zmenam-statutu-sverenskeho-fondu

KOČÍ, M.: *Institut svěřenského fondu v NOZ*. In: Bulletin advokacie. [online]. [cit. 2021-11]. Praha: Česká advokátní komora, 2014, č. 1. ISSN 1210-6348. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/institut-sverenskeho-fondu-v-noz?browser=mobi>

KRAUS, L. *Zákon o evidenci skutečných majitelů: Krok směrem k větší transparentnosti příjemců veřejných peněz*. In: EPRAVO.CZ [online]. [cit. 2021-11]. Praha: EPRAVO.CZ, 2021. ISSN 1213-189X. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/zakon-o-evidenci-skutecných-majitelu-krok-směrem-k-větsi-transparentnosti-prijemcu-verejnych-penez-113234.html?mail>

LAWTEACHER. *How Successful Has The Hague Convention on Trusts Been?* [online]. [cit. 2022-02]. Dostupné z: <https://www.lawteacher.net/free-law-essays/international-law/how-successful-has-the-hague-convention-on-trusts-been-international-law-essay.php?vref=1>

PAUKNEROVÁ, M. *Prostor pro uvážení v mezinárodním právu soukromém: Ohlédnutí se za mezinárodním právem soukromým k výročí Antonína Hobzy*. [online]. [cit. 2022-02]. Dostupné z: https://www.ilaw.cas.cz/upload/web/files/pravnik/issues/2016/1/2.Pauknerov%C3%A1_1_2016.pdf

PIHERA, V., RONOVSÁ, K. *Rozpaky nad evidencí skutečných majitelů*. In: Advokátní deník. [online]. [cit. 2022-02]. Praha: Česká advokátní komora, 2021. ISSN 2571-3558. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2021/06/11/rozpaky-nad-evidenci-skutecných-majitelu-2/>

PRIOR, P. *The great NZ trust crackdown*. [online]. [cit. 2022-02]. Wellington: Chartered Accountants, 2019. Dostupné z: <https://www.acuitymag.com/finance/the-great-nz-trust-crackdown>

RADA, K. *Limitace oprávnění správce při správě svěřenského fondu*. In: EPRAVO.CZ [online]. [cit. 2022-02]. Praha: EPRAVO.CZ, 2019. ISSN 1213-189X. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/limitace-opravneni-spravce-pri-sprave-sverenskeho-fondu-109760.html>

SWEET & MAXWELL. *Case notes, Reprinted from British Tax Review Issue 5, 2017* [online]. [cit. 2022-02]. London: Sweet & Maxwell, 2017. Dostupné z: https://www.39essex.com/wp-content/uploads/2017/12/Lyons_Offprint.pdf

THOMSON REUTERS. *Trust perpetuity period*. [online]. [cit. 2022-03]. Dostupné z: [https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/0-383-4017?transitionType=Default&contextData=\(sc.Default\)&firstPage=true](https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/0-383-4017?transitionType=Default&contextData=(sc.Default)&firstPage=true)

TICHÝ, L. *Vlastnictví bez vlastníka v českém svěřenském fondu (skica na margo trustu v českém právu)*. In: Advokátní deník. [online]. [cit. 2022-02]. Praha: Česká advokátní komora, 2020. ISSN 2571-3558. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2020/04/04/vlastnictvi-bez-vlastnika-v-ceskem-sverenskem-fondu-skica-na-margo-trustu-v-ceskem-pravu/>

WILKINSON, J. *The Trusts Act 2019 - how will the new law affect you?* [online]. [cit. 2022-02]. Wellington: Gibson Sheat, 2019. Dostupné z: https://www.gibsonsheat.com/Articles+and+News/x_post/The-trusts-act-2019---how-will-the-new-law-affect-you-00158.html

ZUKLÍNOVÁ, M. *Soukromá listina a veřejná listina*. In: Právní prostor. [online]. [cit. 2021-11]. Praha: ATLAS consulting spol. s r.o., 2015. ISSN 2336-4114. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/rekodifikace/komentar-k-noz-soukroma-listina-a-verejna-listina>

- **Evropské předpisy a mezinárodní smlouvy**

Úmluva o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy z roku 1980.

Nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003, o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 ze dne 11. července 2007, o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy.

Luganská úmluva o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech z roku 2007.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008, o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy.

Nařízení Evropského parlamentu a rady (EU) č. 650/2012 ze dne 4. července 2012, o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a přijímání a výkonu veřejných listin v dědických věcech a o vytvoření evropského dědického osvědčení.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012, o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech.

Dohoda o Evropském hospodářském prostoru z 1. ledna 1994.

Smlouva o Evropské unii.

Smlouva o fungování Evropské unie.

Změnová směrnice EP a Rady EU č. 2018/843.

Haagská úmluva o ochraně dětí.

Haagská úmluva o právu rozhodném pro vyživovací povinnosti z roku 2007.

- **České zákonné normy**

Zákon č. 61/1918 Sb. z. a n., o zrušení šlechtictví.

Zákon č. 179/1924 Sb. z. a n., o zrušení svěřenství.

Zákon č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním.

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.

Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení.

Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích.

Zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém.

Zákon č. 240/2013 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech.

Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob.

Zákon č. 460/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, a další související zákony.

Zákon č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů.

- **Zahraniční právní předpisy**

Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch für die gesammten Deutschen Erbländer der Österreichischen Monarchie z roku 1811.

Personen- und Gesellschaftsrecht z roku 1926. [online]. [cit. 2022-02]. Dostupné z: <https://www.gesetze.li/konso/1926.004>

Trustee Act z roku 1956. [online]. [cit. 2022-02]. Dostupné z: <https://www.legislation.govt.nz/act/public/1956/0061/latest/DLM304704.html>

30: Convention of 1 July 1985 on the Law Applicable to Trusts and on their Recognition. [online]. [cit. 2022-02]. Dostupné z: http://www.hcch.net/index_en.php?act=conventions.status&cid=59

Civil Code of Québec z roku 1991. [online]. [cit. 2022-02]. Dostupné z: <https://www.legisquebec.gouv.qc.ca/en/document/cs/CCQ-1991>

Trusts Act z roku 2019. [online]. [cit. 2022-02]. Dostupné z: <https://www.legislation.govt.nz/act/public/2019/0038/latest/DLM7382815.html>

Charities Act z roku 2005. [online]. [cit. 2022-02]. Dostupné z: <https://www.legislation.govt.nz/act/public/2005/0039/latest/DLM344368.html>

- **Judikatura tuzemská**

Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 30. 05. 2017, spis. zn. 42 ICM 2544/2016. [online]. [cit. 2022-02]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/42ICm2544/2016>

Usnesení Městského soudu v Brně ze dne 11. 04. 2018, č. j. 55 C 285/2017-39. [online]. [cit. 2022-02]. Dostupné z: https://www.infoprovsechny.cz/request/usneseni_c_j_55_c_2852017_39

Usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 09. 07. 2018, č. j. SFJ 482/2018/KSPL. [online]. [cit. 2022-02]. Dostupné z: <https://www.infoprovsechny.cz/request/8365/response/14391/attach/html/4/zamitnuti.pdf.html>

Usnesení Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 11. 09. 2019, č. j. 31 C 512/2019-29. [online]. [cit. 2022-02]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/obcanske-pravo/sverenske-fondy-u-soudu-co-nam-za-posledni-rok-judikatura-rika>

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 12. 2020, č. j. 27 Cdo 3033/2019-154. [online]. [cit. 2022-02]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/judikat/nscr/27-cdo-3033-2019>

Usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 16. 11. 2020, spis. zn. 33 Nc 1601/2020. [online]. [cit. 2022-02]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/obcanske-pravo/sverenske-fondy-u-soudu-co-nam-za-posledni-rok-judikatura-rika>

Usnesení Okresního soudu Praha-východ ze dne 10. 02. 2021, č. j. 12 Nc 1401/2020-31. [online]. [cit. 2022-02]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/obcanske-pravo/sverenske-fondy-u-soudu-co-nam-za-posledni-rok-judikatura-rika>

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 08. 2021, č. j. 27 Cdo 1667/2021-158. [online]. [cit. 2022-02]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/judikat/nscr/27-cdo-1667-2021>

- **Judikatura zahraniční**

Rozhodnutí soudu ESVO ze dne 09. 07. 2014, E-3/13 and E-20/13 *Fred. Olsen and Others v the Norwegian State*. [online]. [cit. 2022-02]. Dostupné z: <https://eftacourt.int/cases/e-3-13-and-e-20-13/>

Rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie ze dne 14. 09. 2017, C-646/15, *Trustees of the P Panayi Accumulation & Maintenance Settlements*. [online]. [cit. 2022-02]. Dostupné z: <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=C-646/15>

Rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie ze dne 03. 10. 2019, C-272/18. [online]. [cit. 2022-02]. Dostupné z: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=E016925F9DB3701418BAA25DC7BDAAC4?text=&docid=218623&pageIndex=0&doclang=cs&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1339093>

Rozhodnutí Nejvyššího soudu Nového Zélandu ze dne 24. 08. 2011, *Penny v Commissioner of Inland Revenue* [2011] NZSC 95, [2012] 1 NZLR 433. [online]. [cit. 2022-02]. Dostupné z: <https://www.courtsofnz.govt.nz/cases/ian-david-penny-and-gary-john-hooper-v-commissioner-of-inland-revenue>

Fyler v Fyler [1841] 3 Beav 550.

Saunders v Vautier [1841] EWHC Ch J82.

Barnes v Addy [1874] LR 9 Ch App 244.

Cochrane v Moore [1890] 25 QBD 57.

Midland Bank v Wyatt [1997] 1 B.C.L.C. 242.

- **Média**

ATKINS, R. *Are Liechtenstein's trust laws fit for purpose?* In: Financial Times. [online]. [cit. 2022-02]. THE FINANCIAL TIMES LTD, 2018. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/2f2e3bcc-cc93-11e8-8d0b-a6539b949662>

KOPECKÝ, J. *Poslanci vyškrtli ustanovení, jímž dle opozice vláda pomáhala Babišovi.* In: IDNES.cz. [online]. [cit. 2021-11]. Praha: Mafra, a.s., 2020. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/zakon-o-evidenci-skutecných-majitelu-snemovna-benesova-vlada-babis.A201119_180554_domaci_kop

- **Ostatní**

Důvodová zpráva k zákonu č. 91/2012, o mezinárodním právu soukromém ze dne 18. 11. 2011. [online]. [cit. 2021-11]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-k-ZMPS.pdf>

Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (konsolidovaná verze) ze dne 3. 2. 2012. 2012. [online]. [cit. 2021-11]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>

Důvodová zpráva k zákonu č. 460/2016 Sb. ze dne 14. 12. 2016. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=7&t=642>

Důvodová zpráva k zákonu č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů ze dne 3. 2. 2012. 2012. [online]. [cit. 2021-11]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=177825>

FINANČNÍ ANALYTICKÝ ÚŘAD ČR, MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR. *Příručka evidování skutečných majitelů*. [online]. [cit. 2021-11]. Praha, Ministerstvo spravedlnosti ČR, 2021. Dostupné z: https://www.financnianalytickyyurad.cz/download/downloads_files_cs/1622468453_cs_priruc-ka-evidovani-skutecnych-majitelu.pdf

GIULIANO, M., LAGARDE, P. *REPORT on the Convention on the law applicable to contractual obligations*. [online]. [cit. 2022-02]. Úřední věstník EU, 1980, C282. Dostupné z: [https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31980Y1031\(01\):EN:HTML](https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31980Y1031(01):EN:HTML)

Národní shromáždění. *Zpráva Senátu Národního shromáždění R. čs o usnesení Poslanecké sněmovny k vládnímu návrhu zákona o zrušení svěřenství*. [online]. [cit. 2021-09]. Tisk 1946. Praha, 1924. Dostupné z: https://www.senat.cz/informace/z_historie/tisky/1vo/tisky/T1946_00.htm

Stanovisko generálního advokáta SDEU ve věci C-272/18, pozn. č. 11. [online]. [cit. 2022-03]. Dostupné z: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=217495&pageIndex=0&doclang=CS&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=153516>

VON OVERBECK, A., E. *Explanatory Report on the 1985 Hague Trusts Convention*. 1985. [online]. [cit. 2022-02]. Dostupné z: http://www.hcch.net/index_en.php?act=publications.details&pid=2949

Žaloba na správce AB private trust I. [online]. [cit. 2021-12-04]. Dostupné z webu žalobce: <https://lukaswagenknecht.cz/wp-content/uploads/2019/10/Neplatnost-AB-TRUST-FINAL.pdf>

SVĚŘENSKÉ FONDY V MEZINÁRODNÍM PRÁVU SOUKROMÉM

ABSTRAKT

Tato práce si klade za cíl popsat a zanalyzovat úpravu svěřenského fondu v právním odvětví mezinárodního práva soukromého a pro naplnění dílčích cílů rovněž rozebrat jeho vnitrostátní úpravu. První kapitola je věnována genezi historických období svěřenského fondu s jejich stručným popisem. Kapitola druhá spočívá v zevrubném rozboru hmotněprávní úpravy obsažené v občanském zákoníku a v souvisejících veřejnoprávních předpisech, kterými jsou zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a zákon o evidenci skutečných majitelů. Ve vnitrostátní úpravě byly zjištěny mírné nedostatky, například nesoulad zákona o evidenci skutečných majitelů, zákona o mezinárodním právu soukromém a zákona o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob ve věci zahraničních svěřenských fondů, dále pak nevhodná úprava správy fondů právnickými osobami. Kapitola třetí, zabývající se oborem mezinárodního práva soukromého, se neomezuje pouze na popis zákonných ustanovení obsažených v zákoně o mezinárodním právu soukromém, avšak zahrnuje i výklad zaměřený na úpravu evropského mezinárodního práva soukromého, jakož i na úpravu obsaženou v Haagské úmluvě o právu použitelném na trusty z roku 1985. V této kapitole bylo zjištěno, že svěřenské fondy lze uznat v jurisdikcích, které jsou stranou Haagské úmluvy. Zároveň bylo navrženo řešení pro úpravu kolizních norem na úrovni evropského mezinárodního práva soukromého v podobě přijetí přímo použitelného nařízení o trustech. Ve čtvrté kapitole, zaměřené na trustové právo Nového Zélandu a Lichtenštejnska, jsou představeny příznivější praktické aspekty tamní hmotněprávní úpravy v kontrastu s úpravou českou. Rovněž je s přihlédnutím k učiněným závěrům zjištěno, že tamní *express* trusty lze v České republice uznávat, jakož i tyto fondy zakládat na našem území vhodnou aplikací volby rozhodného práva.

KLÍČOVÁ SLOVA

svěřenský fond, kolizní normy, rozhodné právo, uznávání

TRUSTS IN PRIVATE INTERNATIONAL LAW

ABSTRACT

This thesis aims to expound and analyse the trust legislation in the context of International Private Law as well as to describe its key features in Czech Private Law for particular purposes. The first chapter summarizes the development of trust and description of its historical forms. The second chapter is dedicated to the thorough description of Czech substantive law on trusts governed by the Civil Code and the legislation contained in Act on the Public Registers of Legal and Natural Persons and on the Register of Trusts and Act on the Register of Beneficial Owners. Slight deficiencies have been encountered in national legislation, for instance, the incompatibility of Act on the Register of Beneficial Owners, Act governing private international law, and Act on the Public Registers of Legal and Natural Persons and on the Register of Trusts when it comes to foreign trusts or the unsatisfactory regulation of the administration of trusts by legal persons. The third chapter, devoted to the Private International Law, not only interprets the statutory provisions contained in the Act on Private International Law but also analyses the European Private International Law and the Hague Convention on the Law Applicable to Trusts and on their Recognition from 1985. In this chapter, a conclusion has been made that Czech trusts are eligible for recognition in legal jurisdictions that are parties to the Hague Convention. Moreover, a resolution has been proposed by the author to enact a directly applicable EU regulation on trusts containing the applicable conflict-of-law provisions. The fourth chapter focuses on the trust law of New Zealand and Liechtenstein and introduces preferable practical aspects of local regulation in contrast to the Czech one. A conclusion has been made that the express trusts set up in these jurisdictions can be recognized under Czech law as well as established from Czech territory, provided that the appropriate choice of applicable law has been made.

KEY WORDS

trust, conflict of laws, applicable law, recognition

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 - Úplný výpis z Evidence obsahující minimální zákonné požadavky na zveřejnění

Příloha č. 2 - Překlad Haagské úmluvy o právu použitelném na trusty a jejich uznávání

Úplný výpis

z evidence svěřenských fondů vedené
Městským soudem v Praze
oddíl SF, vložka 2395

Datum zápisu:	14. září 2020	
Den vzniku svěřenského fondu:	2. března 2020	
Spisová značka:	SF 2395 vedená u Městského soudu v Praze	zapsáno 14. září 2020
Označení:	Soukromý svěřenský fond Čáp	zapsáno 14. září 2020
Identifikační číslo:	090 07 687	zapsáno 14. září 2020
Právní forma:	Svěřenský fond	zapsáno 14. září 2020
Účel svěřenského fondu:	Soukromý	zapsáno 14. září 2020
Popis účelu:	Svěřenský fond je zřizován za soukromým účelem, a to ve prospěch Obmyšlených za podmínek stanovených Statutem. Účelem svěřenského fondu je zejména zabezpečit potřeby Zakladatelů a osob jim blízkých.	
Svěřenský správce:	zapsáno 14. září 2020	
	<u>JAN PECHMAN</u> <u>Doručovací adresa: Ke dvoru 776/6, Vokovice, 160 00 Praha</u>	<u>zapsáno 14. září 2020</u> <u>vymazáno 28. června 2021</u>
	JAN PECHMAN Doručovací adresa: Ke dvoru 776/6, Vokovice, 160 00 Praha 6	zapsáno 28. června 2021
Počet svěřenských správců:	1	zapsáno 14. září 2020
Způsob jednání svěřenských správců:	Svěřenský správce jedná samostatně.	zapsáno 14. září 2020
Obmyšlený:	<u>Údaj skryt: Údaj se neuveřejňuje podle § 65e odst. 1 zákona č. 304/2013 Sb</u> <u>zapsáno 14. září 2020</u> <u>vymazáno 3. května 2021</u>	
	<u>Údaj skryt: Údaj se neuveřejňuje podle § 65e odst. 1 zákona č. 304/2013 Sb</u> <u>zapsáno 3. května 2021</u>	
	<u>Údaj skryt: Údaj se neuveřejňuje podle § 65e odst. 1 zákona č. 304/2013 Sb</u> <u>zapsáno 14. září 2020</u> <u>vymazáno 1. března 2021</u>	

Údaj skryt: Údaj se neuveřejňuje podle § 65e odst. 1 zákona č. 304/2013 Sb
zapsáno 14. září 2020
vymazáno 1. března 2021

Údaj skryt: Údaj se neuveřejňuje podle § 65e odst. 1 zákona č. 304/2013 Sb
zapsáno 14. září 2020
vymazáno 1. března 2021

Údaj skryt: Údaj se neuveřejňuje podle § 65e odst. 1 zákona č. 304/2013 Sb
zapsáno 14. září 2020
vymazáno 9. března 2021

Údaj skryt: Údaj se neuveřejňuje podle § 65e odst. 1 zákona č. 304/2013 Sb
zapsáno 1. března 2021
vymazáno 26. března 2021

Údaj skryt: Údaj se neuveřejňuje podle § 65e odst. 1 zákona č. 304/2013 Sb
zapsáno 26. března 2021

Údaj skryt: Údaj se neuveřejňuje podle § 65e odst. 1 zákona č. 304/2013 Sb
zapsáno 1. března 2021

Údaj skryt: Údaj se neuveřejňuje podle § 65e odst. 1 zákona č. 304/2013 Sb
zapsáno 1. března 2021

Údaj skryt: Údaj se neuveřejňuje podle § 65e odst. 1 zákona č. 304/2013 Sb
zapsáno 14. září 2020
vymazáno 18. června 2021

Údaj skryt: Údaj se neuveřejňuje podle § 65e odst. 1 zákona č. 304/2013 Sb
zapsáno 9. března 2021

Údaj skryt: Údaj se neuveřejňuje podle § 65e odst. 1 zákona č. 304/2013 Sb
zapsáno 18. června 2021

Zakladatel fondu:

Údaj skryt: Údaj se neuveřejňuje podle § 65e odst. 1 zákona č. 304/2013 Sb
zapsáno 14. září 2020
vymazáno 18. června 2021

Údaj skryt: Údaj se neuveřejňuje podle § 65e odst. 1 zákona č. 304/2013 Sb
zapsáno 18. června 2021

Údaj skryt: Údaj se neuveřejňuje podle § 65e odst. 1 zákona č. 304/2013 Sb
zapsáno 14. září 2020
vymazáno 9. března 2021

Údaj skryt: Údaj se neuveřejňuje podle § 65e odst. 1 zákona č. 304/2013 Sb
zapsáno 9. března 2021

Příloha č. 2 – Překlad Haagské úmluvy o právu použitelném na trusty a jejich uznávání

<p style="text-align: center;">30. ÚMLUVA O PRÁVU POUŽITELNÉM NA TRUSTY A JEJICH UZNÁVÁNÍ</p> <p style="text-align: center;"><i>(Přijata 01. 07. 1985)</i></p> <p>Státy, které jsou smluvními stranami této Úmluvy, Uvažující, že trust, tak jak byl vyvinut soudy equity v jurisdikcích common law a převzat s určitými odchylkami v jurisdikcích dalších, je jedinečným právním institutem, Přejíce si zavést společná ustanovení o právu rozhodném pro trusty a pro rozhodování nejzásadnějších otázek týkajících se uznávání trustů, Se rozhodly uzavřít tuto Úmluvu a dohodly se na těchto ustanoveních -</p> <p style="text-align: center;">KAPITOLA I - PŮSOBNOST</p> <p style="text-align: center;">Článek 1</p> <p>Tato Úmluva určuje rozhodné právo pro trusty a upravuje jejich uznávání.</p> <p style="text-align: center;">Článek 2</p> <p>Pro účely této Úmluvy se pojmem „trust“ rozumí právní vztah založený - inter vivos nebo pro případ smrti - osobou, zakladatelem, kdy majetek byl svěřen správci</p>	<p style="text-align: center;">30. CONVENTION ON THE LAW APPLICABLE TO TRUSTS AND ON THEIR RECOGNITION¹</p> <p style="text-align: center;"><i>(Concluded 1 July 1985)</i></p> <p>The States signatory to the present Convention, Considering that the trust, as developed in courts of equity in common law jurisdictions and adopted with some modifications in other jurisdictions, is a unique legal institution, Desiring to establish common provisions on the law applicable to trusts and to deal with the most important issues concerning the recognition of trusts, Have resolved to conclude a Convention to this effect, and have agreed upon the following provisions –</p> <p style="text-align: center;">CHAPTER I – SCOPE</p> <p style="text-align: center;">Article 1</p> <p>This Convention specifies the law applicable to trusts and governs their recognition.</p> <p style="text-align: center;">Article 2</p> <p>For the purposes of this Convention, the term "trust" refers to the legal relationships created – inter vivos or on death – by a person, the settlor, when assets have been placed under</p>
---	---

<p>ve prospěch obmyšleného nebo za určitým účelem.</p> <p>Trust má následující znaky –</p> <p>a) majetek v trustu tvoří oddělený majetkový soubor a není součástí vlastního jmění správce;</p> <p>b) právní titul k majetku v trustu náleží správci nebo jím pověřené osobě;</p> <p>c) správce má právo a povinnost spravovat, užívat nebo nakládat s majetkem v souladu s podmínkami trustu a zvláštními povinnostmi, které mu ukládá zákon, za což je správce odpovědný.</p> <p>Ponechání si určitých práv a pravomocí zakladatelem, jakož i skutečnost, že správce může sám mít práva jako beneficiant, nejsou nutně v rozporu s existencí trustu.</p>	<p>the control of a trustee for the benefit of a beneficiary or for a specified purpose.</p> <p>A trust has the following characteristics –</p> <p>a) the assets constitute a separate fund and are not a part of the trustee's own estate;</p> <p>b) title to the trust assets stands in the name of the trustee or in the name of another person on behalf of the trustee;</p> <p>c) the trustee has the power and the duty, in respect of which he is accountable, to manage, employ or dispose of the assets in accordance with the terms of the trust and the special duties imposed upon him by law.</p> <p>The reservation by the settlor of certain rights and powers, and the fact that the trustee may himself have rights as a beneficiary, are not necessarily inconsistent with the existence of a trust.</p>
<p style="text-align: center;">Článek 3</p>	<p style="text-align: center;">Article 3</p>
<p>Úmluva se vztahuje pouze na trusty zřízené z vlastní vůle doložené v písemné formě.</p>	<p>The Convention applies only to trusts created voluntarily and evidenced in writing.</p>
<p style="text-align: center;">Článek 4</p>	<p style="text-align: center;">Article 4</p>
<p>Úmluva se nevztahuje na předběžné otázky týkající se platnosti závětí nebo jiných právních jednání, na jejichž základě přechází majetek na správce.</p>	<p>The Convention does not apply to preliminary issues relating to the validity of wills or of other acts by virtue of which assets are transferred to the trustee.</p>

<p style="text-align: center;">Článek 5</p> <p>Úmluva se nepoužije v rozsahu, ve kterém právo určené podle kapitoly II neupravuje trusty nebo dotčené druhy trustů.</p> <p style="text-align: center;">KAPITOLA II - ROZHODNÉ PRÁVO</p>	<p style="text-align: center;">Article 5</p> <p>The Convention does not apply to the extent that the law specified by Chapter II does not provide for trusts or the category of trusts involved.</p> <p style="text-align: center;">CHAPTER II – APPLICABLE LAW</p>
<p style="text-align: center;">Článek 6</p> <p>Trust se řídí právem zvoleným zakladatelem. Volba musí být výslovná nebo musí vyplývat ze zakladatelského právního jednání nebo písemnosti dokládající existenci trustu. V případě potřeby se pro účel výkladu vůle přihlédně k okolnostem konkrétního případu. V případě, kdy právní řád zvolený podle předchozího odstavce neupravuje trusty nebo dotčené druhy trustů, bude volba neplatná a použije se právo určené v článku 7.</p>	<p style="text-align: center;">Article 6</p> <p>A trust shall be governed by the law chosen by the settlor. The choice must be express or be implied in the terms of the instrument creating or the writing evidencing the trust, interpreted, if necessary, in the light of the circumstances of the case. Where the law chosen under the previous paragraph does not provide for trusts or the category of trust involved, the choice shall not be effective and the law specified in Article 7 shall apply.</p>
<p style="text-align: center;">Článek 7</p> <p>Nebylo-li rozhodné právo zvoleno, trust se bude řídit právním řádem, se kterým je nejúžeji spojen. Při zjišťování, se kterým právním řádem je trust nejúžeji spojen, se přihlédně zejména k</p> <p>-</p> <p>a) místu správy trustu určeného zakladatelem;</p>	<p style="text-align: center;">Article 7</p> <p>Where no applicable law has been chosen, a trust shall be governed by the law with which it is most closely connected. In ascertaining the law with which a trust is most closely connected reference shall be made in particular to –</p> <p>a) the place of administration of the trust designated by the settlor;</p>

<p>b) místu, v němž je umístěn majetek trustu;</p> <p>c) místu pobytu správce nebo místu, ze kterého vykonává svou činnost;</p> <p>d) účelům trustu a místům, kde má dojít k jejich naplnění.</p>	<p>b) the situs of the assets of the trust;</p> <p>c) the place of residence or business of the trustee;</p> <p>d) the objects of the trust and the places where they are to be fulfilled.</p>
<p style="text-align: center;">Článek 8</p>	<p style="text-align: center;">Article 8</p>
<p>Prámem určeným podle článku 6 nebo 7 se bude řídit platnost, zřízení, účinky a správa trustu.</p>	<p>The law specified by Article 6 or 7 shall govern the validity of the trust, its construction, its effects, and the administration of the trust.</p>
<p>Konkrétně se jím bude řídit -</p>	<p>In particular that law shall govern –</p>
<p>a) jmenování, odstoupení, a odvolání správců, způsobilost jednat jako správce a dělba funkce správce;</p>	<p>a) the appointment, resignation and removal of trustees, the capacity to act as a trustee, and the devolution of the office of trustee;</p>
<p>b) vzájemná práva a povinnosti správců;</p>	<p>b) the rights and duties of trustees among themselves;</p>
<p>c) právo správců delegovat plnění jejich povinností nebo výkon jejich pravomocí zcela nebo zčásti;</p>	<p>c) the right of trustees to delegate in whole or in part the discharge of their duties or the exercise of their powers;</p>
<p>d) pravomoc správců spravovat nebo nakládat s majetkem trustu, zastavovat majetek trustu, nebo nabývat nový majetek;</p>	<p>d) the power of trustees to administer or to dispose of trust assets, to create security interests in the trust assets, or to acquire new assets;</p>
<p>e) pravomoc správců investovat;</p>	<p>e) the powers of investment of trustees;</p>
<p>f) omezení týkající se délky trvání trustu a pravomoci nakládat s příjmem z trustu;</p>	<p>f) restrictions upon the duration of the trust, and upon the power to accumulate the income of the trust;</p>
<p>g) vztahy mezi správcí a beneficienty včetně osobní odpovědnosti správců vůči beneficiéntům;</p>	<p>g) the relationships between the trustees and the beneficiaries including the personal liability of the trustees to the beneficiaries;</p>
<p>h) změna nebo zrušení trustu;</p>	<p>h) the variation or termination of the trust;</p>

<p>i) rozdělování majetku trustu; j) povinnost správců zodpovídat se ze správy trustu.</p>	<p>i) the distribution of the trust assets; j) the duty of trustees to account for their administration.</p>
<p style="text-align: center;">Článek 9</p>	<p style="text-align: center;">Article 9</p>
<p>Oddělitelný prvek trustu, zejména záležitosti jeho správy, se při aplikaci této kapitoly může řídit jiným právem.</p>	<p>In applying this Chapter a severable aspect of the trust, particularly matters of administration, may be governed by a different law.</p>
<p style="text-align: center;">Článek 10</p>	<p style="text-align: center;">Article 10</p>
<p>Právo rozhodné pro platnost trustu určí, zda toto právo nebo právo, dle něhož se řídí oddělitelný prvek trustu, může být nahrazeno právem jiným.</p>	<p>The law applicable to the validity of the trust shall determine whether that law or the law governing a severable aspect of the trust may be replaced by another law.</p>
<p style="text-align: center;">KAPITOLA III - UZNÁVÁNÍ</p>	<p style="text-align: center;">CHAPTER III – RECOGNITION</p>
<p style="text-align: center;">Článek 11</p>	<p style="text-align: center;">Article 11</p>
<p>Trust založený v souladu s právem určeným v předchozí kapitole bude uznán za trust. Takové uznání bude přinejmenším znamenat, že na majetek v trustu se hledí jako na oddělený majetkový soubor, že správce může žalovat a být žalován z titulu funkce správce a že může vystupovat nebo jednat z titulu této funkce před notářem nebo jakoukoli osobou jednající v úředním postavení.</p>	<p>A trust created in accordance with the law specified by the preceding Chapter shall be recognised as a trust. Such recognition shall imply, as a minimum, that the trust property constitutes a separate fund, that the trustee may sue and be sued in his capacity as trustee, and that he may appear or act in this capacity before a notary or any person acting in an official capacity.</p>

V rozsahu v jakém to právo rozhodné pro trust vyžaduje nebo stanoví, takové uznání bude znamenat zejména

-
- a) že věřitelé správce nebudou mít žádný regres ve vztahu k majetku v trustu;
- b) že majetek trustu nebude součástí majetku správce pro případ jeho insolvence nebo bankrotu;
- c) že majetek trustu nebude součástí manželského jmění správce nebo jeho manžela ani součástí správčova jmění v případě jeho smrti;
- d) že v případě, kdy správce poruší podmínky trustu a smísí majetek v trustu s majetkem vlastním nebo majetek v trustu zcizí, může být majetek navrácen. Avšak práva a závazky třetích stran, které jsou držiteli majetku, se nadále budou řídit právem země soudu.

Článek 12

Tam, kde správce hodlá zapsat majetek, movitý nebo nemovitý, nebo listiny osvědčující právo k němu, bude oprávněn tak učinit v postavení správce nebo způsobem, ze kterého je patrné, že se jedná o majetek v trustu v rozsahu, v jakém to není zakázáno nebo v nesouladu s právem státu, ve kterém o zápis usiluje.

In so far as the law applicable to the trust requires or provides, such recognition shall imply, in particular

-
- a) that personal creditors of the trustee shall have no recourse against the trust assets;
- b) that the trust assets shall not form part of the trustee's estate upon his insolvency or bankruptcy;
- c) that the trust assets shall not form part of the matrimonial property of the trustee or his spouse nor part of the trustee's estate upon his death;
- d) that the trust assets may be recovered when the trustee, in breach of trust, has mingled trust assets with his own property or has alienated trust assets. However, the rights and obligations of any third party holder of the assets shall remain subject to the law determined by the choice of law rules of the forum.

Article 12

Where the trustee desires to register assets, movable or immovable, or documents of title to them, he shall be entitled, in so far as this is not prohibited by or inconsistent with the law of the State where registration is sought, to do so in his capacity as trustee or in such other way that the existence of the trust is disclosed.

<p style="text-align: center;">Článek 13</p> <p>Žádný stát nebude povinen uznat trust, jehož významné prvky, kromě volby rozhodného práva, místa správy a obvyklého pobytu správce, jsou úžeji spojeny se státy, jejichž právní řád institut trustu nebo dotčené druhy trustů nezná.</p>	<p style="text-align: center;">Article 13</p> <p>No State shall be bound to recognise a trust the significant elements of which, except for the choice of the applicable law, the place of administration and the habitual residence of the trustee, are more closely connected with States which do not have the institution of the trust or the category of trust involved.</p>
<p style="text-align: center;">Článek 14</p> <p>Úmluva nevyloučí aplikaci právních norem pro uznávání trustů příznivějších.</p>	<p style="text-align: center;">Article 14</p> <p>The Convention shall not prevent the application of rules of law more favourable to the recognition of trusts.</p>
<p style="text-align: center;">KAPITOLA IV - VŠEOBECNÁ USTANOVENÍ</p>	<p style="text-align: center;">CHAPTER IV – GENERAL CLAUSES</p>
<p style="text-align: center;">Článek 15</p> <p>Úmluva nevyklučuje aplikaci ustanovení práva určeného kolizními normami země soudu, v rozsahu v jakém se od těchto ustanovení nelze dobrovolně odchýlit, zejména v následujících případech -</p> <p>a) ochrana nezletilých a stran nezpůsobilých právně jednat;</p> <p>b) osobní a majetkové důsledky manželství;</p>	<p style="text-align: center;">Article 15</p> <p>The Convention does not prevent the application of provisions of the law designated by the conflicts rules of the forum, in so far as those provisions cannot be derogated from by voluntary act, relating in particular to the following matters –</p> <p>a) the protection of minors and incapable parties;</p> <p>b) the personal and proprietary effects of marriage;</p>

<p>c) dědická práva zákonná nebo plynoucí ze závěti, zejména povinné díly manželů nebo příbuzných;</p> <p>d) převod vlastnického práva a zástavního práva k majetku;</p> <p>e) ochrana věřitelů ve věcech insolvence;</p> <p>f) jiná ochrana třetích stran jednajících v dobré víře.</p>	<p>c) succession rights, testate and intestate, especially the indefeasible shares of spouses and relatives;</p> <p>d) the transfer of title to property and security interests in property;</p> <p>e) the protection of creditors in matters of insolvency;</p> <p>f) the protection, in other respects, of third parties acting in good faith.</p>
<p>Je-li uznání trustu znemožněno aplikací předchozího odstavce, soud se pokusí realizovat účely trustu jinými prostředky.</p>	<p>If recognition of a trust is prevented by application of the preceding paragraph, the court shall try to give effect to the objects of the trust by other means.</p>
<p style="text-align: center;">Článek 16</p>	<p style="text-align: center;">Article 16</p>
<p>Úmluva nevyloučí aplikaci takových ustanovení práva soudu, která musí být aplikovaná na situace s mezinárodním prvkem, bez ohledu na kolizní normy.</p> <p>Za zvláštních okolností se užijí i normy jiného státu mající stejný charakter jako normy zmíněné v předchozím odstavci, pokud má tento stát dostatečně úzké spojení s případem.</p> <p>Každý smluvní stát může prostřednictvím výhrady vyjádřit vůli nebýt vázán druhým odstavcem tohoto článku.</p>	<p>The Convention does not prevent the application of those provisions of the law of the forum which must be applied even to international situations, irrespective of rules of conflict of laws.</p> <p>If another State has a sufficiently close connection with a case then, in exceptional circumstances, effect may also be given to rules of that State which have the same character as mentioned in the preceding paragraph.</p> <p>Any Contracting State may, by way of reservation, declare that it will not apply the second paragraph of this Article.</p>

<p style="text-align: center;">Článek 17</p> <p>Pro účely Úmluvy se termínem „právo“ rozumí právní normy platné na území státu jiné než jeho normy kolizní.</p>	<p style="text-align: center;">Article 17</p> <p>In the Convention the word "law" means the rules of law in force in a State other than its rules of conflict of laws.</p>
<p style="text-align: center;">Článek 18</p> <p>Aplikace ustanovení Úmluvy může být vyloučena, pokud by jejich aplikace byla ve zjevném rozporu s veřejným pořádkem.</p>	<p style="text-align: center;">Article 18</p> <p>The provisions of the Convention may be disregarded when their application would be manifestly incompatible with public policy (ordre public).</p>
<p style="text-align: center;">Článek 19</p> <p>Úmluva se nijak nedotýká pravomocí států ve fiskálních záležitostech.</p>	<p style="text-align: center;">Article 19</p> <p>Nothing in the Convention shall prejudice the powers of States in fiscal matters.</p>
<p style="text-align: center;">Článek 20</p> <p>Každý smluvní stát může kdykoli prohlásit, že ustanovení Úmluvy se rozšíří na trusty založené soudními rozhodnutími. Takové prohlášení bude oznámeno Ministerstvu zahraničních věcí Nizozemského království a nabude účinnosti dnem jeho doručení. Článek 31 se použije na odvolání tohoto prohlášení stejným způsobem, jako se použije na vypovězení Úmluvy.</p>	<p style="text-align: center;">Article 20</p> <p>Any Contracting State may, at any time, declare that the provisions of the Convention will be extended to trusts declared by judicial decisions. This declaration shall be notified to the Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands and will come into effect on the day when this notification is received. Article 31 is applicable to the withdrawal of this declaration in the same way as it applies to a denunciation of the Convention.</p>

<p style="text-align: center;">Článek 21</p> <p>Každý smluvní stát si může vyhradit právo použít ustanovení kapitoly III pouze na trusty, jejichž platnost se řídí právem smluvního státu.</p>	<p style="text-align: center;">Article 21</p> <p>Any Contracting State may reserve the right to apply the provisions of Chapter III only to trusts the validity of which is governed by the law of a Contracting State.</p>
<p style="text-align: center;">Článek 22</p> <p>Tato Úmluva se použije na trusty bez ohledu na okamžik, kdy byly zřízeny. Smluvní stát si však může vyhradit právo neuplatňovat Úmluvu na trusty založené před okamžikem, kdy ve vztahu k tomuto státu Úmluva vstoupí v platnost.</p>	<p style="text-align: center;">Article 22</p> <p>The Convention applies to trusts regardless of the date on which they were created. However, a Contracting State may reserve the right not to apply the Convention to trusts created before the date on which, in relation to that State, the Convention enters into force.</p>
<p style="text-align: center;">Článek 23</p> <p>Pro účely určení rozhodného práva podle Úmluvy v případě, kdy se stát skládá z několika územních jednotek, přičemž každá z nich má vlastní právní předpisy týkající se trustů, je třeba jakýkoliv odkaz na právo státu vykládat s odkazem na právo platné na území dotčené územní jednotky.</p>	<p style="text-align: center;">Article 23</p> <p>For the purpose of identifying the law applicable under the Convention, where a State comprises several territorial units each of which has its own rules of law in respect of trusts, any reference to the law of that State is to be construed as referring to the law in force in the territorial unit in question.</p>
<p style="text-align: center;">Článek 24</p> <p>Stát, skládající se z několika územních jednotek, přičemž každá z nich má vlastní právní předpisy týkající se trustů, není povinen použít Úmluvu na spory výlučně mezi právními úpravami těchto jednotek.</p>	<p style="text-align: center;">Article 24</p> <p>A State within which different territorial units have their own rules of law in respect of trusts is not bound to apply the Convention to conflicts solely between the laws of such units.</p>

<p style="text-align: center;">Článek 25</p> <p>Úmluva se nedotýká žádného jiného mezinárodního ujednání obsahujícího ustanovení o záležitostech upravených touto Úmluvou, jehož smluvní stát je nebo se stane stranou.</p>	<p style="text-align: center;">Article 25</p> <p>The Convention shall not affect any other international instrument containing provisions on matters governed by this Convention to which a Contracting State is, or becomes, a Party.</p>
<p style="text-align: center;">KAPITOLA V - ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ</p>	<p style="text-align: center;">CHAPTER V – FINAL CLAUSES</p>
<p style="text-align: center;">Článek 26</p> <p>Každý stát může při podpisu, ratifikaci, přijetí, schválení nebo přistoupení nebo při učinění prohlášení ve smyslu článku 29 učinit výhrady ve smyslu článků 16, 21 a 22. K žádným dalším výhradám nebude přihlíženo. Každý smluvní stát může kdykoli odvolat výhradu, kterou učinil; výhrada pozbývá účinnosti prvního dne třetího kalendářního měsíce po oznámení o jejím odvolání.</p>	<p style="text-align: center;">Article 26</p> <p>Any State may, at the time of signature, ratification, acceptance, approval or accession, or at the time of making a declaration in terms of Article 29, make the reservations provided for in Articles 16, 21 and 22. No other reservation shall be permitted. Any Contracting State may at any time withdraw a reservation which it has made; the reservation shall cease to have effect on the first day of the third calendar month after notification of the withdrawal.</p>
<p style="text-align: center;">Článek 27</p> <p>Úmluva bude otevřena k podpisu státům, které byly členy Haagské konference mezinárodního práva soukromého v době jejího patnáctého zasedání.</p>	<p style="text-align: center;">Article 27</p> <p>The Convention shall be open for signature by the States which were Members of the Hague Conference on Private International Law at the time of its Fifteenth Session.</p>

<p>Bude ratifikována, přijata nebo schválena a listiny o její ratifikaci, přijetí nebo schválení budou uloženy u Ministerstva zahraničních věcí Nizozemského království.</p>	<p>It shall be ratified, accepted or approved and the instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands.</p>
<p style="text-align: center;">Článek 28</p>	<p style="text-align: center;">Article 28</p>
<p>Kterýkoliv jiný stát může k Úmluvě přistoupit poté, co vstoupila v platnost v souladu s článkem 30, odstavcem 1.</p> <p>Listina o přistoupení bude uložena u Ministerstva zahraničních věcí Nizozemského království.</p> <p>Přistoupení je účinné, pouze pokud jde o vztahy mezi přistupujícím státem a těmi smluvními státy, které nevznesly výhradu proti jeho přistoupení během dvanácti měsíců po obdržení oznámení ve smyslu článku 32. Takovou výhradu mohou členské státy rovněž vznést v době, kdy ratifikují, přijímají nebo schvalují Úmluvu po přistoupení. Každá taková výhrada bude oznámena Ministerstvu zahraničních věcí Nizozemského království.</p>	<p>Any other State may accede to the Convention after it has entered into force in accordance with Article 30, paragraph 1.</p> <p>The instrument of accession shall be deposited with the Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands.</p> <p>The accession shall have effect only as regards the relations between the acceding State and those Contracting States which have not raised an objection to its accession in the twelve months after the receipt of the notification referred to in Article 32. Such an objection may also be raised by Member States at the time when they ratify, accept or approve the Convention after an accession. Any such objection shall be notified to the Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands.</p>
<p style="text-align: center;">Článek 29</p>	<p style="text-align: center;">Article 29</p>
<p>Skládá-li se stát ze dvou nebo více územních jednotek, na jejichž území platí odlišné právní systémy, může při podpisu, ratifikaci, přijetí, schválení nebo přistoupení prohlásit,</p>	<p>If a State has two or more territorial units in which different systems of law are applicable, it may at the time of signature, ratification, acceptance, approval or</p>

že se tato Úmluva bude vztahovat na všechny jeho územní jednotky, nebo jednu či více z nich a může toto prohlášení kdykoli změnit učiněním nového prohlášení.

Každé takové prohlášení bude oznámeno Ministerstvu zahraničních věcí Nizozemského království a výslovně uvede, na které územní jednotky se Úmluva vztahuje.

Pokud stát neučiní žádné prohlášení ve smyslu tohoto článku, Úmluva se použije na všechny územní jednotky tohoto státu.

Článek 30

Úmluva vstoupí v platnost prvního dne třetího kalendářního měsíce po uložení třetí ratifikační listiny, listiny o přijetí, schválení nebo přistoupení uvedené v článku 27.

Poté Úmluva vstoupí v platnost -

- a) pro každý stát, který ji ratifikuje, přijme nebo schválí později, prvního dne třetího kalendářního měsíce po uložení jeho ratifikační listiny, listiny o přijetí či o schválení;
- b) pro každý přistupující stát prvního dne třetího kalendářního měsíce po uplynutí lhůty uvedené v článku 28;

accession declare that this Convention shall extend to all of its territorial units or only to one or more of them and may modify this declaration by submitting another declaration at any time.

Any such declaration shall be notified to the Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands and shall state expressly the territorial units to which the Convention applies.

If a State makes no declaration under this Article, the Convention is to extend to all territorial units of that State.

Article 30

The Convention shall enter into force on the first day of the third calendar month after the deposit of the third instrument of ratification, acceptance or approval referred to in Article 27.

Thereafter the Convention shall enter into force –

- a) for each State ratifying, accepting or approving it subsequently, on the first day of the third calendar month after the deposit of its instrument of ratification, acceptance or approval;
- b) for each acceding State, on the first day of the third calendar month after the expiry of the period referred to in Article 28;

c) pro územní jednotku, na kterou byla Úmluva rozšířena v souladu s článkem 29, prvního dne třetího kalendářního měsíce po oznámení uvedeném v těchto člancích.

Článek 31

Každý smluvní stát může tuto Úmluvu vypovědět formálním písemným oznámením adresovaným Ministerstvu zahraničních věcí Nizozemského království, deponitáři Úmluvy. Výpověď nabývá účinnosti prvního dne měsíce následujícího po uplynutí šesti měsíců po obdržení oznámení deponitářem nebo k pozdějšímu datu, které je v oznámení uvedeno.

Článek 32

Ministerstvo zahraničních věcí Nizozemského království oznámí členským státům konference a státům, které přistoupily podle článku 28 -

- a) podpisy a ratifikace, přijetí a schválení uvedená v článku 27;
- b) datum, jímž Úmluva vstupuje v platnost podle článku 30;
- c) přistoupení a námitky vznesené proti přistoupení uvedené v článku 28;

c) for a territorial unit to which the Convention has been extended in conformity with Article 29, on the first day of the third calendar month after the notification referred to in that Article.

Article 31

Any Contracting State may denounce this Convention by a formal notification in writing addressed to the Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands, depositary of the Convention.

The denunciation takes effect on the first day of the month following the expiration of six months after the notification is received by the depositary or on such later date as is specified in the notification.

Article 32

The Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands shall notify the States Members of the Conference, and the States which have acceded in accordance with Article 28, of the following –

- a) the signatures and ratifications, acceptances or approvals referred to in Article 27;
- b) the date on which the Convention enters into force in accordance with Article 30;
- c) the accessions and the objections raised to accessions referred to in Article 28;

<p>d) rozšíření uvedená v článku 29; e) prohlášení uvedená v článku 20; f) výhrady nebo odvolání uvedená v článku 26; g) vypovězení uvedená v článku 31.</p> <p>Na důkaz čehož níže podepsaní, náležitě zmocněni, podepsali tuto Úmluvu.</p> <p>Dáno v Haagu prvního dne v červenci roku 1985 v jazyce anglickém a francouzském, přičemž obě znění mají stejnou platnost, v jednom vyhotovení, které bude uloženo v archivu vlády Nizozemského království a jehož ověřený opis bude zaslán diplomatickou cestou každému členskému státu Haagské konference mezinárodního práva soukromého v době jejího patnáctého zasedání.</p>	<p>d) the extensions referred to in Article 29; e) the declarations referred to in Article 20; f) the reservation or withdrawals referred to in Article 26; g) the denunciations referred to in Article 31.</p> <p>In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Convention.</p> <p>Done at The Hague, on the first day of July, 1985, in English and French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Government of the Kingdom of the Netherlands, and of which a certified copy shall be sent, through diplomatic channels, to each of the States Members of the Hague Conference on Private International Law at the date of its Fifteenth Session.</p>
---	--